

2 an).

INSTRUCTIO

ET

MANUDUCTIO

AD

THEOLOGIAM

MYSTICAM

SEU

CONTEMPLATIONEM,

ET

DILECTIONEM DEI

Per vias planas, rectas & tutas,

OMNI CHRISTIANO,

Qui vult piè & perfectè vivere,
utilis & accommodata,

Studio & Labore

CASPARI ERHARD Presby-
teri Benedictini ad S. Emme-
ramum Ratisbonæ.

Cum Licentia Superiorum.

AUGUSTÆ VINDELICORUM

Sumptibus Joannis Strötter Bibliopola.

M. D. CC. XXVII.

INSTRUMENTO

MANUSCRIPTO

THEOLOGIAM

MYSTICAM

SEU

CONTEMPLATIONEM

DIRECTIONEM DEI

OMNI CHRISTIANO

CASPARI ERHARDI

AUGUSTI TINDLICORUM

MDCCLXXIII

DEDICAT
ET
ET
ILIO
ANCARNA
si confecto
hi modo u
& Fili DE
& gloria in
sic Theolo
hu vero aud
X:

DEDICATIO

DEO UNI ET TRINO,
ET
FILIO DEI
INCARNATO.

Tibi consecro DEUS ineffabili modo unus & trine, & Fili DEL ejusdem substantiæ & gloriæ in carne subsistens, hanc Theologiam mysticam. Non verò audaciæ mihi de-

DEDICATIO

putetur, quòd ego abyssus vanitatis, ignorantiae, & nihili Deo abyssus veritatis, sapientiae, bonitatis & rerum omnium, praesumam hunc imperfectissimum & minimum libellum offerre, cum auctores nec humano Principi vel Regi audeant opus aliquod dedicare nisi oratam prius & exorata licentiam. Nam licet Deus sit supermaximus (ut mysticorum phrasim habet) tamen una est superoptimus, & licet sit infinitae gravitatis & majestatis, tamen simul est infinitae benevolentiae & humanitatis, ut etiam levissima servorum suorum dona & munera non despiciat. Quare o Deus, o Filii Dei, o Spiritus Dei, o Trinitas unus DEUS, de immensa tua clementia praefidens ad thronum infinitae

FACULTAS

Reverendissimi & Amplissimi

DD. S. R. I. ABBATIS

Ad S. Emmeratum Ratisbonæ.

Libellus hic, quod in Titulo præfert, in corpore docet. Nam ex principiis Fidei, & Doctrina Ecclesiæ doctè & devotè *instruit & manuducit* ad contemplationem & perfectionem Christianam. Ideoque ut pro Honore DEI & animarum profectu lucem videat, hisce permitto. Ratisbonæ in exempto & Imperiali Ord. S. Benedicti Monasterio ad S. Emmeratum 6. April. Anno 1727.

(L.S.)

ANSELMUS

S. R. I. Abbas.

APPRO-

APPROBATIO

Congregationis Benedictino-Bavaricæ

Sub Titulo

SS. Angelorum Custodum.

EX Commissione Speciali Reverendissimi & Amplissimi Præfulis Domini, Domini ILDEPHONSI Almæ Congregationis nostræ Præsidis Generalis & Abbatis Weichenstephanensis perlegi *Instructionem & Manuductionem ad Theologiam Mysticam* eruditè, piè, & doctrinaliter adornatam per Adm Reverendum Patrem Casparum Erhard, Imperialis & Exempti Monasterii ad S. Emmeramum Ratisbonæ Benedictinum, & p. t. Priorem Venerabilem. In hac nil inveni, quod aut Principiis fidei orthodoxæ, aut bonis moribus contrarium, sed potius omnia dilucidè deducta, solidè probata, suavi methodo digesta, scitu jucunda, & omni statui apprimè necessaria. Opus profectò omnium oculis & luce publica dignissimum! Manuducit etenim *per vias planas & tutas* ad generosum mundi contemptum, sanctum omnis peccati horrorem, & cœlestium ac divinorum contemplationem dulcissimam. Ita censeo, & Authoricè gratulor Weichenstephanii in Tyrocinio præfatæ Congregationis ad Annum 1727. 1. Aprilis.

P. VEREMUNDUSE Eifvogel,
Exempt. Monast. Wessobont. Ord. S. Ben.
Profess. Com. Novit. in Congr. Angel.
Magister Actualis.

ELEN.

ELENCHUS.

DISSERTATIO I.

De natura & dotibus Theologia mystica.

- Art. I. Quid & quoruplex sit ?
- II. In quo consistat Theologia mystica ?
- III. De dignitate & utilitate.
- IV. De jucunditate.
- V. Excusationes negligentium studium Theologiae mysticae.
- VI. De subjecto Theologiae mysticae.

DISSERTATIO II.

De præparatione & mediis ad consecutionem Theologiae mysticae.

- Art. I. De necessitate præparationis.
- II. De via purgationis & illuminationis.
- III. Media pro consecutione Theologiae mysticae.
- IV. De Principiis & præparatione proxima.

DISSERTATIO III.

De Actu Theologiae mysticae, nempe contemplatione.

- Art. I. Quid & quoruplex sit ?
- II. Alia divisio.
- III. Alia divisiones.
- IV. Varia nomina contemplationis.
- V. De causa contemplationis, præprimis tactu mystico.

VI.

- VI. Processus & paradigma contemplationis.
- VII. Uterius declaratur processus contemplationis.
- VIII. Breves affectus mystici.
- IX. Affectus mystici longiores.
- X. Documenta huc pertinentia,
- XI. Singularis instructio de contemplatione insipida.

DISSERTATIO IV.

De Proprietatibus & fructibus contemplationis.

- Art. I. Quid contemplatio in mente operetur?
- II. Quid in memoria.
- III. Quid in voluntate?
- IV. Quid in aliis viribus & ipso corpore?
- V. Proferuntur causæ neglectus contemplationis.
- VI. De effectibus contemplationis verè mysticæ.

DISSERTATIO V.

De Theologia mystica erronea.

- Art. I. De Hæresibus Beguardorum, Illuminatorum, & maximè Quietistarum.
- II. Confutantur ulterius propositiones Quietistarum.
- III. Continuatio.
- IV. Continuatio.
- V. Cautiones.
- VI. Reflexio & usus doctrinæ traditæ.

DISSER-

DISSERTATIO I.

DE

*Natura & dotibus Theologiae
mysticae*

ARTICULUS I.

Quid & quotuplex sit Theo-
logia mystica ?

I.

THEOLOGIA secundum nominis
etymologiam denotat sermo-
nem de Deo, *mystica* verò idem
sonat, quod occulta, secreta,
abscondita. Quare *Theolo-*
gia mystica non est qualiscunque Theo-
logia, seu notitia, sermo & scientia de
Deo, rebusque divinis, sed alta, subli-
mis, occulta, recondita, & mysteriis
plena.

*Theologia
mystica*

2. Definitur ergo notitia Dei ac Divi-
norum *celsissima affectuosa sed adhuc obscura.* *Definitio,*
Per primas voces convenit cū Theologia

A

natu-

2 Diff. 1. De Natura Theologiae mystica
naturalis, seu metaphysica, quae discursit
ex principiis lumine naturae notis, cum
scholastica, quae de Deo rebusque
divinis arguit ex principiis revelatis,
cum Theologia positiva, quae ex Canonicis
scripturis perfectiones divinas colligit
ac deducit &c. quia omnes istae Theologiae
respiciunt & considerant Deum ac
Divina, & consequenter verè sunt
notitiae Dei ac Divinorum. Per tò
cellissima verò jam differt ab omnibus
Theologiis hujus viae & praesentis status.
Nam haec mystica Theologia dignitate,
praestantia, celsitudine, ac eminentia
sua longissime transcendit omnes alias
Theologias Viatorum. Velut sol eminet
inter planetas, sic haec inter Theologias.
Additur etiam affectuosa; quia non est
notitia sterilis, infructuosa pure
speculatrix & in mente consistens, sed
foecunda, actuosa, affectuosa, gustus plena,
& ad voluntatem se exporrigit. Non solum
lucet, sed etiam ardet, lucet in mente,
ardet in voluntate, seu est lux ardens;
quia sua luce voluntatem facit in amore
suaviter & fortiter exardescere. Demum
additur obscura, ut distinguatur à lumine
gloriae seu visione & Theologia beata.
Nam licet sit clara & lucida comparata
ad reliquas Theologias viatorum; tamen
est obscura & tenebrosa collata

ad scientiam matutinam, ut loquuntur scholæ, seu ad Theologiam comprehensorum. Theologi enim mystici & contemplatores non vident Deum facie ad faciem, sed adhuc in caligine & ænigmate fidei versantur. Unde in Concilio Viennensi sub Clemente V. condemnati sunt Beguardi & Beguinæ, qui docuerunt, contemplatores ad Deum, ut est in se, videndum elevari. Equidem cognitio Theologiæ mysticæ proximè accedit ad visionem beatam, non tamen ejus perfectionem adæquat: est major & præstantior omni alia cognitione, sed tamen minor & inferior cognitione beata: est suo modo & sensu clara, lucida, illustris, sed tamen ad claritatem & lucem visionis beatificæ non pertingit.

3. Quare extraordinarium profusum est, si quis tantum in contemplatione atrolleretur (quod de S. Paulo ferè docent SS. Patres) ut Deus ipse sine velo, sine ænigmate, sine forma imaginaria & phantasmate, sed facie ad faciem se videndum & aspiciendum præberet.

4. Dividitur imò. Theologia my- *Divisio*
stica in actualem & habitualem. Illa est actus doni sapientiæ, ista habitus, illa præstat, ut possimus Deum modo altissimo contemplari, ista verò est ipsissima, altissima, lapidissima, sed tamen ad-

Clem. de
Hæreticis
cap. 3.

4. *Diff. I. De Natura Theologiae mysticae.*

huc obscura, DEI contemplatio.

5. Dividitur 2dò. in vulgarem & verè mysticam, seu extraordinariam. Vulgaris procedit duntaxat ab habitu fidei, & lumine sapientiae ordinario, & conceditur hominibus etiam imperfectis, & in via purgationis & illuminationis constitutis. Nam etiam isti Deum ac Divina lumine fidei & sapientiae contemplantur. Hæc Theologia mystica in sanctis Patribus & Doctoribus non venit tali nomine; nec habet singulares & stupendos effectus, qui ei alias in libris passim tribuuntur. Verè mystica est, quæ procedit ab habitu fidei ut illuminato extraordinarie per donum sapientiae. Et hæc mystica Theologia communiter, & secundum ordinariam Dei providentiam non præberetur, nisi hominibus à vitiis & passionibus fere exemptis, virtutibus illuminatis, provectis in gratia & perfectione; & habet singulares illos effectus, quos Mystici commemorant.

*Objectum
primarium*

6. Primarium Theologiae mysticae objectum est Deus, ut summum Bonum & Superbonum in seipso. Ratio est: quia objectum primarium habitus est, quod hic per se primò respicit & aspicit; at verò Theologia mystica per se primò Deum ipsum aspicit & sua contemplatione attingit. Quidquid enim Deo

infe-

inferius est, etiam inferius est, quàm ut circa illud altissima sapientia, nempe mystica Theologia, versetur.

7. At verò non quomodocunque attingit Deum nostra hæc Theologia, sed ut est *summum & infinitum Bonum in seipso*. Ratio est: quia secum trahit & infert actum charitatis: ubi enim contemplatio, ibi viget charitas, ardet voluntas. Nam contemplatio tam dulciter & efficaciter divinam excellentiam & bonitatem voluntati repræsentat, ut erga illam debeat quasi exardescere. Sicut ergo charitas respicit Deum ut infinitum bonum *absolutum & in seipso* per *inclinationem*; sic Theologia mystica hoc idem aspiciet objectum per *cognitionem*, *directionem* ac *determinationem*. Nam hujus est voluntati prælucere, eam dirigere ac determinare ad amorem summi & ineffabilis Boni *in seipso*, & propter seipsum.

8. Objecta secundaria Theologiæ *Et Objecta* mysticæ sunt aliæ res divinæ spirituales *secunda-* ac cælestes, quas Theologi mystici *con-* siderant. Nam fides, spes, charitas & omnes virtutes morales, item dona Spiritus sancti, omnia mysteria fidei, & maximè vita & passio Christi intra latitudinem objecti hujus eminentissimæ sapientiæ continentur. Imò omnes crea-

6 Diff. I. De Natura Theologia Mystica.

ruræ à Theologo mystico secundariò attinguntur, & in ordine ad Deum summum Bonum considerantur & ordinantur. Unde S. Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 4. *principaliter ad vitam contemplativam seu Theologiam mysticam pertinet contemplatio divina veritatis: quia hujusmodi contemplatio est finis totius humanæ vitæ &c. Sed quia per divinos effectus in contemplationem manuducimur, secundum illud ad Rom. I. invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur: inde est, quoddam etiam contemplatio Divinorum effectuum secundariò ad vitam contemplativam pertinet; prout scilicet ex hoc manuducitur homo in Dei cognitionem.*

9. Contemplator ergo attendit & considerat primariò Deum; ut infinitum Bonum & Superbonum est in seipso, cætera verò omnia per se primò non aspicit, nec dignatur cogitatione, nisi quatenus juvant vel conducunt ad Dei notitiam & amorem. O pulchrum, ô excellens, ô delectabile objectum, Deus optimus maximus! O felix homo, qui in tali objecto defigitur! Nam hic talis agit in mundo & exilio, quod Beati faciunt in patria & in cælo. Opus Cælitum est contemplari Deum, opus etiam contemplatoris præcipuum maximum est contemplari Deum, non quidem facie

facie, sed in ænigmate: consequenter Theologus mysticus in hac miserabili & labili vita jam aliquantulum inchoat beatam & æternam vitam. *Multa sunt contemplationes, inquit S. Anselmus oratione 19. quibus anima tibi devota mirabiliter pascitur: sed in nulla earum ita requiescit & delectatur anima mea, sicut quando te solum cogitat & contemplatur. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam mirabiliter inspiras cordibus amatorum tuorum! quam mira suavitas amoris tui, quo perfruuntur illi, qui nihil præter te diligunt, nihil quærunt, nihil etiam cogitare concupiscunt! felices illi, quibus tu solus spes es, & omne opus oratio. Beatus &c. qui adhuc in fragili corpusculo positus, prælibare valet aliquatenus dulcedinem tuam!*

ARTICULUS II.

In quo consistat Theologia mystica?

1. **U**T hæc quæstio dilucidè pertractetur, notandum est imò quod septem sint dona Spiritus sancti, nempe sapientia, intellectus, scientia, consilium, pietas, fortitudo, & timor Domini. Hic numerus patet ex II. II. v. 2. & agnoscitur communiter à sanctis Patribus & Doctoribus & ex insti-

8 *Diff. 1. De Natura Theologiae Mysticae*
ruto probatur à divo Thoma 1. 2. quæst.
68. art. 4.

2. Notandum est 2dò. quòd hæc
dona sint excellentiora virtutibus, eas-
que dignitate excedant; ut probat iti-
dem S. Thomas ibidem art. 1. & 8.

3. Notandum est 3tiò. quòd do-
num, præcipuum inter septem, sit do-
num Sapientiæ, ut idem Angelicus Ma-
gister demonstrat art. 7. & ratio est:
tum quia sapientia respicit præcipuum
ac perfectissimum objectum, nempe
Deum sub ratione summi Boni ama-
bilis: tum quia elicit præstantissimum
actum, nempe contemplationem, qui
omnes actus mentis, qui pro statu viæ
& à viatore eliciuntur, pretio trans-
cendit: tum quia adjungitur præcel-
lentissimæ virtuti, nempe charitati, cui
præluceat & flammam inspirat.

*Theologia
mystica,*

4. His aliunde suppositis conclu-
do: habitus Theologiæ mysticæ con-
sistit in ipso dono sapientiæ, seu est
hoc ipsum donum. Ita fere Theologi
mystici & scholastici cum suo Principe,
Doctore Angelico, qui id 2. 2. q. 180.
art. 1. 2. 3. 4. & 5. luculentè insinuat,
& alibi frequenter supponit.

Consistit,

5. Ratio autem hæc est: nam in
illa forma debet constitui Theologia
mystica, quæ est omnium perfectissima

& no-

& nobilissima, ut habet communis sanctorum Patrum & Doctorum sententia. Unde à quibusdam non simpliciter appellatur scientia & sapientia, sed cum addito *super scientia & super sapientia*, ut nempe isto modo loquendi significant, quòd hæc nostra sapientia mystica omnibus aliis scientiis præcellat, & *superemineat*. Item lumen vocant *Deificum* ac *Deiforme* & propè Divinum, ut exinde commonstrent, quòd lumen Theologiæ mysticæ omne aliud lumen cognitionem mentisque notitiam, quæ in viatore reperitur, longis parasangis excedat.

6. At verò sapientia est forma pro statu hujus viæ & vitæ excellentissima, quæ soli lumini gloriæ cedit dignitate. ^{in dono sapientia.} Quod quidem pater ex laudibus, quas ei tribuunt Divinæ paginæ & maximè libri Proverbiorum, Sapientiæ, Ecclesiasticæ, & Ecclesiastici, insuper sancti Patres, & Theologi passim & ubique.

7. Licet hæc ratio primo aspectu videatur bona & sufficiens, tamen debet solutione contrario um argumentorum ulterius stabiliri. Opponunt ergo aliqui: charitas est in hoc statu forma perfectissima & sublimissima; si ergo Theologia in habitu celsissimo ponitur, debet non in sapientia sed charitate collocari.

Non Charitate.

8. Sed responsio ad hoc argumentum facilis est. Nam Theologia mystica est forma altissima pertinens ad mentem. Licet ergo charitas excedat perfectione sapientiam, tamen in illa non recte ponitur Theologia mystica: & cur hoc? quia nempe est habitus voluntatis & affectus, non mentis & intellectus: Theologia verò mystica in habitu perfectissimo mentis constituitur non voluntatis.

9. Cæterum licet charitas sit absolute perfectior Theologiâ mysticâ, tamen & hæc suo modo recte dicitur perfectior charitate: & hoc propterea; quia cum ista connectitur & intimè colligatur. Non enim est vera & genuina contemplatio & Theologia mystica sed fucata & adulterina, quæ à charitate non ducit originem, & in eandem non resolvitur; ut docent passim mystici & scholastici cum suo Principe S. Thoma citata quæst. 180. art. 7. ad 1.

10. Instant verò, & difficilius argumentum proponunt & opponunt. Sapientia nec est perfectissima forma mentis; quia fides est illâ perfectior. Quod quidem probant luculente ex S. Thoma, qui 1. 2. quæst. 68. art. 8. & alibi expressè docet, quòd virtutes Theologicæ (qualis est fides) perfectione excedant

cedant dona, licet hæc excedant virtutes morales. Quia nempe virtutes Theologicæ Deum proximè aspiciunt, mentémque humanam ei conjungunt; dona verò tantùm faciunt, ut homo sit facile mobilis à Spiritu sancto, & facile se moveat ad Divina & Cœlestia.

11. Ad hoc dubium responderetur; *Nec fide.* negando, quòd fides, secundum se & nudè considerata, sit forma mentis pro hoc statu perfectissima. Nam cognitio fidei est obscura, sterilis, injucunda, difficilis, dura, expers flammæ & suavitatis, nisi dono sapientiæ illustretur & inflammetur. Si autem hæc suo lumine & numine accedat, tunc enim verò elicitur ac efficitur cognitio Dei rerumque divinarum clara, fertilis, amœna, jucunda, affectuosa, dulcis & suavis, lucens & ardens, illuminans & inflammans, menti lucem accendens, & voluntati ardorem inspirans.

12. Ad hæc fides potest esse informis & sine charitate; quia etiam in peccatoribus reperitur; at verò Theologia mystica in actu primo est semper cum habitu charitatis, & in actu secundo cum actu charitatis, quia est cognitio non qualiscunque, sed dulcis & *assuetuosa.*

13. Demum quando Theologia

mystica ponitur in sapientia, fides non excluditur, sed includitur & supponitur. Non enim Theologia mystica est tam evidens & clara notitia, velut luminis gloriæ in patria, nec est tam obscura & tenebrosa, qualis est fidei nudè sumptæ: sed est media, procedens à fide cum illuminatione doni sapientiæ. Hujus ergo doni influxus & concursus præstat, ut actus fidei, à nobis viatoribus exercitus, sit clarior, perfectior, sublimior & eminentior, utque eliciatur cum quadam experientia & dulcedine voluntatis. Hinc non quælibet obscura fidei cognitio aut quælibet caliginosa Dei ac Divinorum meditatio rectè dicitur notitia mystica seu contemplatio; sed illa duntaxat, quæ cum influxu doni sapientiæ, & consequenter cum aliqua mentis claritate & voluntatis tum ardore tum sapore exercetur: ut quia donum sapientiæ facit, ut actus fidei sit clarus suo modo & quantum fert status hujus viæ ac vitæ, affectuosus, amœnus, & proximè accedens ad cognitionem hujus gloriæ, quæ est in patria & statu beatitudinis.

14. Ex quibus confutatur etiam aliud, quod objici posset, argumentum: nempe, ex nostra opinione sequi, quod quilibet justus esset Theologus

gus mysticus; quia donum sapientiæ
 habet quilibet justus.

15. Nam responderetur, quòd non
 quodlibet donum sapientiæ nomenet
 Theologum mysticum & contemplato-
 rem; sed illud, quod est intentum &
 in gradu perfecto, atque conotat ex-
 tirpationem vitiorum, possessionem vir-
 tutum, & augmentum charitatis. Ille
 ergo dicitur verè ac propriè habere Theo-
 logiam mysticam, qui donum sapien-
 tiæ possidet in magna perfectione, & à
 vitiis purgatus, charitate incensus, &
 aliis virtutibus illuminatus facilè & de-
 lectabiliter Deum ac Divina contempla-
 tur. Sicut à pari, licet *perfectio* con-
 sistat in charitate, non tamen quælibet
 charitas denominat perfectum; sed illa
 tantum, quæ est intensa, à vitiis emun-
 data & choro aliarum virtutum ornata
 & stipata.

16. Quod verò attinet illam sen-
 tentiam, quæ defendit, Theologiam
 mysticam *adæquatè* consurgere ex dono
 sapientiæ & virtute charitatis simul, se-
 cundum principia Doctoris Angelici ne-
 ganda est. Quia citata quæst. 180. art.
 1. expresse docet, quòd *vita contem-
 plativa, quantum ad ipsam essentiam acti-
 onis, pertineat ad intellectum.* Charitas
 proinde & amor sunt proprietates Theo-

14 *Diff. 1. De Natura Theologiae mysticae*
logiae mysticae; non verò eam constituunt, sed constitutam supponunt; ut S. Doctor frequenter citata quaestione ingerit & commonstrat. Simile quid à discipulis S. Thomae traditur in 1. 2. de beatitudine, ubi docent, beatitudinem in sola visione beata consistere, amorem verò beatum se habere consequenter, eumque non componere intrinsecè beatitudinem, sed compositam praesupponere. Hæc verò non ad rem sed scholas pertinent, ubi cuique liberum est sentire.

17. Si autem hæc alicui in scholis non versato, obscura & difficilia appareant; non exinde tristerur. Sicut enim ait devotus libellus de Imit. l. 1. cap. 1. quòd optabilius sit sentire compunctionem, quàm scire ejus definitionem: Sic & ego dico: meliùs est sentire Theologiam mysticam, quàm scire. Nam licèt Theologus scholasticus valeat ex suis principiis Theologiae mysticae naturam explicare, proprietates & fructus demonstrare, & omnes ipsius dotes explanare; nihilominus ultra vires ejus & virtutem est, actum mysticum, etiam infimi ordinis & gradus, elicere: potest quidem modo speculatrici tradere & docere Theologiam mysticam, sed non exerce e. Sed vana & prorsus inutilis est nuda speculatio Theologiae mysticae,
nisi

nisi & manus operi applicetur, & doctrina tradita in usum deducatur. Quod quidem est finis præsentis Tractatus, qui non propter scientiam sed propter exercitationem Theologiæ mysticæ conscriptus est. Quare necessum erit ante omnia, torpentes animos ad studium & usum hujus altissimæ sapientiæ concitare.

ARTICULUS III.

De Dignitate & Utilitate.

TRia maximè nos excitant ad alijus rei æstimationem, amorem, & exercitationem, nempe dignitas, utilitas & jucunditas. Viderur supervacaneum multis extollere dignitatem hujus nostræ Theologiæ, utpote, cujus excellentia de se ex præmissis est patens ac evidens. Nam sicut charitas inter formas voluntatis est dignissima; sic contemplatio pro statu viæ inter formas mentis est eminentissima. Quid alius est Verbo Divino? quid sublimius Dei Filio? Sed contemplatio verè huic similis est & conformis. Nam *Filius* in Divinis, ut ait S. Thomas 1. p. q. 43. a. 1. *Est Verbum non qualecunque sed spirans amorem.* Quid verò, an contemplatio non *spirat amorem*? Omnino alià.

aliàs non esset notitia affectuosa. Melior est acquisitio ejus (nempe sapientiæ) negotiatione auri & argenti, primi & purissimi fructus ejus: pretiosior est cunctis opibus; & omnia, qua desiderantur, huic non valent comparari. Prov. 3. v. 14.

2. Non vacat, multum me in amplificandis Theologiæ mysticæ encomiis desinere; quare sufficiat breviter & velut summam laudes ejusdem, verbis S. Scripturæ proponere. Sic enim de hac enunciat Sapiens Sap. 7. v. 22. &c. Est enim in illa spiritus intelligentia, sanctus, unicus, multiplex, subtilis, disertus, mobilis, incoinquinatus, certus, suavis, amans bonum, acutus, quem nihil verat, benefaciens, humanus, benignus, stabilis, certus, securus; omnem habens virtutem, omnia prospiciens, & qui capiat omnes spiritus: intelligibilis, mundus, subtilis, omnibus autem mobilibus mobilior est sapientia: attingit autem ubique propter suam munditiam. Vapor est enim virtutis Dei, & emanatio quadam est charitatis omnipotentis Dei sincera: & ided nihil inquinatum in eam incurrit. Candor est enim lucis aternæ, & speculum sine macula Dei Majestatis, & imago bonitatis illius &c. Est hac speciosior sole, & super omnem dispositionem stellarum, luci comparata invenitur prior. Illi enim succedit nox, sapientiam autem non vincit mortalitas.

litia. Hæc attentè legens, non potest non summam Theologiæ mysticæ præcellentiam admirari, æstimare, amare, desiderare; & cum eodem sapiente ibidem v. 8. &c. apud se decernere: *proposui illam regnis & sedibus & divitias nihil esse duxi in comparatione illius. Arena est exigua, & tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. Super salutem & speciem dilexi illam; & proposui pro luce habere illam: quoniam inextinguibile est lumen illius.*

3. Quod utilitatem spectat, ea quoque tam multiplex est, ut paucis foliis non possit condignè exprimi: nam tale & tam magnum est bonum Theologia mystica, ut omnia bona in se contineat, efficiat & tribuat possessori. De hac enim Spiritus S. loco citato v. 11. edixit: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius, & latatus sum in omnibus: quoniam antecedebat me ista sapientia, & ignorabam, quoniam horum omnium mater est.* Omnium ergo bonorum mater est Theologia mystica.

4. Ut verò aliquid singulatim de fructibus ejus dicatur, imprimis certum est, quòd Theologia mystica perfecta liberet ab omni peccato. Quid enim est peccatum, nisi aversio vel efficax & plena, vel inefficax & imperfecta ab ultimo

Utilitas
multiplex:

nam imò
liberat à
peccato,

timo fine, prout scilicet peccatum vel grave vel leve est? At verò, quid est Theologia mystica nisi efficax & plena conversio ad ultimum finem? Contemplatio enim per seipsam convertit mentem ad Deum, & efficienter voluntatem; & consequenter præstat, ut intellectus & affectus ferantur ad Deum summum Bonum. Quomodo autem simul stabit conversio & aversio? lux & tenebræ opponuntur: sapientia lux est pulcherrima, est enim speciosior sole: qui ergo cum hac tenebræ peccatorum consistent? dum sol oritur, tenebræ occidunt; & dum in anima oritur sol Theologiæ mysticæ, tenebræ peccatorum occidunt & aufugiunt. Hinc apud Doctores mysticos sententia communis est, quòd veniale peccatum veram contemplationem impediat, & mortale omnino cum ea stare nequeat, de quo disputat Sanctus Thomas 2. 2. quæst. 45. art. 4.

2dò facit
spernere
mundum,

5. Certum est 2dò. quòd Theologia mystica faciat spernere mundum & omnia quæ in mundo sunt. Contemplator enim nihil æstimat, ad nihil tendit, nihil cogitat, nihil suspirat, & aspirat, nisi Deum, Bonum infinitum, cætera bona verò arbitratur omnia ut stercola. Cogitare de mundo vel aliquo munda-

no

no negotio ipsi crux est & afflictio; quia mundus contemplatori crucifixus est, & ipse mundo. Contrà unicam & solam in hoc mundo aestimat delectationem, cogitare, amare, desiderare, suspirare ad Deum & ad Cœlestia.

6. Certum est 3^{ti}o. quòd Theologia mystica ^{3^{ti}o passi-} passionem in debitum ^{ones ordi-} ordinem redigat, & totum hominem ^{nat,} omnesque ejus vires rectè componat. Ratio est: quia hæc Divina Sapiencia ordinat sui possessorem ad Deum, primum & ultimum Bonum ac Finem; & consequenter appetitus concupiscens non amat, non desiderat, non gaudet, nisi de Deo, & in Deo; nec odit, fugit, aut dolet, nisi quod abducit à DEO. Pariter appetitus *irascens* non irascitur, non audet, non timet, non execratur, nisi quod à consideratione & dilectione summi Boni, Dei nempe sui, impedit, abstrahit, vel omnino avellit. Quem enim Deus ad contemplationem sui elevat, ei nihil amplius de hoc sæculo ejusque gaudiis & bonis sapit, sed omnia, quæ infra Deum sunt, desipiunt. Unde omnis appetitus à bonis conditis deflectit, & ad omnium Conditorum reflectitur.

7. Certum est 4to. quòd Theologia mystica fidem augeat, ipem ^{4^{to}. gene-} roborat ^{rat omnes} omnes ^{rer,} virtutes,

Infrà de
hoc plura,
diff. 4. art.
1. 2. 3. 4.
&c.

ret, charitatem incendat, prudentiam doceat, justitiam inspiret, fortitudinem animet, temperantiam ordinet, verbo, omnes virtutes tam Theologicas quàm morales mirabili prorsus fecunditate & efficacità generat & progignit. Homo in via purgante vel illuminante positus multo labore virtutes obtinet & auget, sed contemplator velut in otio & sine labore eas in momento quasi omnes, & quidem in magno & perfectissimo gradu, acquirit. Afferunt hoc, si non falsum, mirum saltem & inauditum Lectori videbitur: Sed tamen certissimum & verissimum est. Nam contemplatio bene disposita in ordine ad Deum & ultimum finem, reddit insipida omnia terrestria, facit dulcia omnia Cœlestia: præstat, ut nihil placeat nobis cogitare mente, amare voluntate, desiderare utroque sensibili appetitu, quàm Deum ac Divina; & sic quasi uno momento efficit in contemplatore omnes & singulas virtutes. Nam virtus est, quæ facit bonum subiectum, & opus ejus pariter bonum reddit, ut in ethica docetur: At verò contemplatio totum hominem bonum efficit; quia ipsum & omnes ejus vires & opera ad *Optimum*, nempe Deum dirigit.

8. Quod ipsum ex scripturis luculentè confirmatur, in quibus Sapiencia ^{grò. efficit} omnis boni mater & parens non semel ^{beatum;} extollitur. Sicut ergo beatitudo plena & perfecta à S. Boëthio definitur *status omnium bonorum aggregatione perfectus & consummatus*: Sic etiam Theologia mystica, quæ propter conjunctionem cum charitate, est beatitudo imperfecta & hujus viæ, rectè quoque dicitur ac describetur, status omnium bonorum aggregatione plenus ac refertus. Qui enim in statu contemplationis positus est, revera omnibus bonis redundat & abundat; & licet nondum beatus sit plenè, tamen est beatus *semi-plenè* & imperfectè, & ad statum plenæ beatitudinis proximè accedit.

9. Ex quibus demum colligitur, quòd Theologia mystica suo modo de terrestri Cœlestem, de homine Angelum, de terrigena Cœligenam ferè constituat. Et cur hoc, ais? quia nempe verè similem reddit Cœlitibus; & in hoc præcisè differunt Viator, Contemplator & beatus Comprehenfor; quòd iste in lumine gloriæ, ille in lumine fidei & sapientiæ Deum summum Bonum contempletur. Unde etiam in sacris Scripturis frequenter, maximè in libris Proverbiorum, Sapientiæ, & Ecclesiastici, Theo-

*Et quasi
Caligenam.*

8. Quid

Theologus mysticus seu sapiens *beatus* dicitur non quidem in re & proprietate, sed in spe & assimilatione. Sicut enim beatitudo patriæ in clarissima divinitatis intuitione per lumen gloriæ consistit; sic etiam beatitudo viæ in ejusdem divinitatis contemplatione per donum sapientiæ constitui debet. Et sicut ibi Deus in ratione summi Veri & Lucis, in mentibus Beatorum, & in ratione summi Boni & delectabilis voluntatibus intimè conjungitur; sic hoc idem, modo tamen inferiori, accidit mentibus & voluntatibus contemplatorum.

10. Omitto hic pluribus ostendere, quantum contemplatio & contemplator utilitatis afferant bono publico & Ecclesiæ. Putat noster Abbas Lætiensis Blofius institutionum asceticarum cap. 2. quòd perfecti contemplatores *plùs utilitatis unâ horulâ Ecclesiâ adferant, quàm multis annis adferre valeant alii, qui tales non sunt*, nempe imperfecti. Ratio est: quia plùs Ecclesiæ prodest oratio quàm nuda exhortatio, & fructus illos, quos homines in vita agente constituti faciunt docendo & prædicando; contemplatores impetrant orando. Deinde hi quadam vi pollent divina alios docendi, movendi, convertendi, ad perfectionem ducendi; & sic brevi tempore plu-

plures longè conversiones faciunt, quàm alii longissimo tempore multisque laboribus, ut multorum Sanctorum, maxime Apostolorum, exempla demonstrant.

II. Nec fortè suspiceretur aliquis, quòd nimium extollamus Theologiam mysticam. Nam de ea parum dicitur, licet multum dicatur. Tam pretiosa est, ut nesciat homo pretium ejus, nec illius excellentiam capere possit. *Infinitus enim thesaurus est hominibus*, ait de ipsa cap. 7. v. 14. ipsa Divina Sapiencia; *Quo, qui usi sunt, participes facti sunt amicitia Dei, propter disciplina dona commendati.* Nempe credimus, non intelligimus, qualis, quantus, & quàm immensus thesaurus sit Theologia mystica & cælestis Sapiencia. Habitus enim est supernaturalis; & per consequens omnem intellectum naturalem & secundum naturalia consideratum excedit.

ARTICULUS IV.

De Jucunditate Theologiae mysticæ.

I. Theologia mystica est sumè delectabilis ac deliciosa. Ita concludunt Theologi mystici, & S. Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 7. qui imprimis hanc assertionem probat authorita-

Est jucunda,

24 Diff. I. De Natura Theologia mystica.

te S. Scripturæ & S. Gregorii, Sapiens enim de Sapientiâ, sub cuius nomine maximè & quasi per antonomasiam venit Theologia mystica Sap. 8. v. 16. taliter pronunciat. *Intrans in domum meam conquirem cum illa: non enim habet amaritudinem conversatio illius, nec tadium convictus illius, sed latitiam & gaudium.* Et S. Gregorius ait: *Contemplativa vita amabilis valde dulcedo est.*

2. Deinde probat duplici ratione. *Quia unicuique delectabilis est operatio sibi conveniens: contemplatio autem veritatis competit homini.* Nam omnes homines, ait ibidem S. Doctor ex Philosopho, *naturaliter scire desiderant; & per consequens in cognitione veritatis delectantur.*

3. Nec fortè huic S. Thomæ argumento quis opponat, quòd veritates naturales quidem oblectent, non verò supernaturales, quæ contemplatione percipiuntur.

4. Respondetur enim, quòd etiam supernaturales veritates sui oblectationem relinquunt. Nam si magnum gaudium percipimus in contemplatione rerum infimarum & vilissimarum; an non majores delicias gustabimus in consideratione veritatum & rerum altissimarum & sublimissimarum, & maximè ipsius Dei, ineffabilis & infiniti Boni?

5. Hic

5. Hic ergo notandum est, quod cum S. Thoma in scholis docetur, nempe, actus virtutum aliquando, maxime si remissi sunt, elici sine delectatione comitante aut subsequente; At verò actibus donorum est proprium, ut cum gaudio, cum suavitate & gustu exercentur. Hinc etiam donum sapientiæ definitur notitia Dei non qualiscunque sed gaudiofa *sapida* & *deliciosa*. Sicut ergo Theologia mystica semper generat amorem, sic etiam semper aliquam gignit dulcedinem & oblectamentum.

6. *Alio modo*, inquit S. Thomas, *contemplatio redditur delectabilis ex parte objecti, in quantum scilicet aliquis rem amatam contemplatur*. Nihil enim dulcius amanti potest evenire, quàm consideratio de amato & conversatio cum dilecto. At verò contemplator Deum ferventissimè amat: consequenter omne suum gaudium tenet, si potest contemplationi Divinæ bonitatis inhærere.

7. Et quidem oblectamentum, *Valde*; quod in contemplatione sentitur, non est leve & modicum, sed grande & magnum. Unde S. Thomas citata quæst. art. 7. *delectatio ejus, nempe contemplationis, omnem delectationem humanam excedit*. Et S. Bernardus de contemplatione loquens, sermone in Dominica

minica infra Octavam Epiphaniæ ait :
rara hæc hora est & parva mora, & bre-
 ve omne illud tempus, quod eidem im-
 penditur : quod etsi longissimum sit, in-
 star flatûs ac suspirii prætervolat. Sic
 evenit S. Antonio. Nam cum hic in-
 clinante sole orationem cœpisset, in ea
 perstitit, usque dum sol oriens ipsius o-
 culos feriret ac perstringeret. Unde
 etiam cum eodem exoptulabat, quod
 tam citò sua luce lucem internam, quâ
 Pater luminum ejus mentem illustrabat,
 eriperet. Unde etiam S. Aug. lib. 12.
 contra Faustum cap. 42. describit con-
 templatorem & nominat, *quandam san-
 ctam ebrietatem alienata mentis ab infra la-
 bentibus temporalibus*. Equidem ho-
 mines carni & corpori immerfi hoc
 credere nolunt, quia de talibus volup-
 tatibus nihil gustarunt. Credunt ta-
 men & cõmuniter affirmant illi, qui
 de his spiritus oblectamentis habent tum
 notitiam tum experientiam.

8. Nec obest, si amplius instes &
 urgeas, quod *delectatio sequatur opera-
 tionem perfectam*. Si enim veritatem ran-
 tum obscure, obiter & velut per tran-
 sennam cognoscam, potius affligor &
 crucior, quàm reficior. Hoc autem
 contingit in contemplatione viæ, quæ
 imperfecta est & ænigmatica.

9. Præ

9. Ad hoc argumentum respon- *Præ omni*
det S. Doctor citato art. 7. ad 3. *gaudio*
dum, quòd contemplatio Dei in hac vita im- *terreno.*
perfecta est respectu contemplationis patriæ;
& similiter delectatio contemplationis viæ
est imperfecta, respectu delectationis con-
templationis patriæ, de qua dicitur in Ps.
35. *torrente voluptatis tua potabis eos. Sed*
contemplatio divinorum, qua habetur in
viæ, etsi imperfecta, tamen est delectabilior
omni alia contemplatione quantumcunque
perfecta, propter excellentiam rei contem-
plata. Nulla ergo contemplatio natu-
ralis tam est dulcis & amœna, quàm hu-
jus cœlestis sapientiæ.

10. Hinc etiam Propheta Regius
Ps. 30. v. 20. illam dulcedinem, quam
Mystici possident, magnam, multam & ab-
sconditam nominat. Magna enim est;
quia omnes alias delicias hujus viæ ac
vitæ excedit; fere sicut vastum pelagus
aquæ guttam, sicut cœlum terram, &
sicut gaudium in Creatore superat gau-
dium in creaturis. Multa est & multi-
plex; quia omnis divina perfectio om-
ne attributum omne mysterium novam
ministrat gaudendi materiam. Abscon-
dita est & secreta; quia nullus hanc dul-
cedinem novit præter illum, qui eam
in secreto cordis degustat & experitur.
Est gaudium, quod non datur impiis, sed

is , qui te gratis colunt , inquit S. Aug. quorum gaudium tu ipse es : & ipsa est beata vita gaudere de te , in te , per te , ipsa est & non alia , inquit S. Augustinus lib. 10. Confessionum cap. 22.

11. Hæc & similia dum homo prudens expendit , demum concludat & apud se statuat , se totum dare & consecrâre studio Theologiæ mysticæ & supercœlestis sapientiæ , & cum Sapiente Sap. 8. v. 17. ex animo dicat : *Hæc cogitans apud me & commemorans in corde meo : quoniam immortalitas est in cognatione sapientia , & in amicitia illius delectatio bona , & in operibus manuum illius honestas sine defensione , & in certamine loquela illius sapientia , & præclaritas in communicatione sermonum ipsius : circuibam quarens , ut mihi illam assumerem. Quis enim sapiens considerans tum dignitatem tum utilitatem tum hilaritatem istius supercœlestis sapientiæ eandem non quarat , non concupiscat , non ipso opere assumat ?*

12. Si tamen noter ascera se pigrum & lentum ad hujus Theologiæ studium , aut remissum in ejus desiderio , aut frigidum in ejus amore , juverit legere totum librum Canonicum , qui inscribitur Sapientia , vel saltem caput ipsius septimum. Aspirantes enim Divinâ

nâ gratiâ sentier, se ex ejus lectione desiderio & dilectione Theologiæ mysticæ accendi. Huc etiam faciunt aspirationes sacrarum litterarum vocibus expressæ, quæ mira vi pollent ad hujus sapientiæ æstimationem & amorem in nostris cordibus generandum. Tales verò sententias abundanter ministrantur Psalmi tum nominatus liber Sapientiæ, tum Proverbiorum, Ecclesiasticis, & Ecclesiastici &c. Norant enim Mystici, quòd ea, quæ in Psalmis dicuntur de beatitudine in sensu anagogico, intelligantur de Theologia mystica in sensu morali mystico. Unde loco aspirationum hæc & similia regii Prophetæ vota & exclamationes seruiunt. *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiscit & desicit anima mea in atria Domini! cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum.* Ps. 83. v. 2. Item: *Satiabor interim, cum apparuerit gloria tua Deus in contemplatione Sapientiæ!* Ps. 16, v. 15. Item: *Latus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus &c.* Ps. 121, v. 1. & in libro Sapientiæ &c. Plurimæ tales Sententiæ occurrunt, velut cap. 7. v. 8. *praposui illam, nempe sapientiam, regnis & sedibus, & divitias nihil esse duxi in comparatione illius &c.*

Excusationes negligentium studium Theologiae mysticae.

*Confutatio
sive excu-
satio*

1. **S**ed aliqui fortè dicent: ardua nimis res est Theologia mystica, sublimis, excelsa, quæ omnes hujus viæ gratias excedit. Donum est, quod non datur hominibus imperfectis, sed unice perfectis & sanctis. Quin tam est altum hoc donum, ut etiam non quibuslibet Sanctis divinitus concessum & tributum sit, sed iis duntaxat, qui in magno gradu sanctitatis & perfectionis effulserunt. Quare præsumptio foret & grandis superbia, si ego homo peccator, omnis sanctitatis expers, omnium econtrà virtiorum particeps, ad hanc supercælestem & proliis divinam sapientiam aspirare vellem, aut obtinere contenderem.

*Ratione
præsum-
ptionis,*

2. Ad hanc multorum excusationem respondeo. Et inprimis concedo, quòd Theologia mystica sit gratia prorsus extraordinaria & gratia gratiarum, quæ solum magnis Sanctis tribuitur. Nego tamen, quòd sit præsumptio, ad gratias singulares & viris tantum Sanctissimis concessas suspirare & conari. Nunquid præsumptio est æmulari charisima-

ismata meliora, ad magnam charitatem aspirare & perfectionem. Non duntaxat Sanctos jubet Christus imitari, sed ipsum Deum nobis proponit ad imitationem Matth. 5. v. 48. dicens: *Estote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Equidem foret arrogancia & præsumptio, si quis vellet propriis viribus & non virtute gratiæ ad perfectionem & apicem contemplationis evadere: at verò per Divinæ gratiæ auxilium ad magnam sanctitatem contendere, signum est magnæ confidentiæ, magnæ charitatis, & magnanimitatis. Ad hoc data nobis est memoria, ut Dei reminiscamur; ad hoc intellectus concessus, ut per fidem & contemplationem ad altissimam DEI cognitionem assurgamus; ad hoc nobis præstita voluntas, ut Deum summo amore prosequamur, & quæ intimè uniamur. Ad hæc foret præsumptio consurgere ad contemplationem sine prævia humilitate, meditatione, & aliis dispositionibus, quæ à Theologis mysticis exiguntur, & inferiùs à nobis describentur. Positis ergo certis cautionibus & conditionibus, non tantùm vitiosum non est, affectare contemplationem, sed valdè meritorium, gloriosum, virtuosum, nobis utile, Deoque acceptissimum.

Nam hæc Divina scientia neminem à sua schola excludit, modo afferat humilitatem & charitatem; ad omnes clamat: *Transire ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini: spiritus enim meus super mel dulcis &c.* Nec excludit viles, plebejos, parvulos & stultos. Nam & hos inclamat & ad suas scholas invitat: *Si quis est parvulus veniat ad me, & insipientibus locuta est: venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis. Relinquitte infantiam, & vivite, & ambulate per vias prudentia.*

3. Altera excusatio est: aliis rebus occupor & negotiis, quæ non permittunt vacare huic Theologiæ. Alius dicit: me cura tener domestica; alius excusat; me cura curarum, cura animarum impedit; alius ingerit: ad orationem vocalem, ad meditationem, ad breviarium devotè recitandum incumbo; alius objicit: vi statûs, quem profiteor, alia exercitia obire ex mandato Superiorum & obedientiæ demandor. Consequenter non valeo simul me dare his operibus, & simul contemplationem exercere.

**Negotio-
rum,**

4. In hoc discursu negotia & opera, quæ simul stant cum contemplatione, separanda sunt ab illis, quæ cum

cum ea repugnant. Hinc non vertitur
 vitio, si Pater - aut Materfamilias ne-
 gligant studium Theologiæ mysticæ :
 at verò quis vitio non dabit Clerico aut
 Religioso, qui vitam contemplantem
 vel primariò vel ad minùs secundariò
 profitentur? quid absurdius cogitari pos-
 set, quàm *contemplationis statum*, vel sal-
 tem *vitam mixtam* assumere, & non ex-
 exercere? quis artifex aut opifex certam
 artem vel opificium proficetur, quin
 exerceat? indignus est nomine pictoris
 v. g. qui non pingit, nomine scribæ,
 qui non scribit, nomine fabri, qui non
 fabricat, & sic deinceps: similiter ex
 paritate rationis indignus est nomine
 proficentis vel *statum contemplationis* vel
mixtum, qui non vacat contemplan-
 tioni, vel miscet actioni contemplan-
 tionem. Hocipso enim, quia vocatus est
 ad similem statum, etiam vocatus est
 ad studium contemplationis, sine quo
 nec stat, nec rectè ac perfectè servatur
 ejusmodi status.

5. Cæterùm non bene intelligit
 naturam contemplationis, qui putat,
 quòd cura animarum, oratio vocalis,
 recitatio Breviarii, meditatio, exami-
 na, & aliæ functiones spirituales sint
 impedimenta contemplationis, cum po-
 tiùs vera sint adjuncta. Hæc enim

& similia opera contemplationem præparant, non retardant, & sub his ipsis actibus potest exerceri & à provectis Affectibus exercetur contemplatio. Imò eam nec actiones indifferentes excludunt. Nam legimus de antiquis Monachis, quòd egregiè & sublimiter contemplati sunt, sportellas texendo & alia opera manuum peragendo. Quin ipsæ curæ & negotia domestica, imò & publica, contemplationi absolutæ non adversantur; quia constat S. Ludovicum Regem Galliæ, S. Leopoldum Marchionem Austriæ, S. Eleazarum Comitem & alios sanctos Principes res publicas, item S. Margaritam Reginam Scotiæ, S. Brigittam, S. Franciscam Rom. & alias Sanctas Marronas egisse res domesticas ferè sine detrimento contemplationis. Sicut à charitate & perfectione nemo excluditur; sic etiam nemo à contemplatione, modò velit perfectè vivere, & ea facere, quæ ad hanc requiruntur.

6. Sed aliqui pusillanimes, & pusilli cordis Ascetæ, timent pericula, quæ incurrisse legunt quosdam Theologiæ mysticæ studiosos. Multi, inquit, ad montem contemplationis ascendere tentârunt, sed quòd altiùs evaserunt, hòc turpiùs & profundius delapsi sunt. Multæ sunt imposturæ dæ-

mo.

monum, quæ etiam sapientes deceperunt. Arduum est discernere inter genuinam & adulterinam contemplationem, inter veram & falsam illustrationem, inter Angelum lucis & tenebrarum. Qui se committit mari, committit se periculo naufragii.

7. Hæc imaginatio multos revo-
cat à studio hujus supercœlestis sapien-
tiæ. Quasi verò pericula humilitate,
oratione, sapientum consiliis, non pos-
sint præcaveri. Multi lapsi sunt, sed
propriâ culpâ, propriâ imprudentiâ.
Conatur dæmon omnibus viribus bo-
nos à studio contemplationis abstrahe-
re; quia novit, Deo nihil esse accep-
tius, animabus conducentius. Humi-
lis contemplator facilè dæmonum astus
vitat, & nullus eodem majus in dæmo-
nes exercet dominium, nullus eodem re-
motior à deceptione, quia nullus eo il-
luminatur. *Frustra jactur rete*, inquit
Sapiens Prov. I. v. 17. *ante oculos pen-
natorum*. Facilè enim technas & insi-
dias dæmonum evadunt, qui pennis
contemplationis se in altum, ad cœlos
Deumque ipsum supra omnes tentatio-
nes extollunt.

8. Quare deplorandi & prorsus lu-
gendi sunt, qui sensuum oblectamentis
dediti & solis externis ritibus & devo-

36 Diff. 1. De Natura Theologia mystica
tionibus contenti, vitam internam &
mysticæ Theologiæ exercitia negligunt,
vel omnino despiciunt. Nam hi tales
neesse habent in eodem luto passio-
num & vitiorum hæreere, nihilque vel
parum totâ vitâ proficere. Bona qui-
dem & grata sunt Deo exercitia silen-
tium, orationis vocalis, jejuniorum, ci-
liciorum, vigiliarum & hujusmodi; ac
verò sine comparatione meliora eva-
dunt, si ex directione contemplationis
& mystica dilectione procedant.

9. Præterea novimus hodie erro-
res, quos Theologi mystici tradiderunt
& consequenter facile pericula vitamus,
in quæ illi inciderunt. Gratiâ profe-
ctò debemus supremo Numini ejusque
suavi providentiæ, quia Ecclesiæ nunc
revelavit erroneas propositiones, qui-
bus hæc Divina scientia, apud quosdam
inexpertos & nimium sapere volentes,
scatebat. Nam tutiora & certiora valemus
hodie statuere principia, postquam
acta condemnationis Quietistarum
& propositiones de Molinos ab Inno-
centio XI. confixæ & similia publica
instrumenta emanarunt. Non ergo ul-
lum periculum est lapsus, in via ad The-
ologiæ mysticæ adyta, postquam erro-
res, in quos alii incautè impegerunt, no-
vimus ac prævidemus. Quare velim,

ut

ut Theologiæ asceticæ studiosus firmiter apud se decernat, insuper Theologiæ mysticæ operam navare. Nihil enim pulchrius, nihil utilius, nihil dulcius, nihil sanctius, quàm hoc duplex studium. Quid enim juvat, quaestiones philosophicas, veletiam Theologicas nudè scholasticas solerter excutere, & interim unam, veram, pacatam, solidam & divinam sapientiam, non acquirere? scholasticæ controversiæ non suapte ingenio sed multorum abusu sæpè impediunt à contemplatione, nisi sobriè pertractentur. Nam studiosus Theologiæ scholasticæ nullo modo ad mysticam & asceticam se reflectens, animo & mente acutum Divina cernit, sed affectu & voluntate ad Deum non accedit; sicque ex pertinaci studio nullum prorsus meritum vel sanctitatis incrementum aquirit.

ARTICULUS VI.

De Subjecto Theologiæ mysticæ.

I. In primis Theologiæ mysticæ ca- Subjectum
 paces non sunt Infideles, Pagani, remotum
 Judæi ac Hæretici. Ratio est: quia con- sunt dem-
 templatio supponit fidem, & proce- ptis infide-
 dit à fide & dono sapientiæ; at verò libus,

neutra est in prædictis. Unde licet Ethnici aut Hæretici Deum lumine naturali possint cognoscere; tamen nequeunt lumine supernaturali, quod requiritur ad veram contemplationem.

Et peccatoribus,

2. Secundò Theologiæ mysticæ pariter incapaces sunt peccatores in gravi peccato constituti. Tum quia in eis deest donum sapientiæ, sine cujus influxu & concursu nulla exercetur contemplatio: tum, quia contemplatio non supponit fidem quamlibet *informem*, sed *formatam*: tum denique: quia vera contemplatio procedit ex charitate, & infert actum charitatis, qui repugnat cum omni peccato.

Omneshomines, etiam simplices,

3. 3tiò Theologiæ mysticæ non sunt incapaces fæminæ, conjuges, viduæ, rustici, homines rudes & simplices, modo usum rationis habeant, in gratia & charitate sint, & debitè ad illam se disponant. Ratio est: tum quia etiam homines rudes contempti & vetulæ præditi sunt gratiâ, fide, charitate, & donis Spiritus sancti, quæ sunt principia contemplationis. *Ad comparandam*, inquit Gerson tom. 3. de Theologia mystica consideratione 30. *hujus mysticæ Theologia doctrinam non est magnâ scientiâ opus: nam cognitio ex fide, quod Deus est totus desiderabilis, totus amabilis,*

lis, si affectiva portio sit purgata, si illuminata, si disposita, si exercitata sit; cur non in illum totaliter desiderabilem & totum amabilem sine plurimorum studio feretur totaque rapietur? tum quia Deus non est acceptor personarum, nullumque statum à perfectione excludit. Hinc nulla est conditio, nullus status in Ecclesia tam vilis, tam despectus, qui non habeat viros insigniter perfectos, valde sanctos, & magnos contemplatores: tum denique, quia ad Theologiam mysticam descendam parum vel nihil faciunt humana prudentia vel multa terrestris sapientia, sed humilitas & sancta vita.

4. S. Ægidius aliquando S. Bonaventuram, Ordinis tunc generalem Ministrum, allocutus refertur in chronico Ord. S. Francisci 1. p. lib. 7. cap. 14. multas, inquit, vobis doctioribus Deus gratias concessit, quibus eum laudare & servire potestis: nos verò Idiota & Indocti, qui nihil litterarum novimus, quid, quaso, faciemus ad ei placendum? cui Bonaventura: etsi aliam Deus homini gratiam non daret, quam ut is ipsum amare posset: hæc unica profectò satis esset, ad maiora illi pro hac, quam pro aliis omnibus simul obsequia deferenda. Ulteriùs quæsit Ægidius: Potestne idiota tanto erga Jesum Christum amore ferri, quanto
ali-

aliquis eruditus? respondit Bonaventura: una simplex vetula plus Deum amare potest, quàm profundus aliquis in Theologia Magister. His auditis properè surrexit Agidius, magnòque fervore correptus est; & ingressus hortum versùs illam partem, quæ urbem respicit, clamare & exclamare cœpit: *Vetula paupercula, indocta, simplex, Dominum nostrum Jesum Christum ama, & major esse poteris, quàm Frater Bonaventura.* His dictis extra se raptus est, & alienatus à sensibus, tribus continuis horis in eodem loco perstitit imòtus.

5. Hæc doctrina, quæ communis est apud Theologos tum mysticos tum scholasticos, magno jure cedit solatio animæ devotæ, sed tamen simplici & hebeti. Notent quoque idem assertum Confessores, conscientiarum rectores & spiritualium rerum Magistri, ne personas rudes malè dirigant, quæ, si puram & sanctam vitam ducunt, frequenter ad gratiam contemplationis elewantur. *Spiritus enim, ubi vult, spirat; qui non accipit personam, sed sanctam vitam,*

Joann. 3. v.
8.

6. Unde aliqui homines rudes à Deo misericorditer ad magnum gradum contemplationis efferuntur; quamvis de Deo rebùsque Divinis nullam scientiam

tiam & scholasticam noticiam unquam habuerint. Non quidem obest speculatrix Divinorum cognitio, si debite applicetur; at verò magis prodest, magis conducit ad istum finem humilitas, fides, sancta simplicitas, & maximè innocens & expers omnis labeculæ (quantùm humana imbecillitas fert) conversatio & vita. Hi ergo tales tenent altissimam de Deo ac Divinis cognitionem *mysticam*, profectam à donis Spiritus S. maximè dono sapientiæ; at verò nullam tenent de istis rebus noticiam humanam, scholasticam, & profectam ab habitu Theologiæ acquisitæ. Ejusmodi enim cognitionem potiùs infusione, quàm industriâ, potiùs amore quàm labore, potiùs sancta operatione quàm multa speculatione acquirunt.

7. Possit hoc idem confirmari plurimis Sanctorum & Sanctarum exemplis. Nam legimus omnis statûs homines sanctos & in charitate ferventes & ardentis. Ubi verò ardet charitas, ferè lucet contemplatio. Quin charitas *supra communem legem* effervescentes non datur, quin supponat contemplationem, & ex hujus illustratione procedat. Contemplatio enim & charitas extraordinariè ebulliens nunquam

quam separantur. Potest quidem elici actus charitatis *vulgaris* & communis, quin donum sapientiæ seu Theologia mystica influat; sed actus charitatis *extraordinarius*, elatus, & qui cum experientiâ & sapore mystico elicitur, semper supponit actum Theologiæ mysticæ seu contemplationem. Quare anima etiam simplex & hebes, puri tamen cordis & sanctæ conversationis potest sperare elevationem ad mysticam Theologiam. Hæc enim nemini impossibilis est, nisi eis, qui abjecto & pusillo sunt corde, qui laborem ad ejus consecutionem requisitum subterfugiunt, qui à vanitatibus hujus mundi & sensuum alienare se nolunt, qui necessaria media applicare recusant.

*proximum
est intelle-
ctus.*

8. De reliquo subjectum proximum Theologiæ mysticæ est intellectus. Ratio est: tum quia donum sapientiæ est in mente; at verò ex dictis liquet, quòd Theologia mystica non distinguatur ab isto dono. Tum quia habitus consistit in ea potentia, à qua elicitur actus; sed actus Theologiæ mysticæ, nempe contemplatio, elicitur ab intellectu. Tum quia Theologia mystica est notitia seu cognitio; nosse autem & cognoscere ad mentem pertinet non voluntatem.

9. Nec hic refragantur mystici, qui Theologiam suam nominant amoroſam, ſapidam, & affectuoſam; ſed voluntatis eſt, non mentis, *amare, ſapidè guſtare, & affici.*

10. Nam reſponderetur, verum eſſe, quòd Theologia myſtica ſit amoroſa, dulcis, & affectuoſa *efficienter*; quia nempe efficit, gignit, & ſupponit amorem & affectum voluntatis. Interim ex ſe & naturâ ſuâ & *intrinſecè* Theologia myſtica non eſt amor & affectio, ſed notitia & cognitio.

11. Colligitur ex dictis 1° mò. quòd ex ſe opera manuum & operationes ſerviles non impediunt modum contemplationis, ſed tantùm per accidens ob noſtram imperfectionem. Nos enim homines imperfecti non valemus ſimul laborare & *myſticè* conſiderare; quod tamen Viri provecti & perfecti exactè impleverunt.

12. Colligitur 2^{dò}. quòd alia mentis opera non ſtent cum actu contemplationis. Ratio eſt: quia repugnat, ut ſimul cogitem humana & Divina, mundum & Deum, infima & ſuprema. Interim non repugnat, ut contemplator primariò verſetur circa Deum, & ſecundariò attingat res creatas, & ſic in ipſo lumine contemplationis Deum
af-

44 *Diff. II. De Necessitate Præparationis.*
aspiciat ut creaturas gubernantem, mo-
ventem, dominantem & ad suos fines
ordinantem. Sicut enim Cœlites &
Beati in Verbo non tantum Deum &
infiniras ejus perfectiones intuentur, sed
etiam creaturas, quæ secundariò repræ-
sentantur: ita etiam *suo modo* contem-
platores hujus viæ in lumine contem-
plationis primariò attingunt Deum &
secundariò alia, quæ à Deo ut prima
causa emanant, & ad Deum tanquam
finem ultimum reflectuntur.

DISSERTATIO. II.

De præparatione & mediis
ad consecutionem Theologiae
mysticæ.

ARTICULUS I.

De Necessitate Præparationis.

I.

Necessitas præpara-
tionis ostenditur
figuris
Scripturæ; **A**D contemplationem requiritur præ-
paratio. Nam de lege ordinaria
ad illam nullus elevatur, nisi certas dis-
positiones adhibuerit. Probant hoc
sancti Patres & Theologi mystici ex
Scripturæ; emplis & figuris S. Scripturæ. Nam
impri-

inprimis Deus in momento universum condere potuisset, noluit tamen, sed diebus sex velut laboravit; ac demum septimo die requievit ab omni opere, quod patravit. Quo significatur, quod Sabbatum & quietem contemplationis, debeant præcedere laboriosi dies actionis, nempe non est dignus quiete, qui eam non procurat labore. Justus est Deus & æquus in distributione; & consequenter non elargitur communiter mercedem ante opus & actionem.

2. Deinde Jacobus Patriarcha debuit Labano septem ac iterum septem annis pro Rachele servire. Pulchra Rachel dicitur à Mysticis Theologia mystica & ejus actus contemplatio; ut ergo quis hujus speciosissimæ Rachelis amplexibus perfruatur, necesse est prius aliquo tempore in vitæ agentis operibus servire. Contemplatio res est pretiosissima, excellentissima, digna ut pro eadem non tantum septem sed plures omnino anni serviantur. Jacobo septem & iterum septem anni videbantur *pau-* Gen, 29.v: 20.
ci dies pro amoris magnitudine. Sic etiam, qui vero & sincero tenetur amore contemplationis, quidquid pro ea agit, quidquid patitur, exiguum viderur. Longum tempus videtur ipsi breve, magnus labor videtur ipsi parvus, dura

pos-

penitentia videtur ipsi mollis *pra magnitudine amoris*, quo fertur in contemplationem. Felix anima, quæ nullam curat servitutum, nullam reputat afflictionem, nullam recusat austeritatem pro obtinenda gratia contemplationis!

3. Idem S. Patriarcha debuit cum Angelo prius luctari, & postea nominis primum mutationem adeptus, & *Israël* dictus est. Unde Hugo de S. Victore: *post pugnam mutabunt tibi nomen Jacob in Israël, luctatoris videlicet in hominem, qui videt Deum.* Prius ergo pugnandum contra peccata, contra vitia, contra pravas inclinationes, contra passiones, & his debellatis acquirit nomen novum. Et quale illud? *Israël*, id est, *videns Deum.* qui enim nondum superavit vitia, Deum non videbit in contemplatione.

4. Præterea Moyses à Deo prohibitus est appropriare, nisi detractis prius calceamentis. Quo juxta Mysticorum expositionem denotatur, quòd nullus per contemplationem Deo appropinquare valeat, nisi prius detrahat, exuat, & solvat inmundos tam vitiorum quam passionum calceos. Deus enim mundissimus est & fons omnis puritatis & sanctitatis; & per consequens Eum in-

tueri

Lib. 4. de
clauſtro
animæ c.
12.

Art. I. De Necessitate Præparationis. 47

ueri nequeunt oculi imundi & infecti
fordibus peccatorum.

5. Demum, ut alias multas figura
ras omittam, necessitatem præparatio
nis ostendit Deus in toto populo Israë
lis. Nam hic non repente, non celeri
ter, non viâ compendii ad terram pro
missam melle & lacte fluentem transla
tus est. *Circumduxit eum, & docuit.* Deut. 32.
Quadraginta annis in deserto errârunt, v. 10.
laborârunt, multa tolerârunt. Terra
promissa, terra melle dulcedine & amo
ris, & lacte puritatis & illuminationis
manans, est status Theologiæ mysti
cæ & contemplationis. Hanc non re
pente, non subito, non sine labore,
non sine temporis lapsu obtinemus:
multa opus est patientiâ, fortitu
dine, sudore, confidentiâ, desiderii,
suspitiis & aliis *vita agentis* operibus,
ut ad illam pertingamus. Ex innume
ris verò Israëlitis duo tantum, nempe
Josue & Caleb ingressi sunt Chana
næam; quo secundum Mysticos deno
tatur, paucos esse, qui ad extraordi
nariam contemplationem evadunt. Quia
nempe etiam pauci sunt, qui debitam
pro illius acquisitione præparationem
adhibere solent.

6. In rebus naturalibus forma non Et decla
ponitur, nisi materia per prævias & ratur se
concomitantes dispositiones præparetur multitudi
ad ne.

ad illius receptionem, ut in libris de ortu & interitu rerum docerur. Nam ignis non ponitur, nec ex materia ligni v. g. resultat, nisi ab hoc frigus, humiditas, & aliæ igni contrariæ qualitates expellantur, & siccitas, calor & aliæ igni convenientes qualitates inducantur. Sic etiam se res habet in nostro casu. Contemplatio ignis est, accendens voluntatem Divino amore: hic autem in anima non resultat, nisi contrariæ huic cœlesti igni qualitates, nempe frigus & humiditas vitiorum & peccatorum, etiam venialium, exuantur; & congruæ eidem igni qualitates, nempe amor & fervor ad res divinas & supernas, in anima generentur.

Monitio.

7. Hinc ob defectum præparationis potissimum accidit, quod plurimi ad gratiam contemplationis non eleventur. Nam Deus paratus est tribuere, modò paratus esset homo recipere.

2. I. V. 5. *Si quis autem vestrum indiget sapientiâ, ait S. Jacobus, postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat: & dabitur ei.* Non enim parcus est Deus in dando, sed homo in se preparando. Ille rogatus ab homine, dat omnibus affluenter, sed homo negligit se ad recipiendâ Divina beneficia aptare.

Art. I. De Necessitate Preparationis. 49

8. Equidem verum est, & communis Mysticorum sententia tenet, quòd extraordinariam Dei contemplationem, non valeamus *condignè* mereri. Altior enim hæc est gratia & supra communem ordinem; & per consequens non cadit sub meritum hominum etiam sanctissimorum. Sed tamen Deus multa & innumera nobis confert beneficia non merentibus; & sic etiam hoc conferet, dummodo sufficienter idoneos & dispositos reperiat: non enim ex nostro arbitrio & voluntate pender, ad verticem contemplationis ascendere, sed ab instinctu & voluntate Spiritus sancti. Ut enim ait sapiens Ecclesiasticus c. 39. v. 8. *Si Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentiæ replebit illum, & ipse tanquam imbres emitteret eloquia sapientiæ suæ.* Non ergo est in potestate hominis altissima Theologiæ mysticæ cognitio, sed Dominus eam confert, *si*, ubi, quando, & quibus, *voluerit.* Homo itaque, qui paratus est omnia ad contemplationis assecutionem requisita ponere, confidenter potest hanc etiam gratiam extraordinariam sperare. Deus non deerit suæ remunerationi, modò non desit homo suæ obligationi.

9. Hæc itaque debet esse hominis ad Theologiam mysticam aspirantis &

C

ten-

tendentis firma & efficax resolutio, nempe, quod velit omnia implere, quæ ad ejus consecutionem facere intellexerit. At verò dicet fortè anima devota & fervida: ad quæcunque prompta sum, modò detur consequi gratiam contemplationis: dura & aspera libens feram, modò ad quietem & dulcedinem Theologiæ mysticæ attollar. Præ contemplatione alia omnia hujus mundi bona vilescunt; illam solam æstimo, cogito, amo, desidero, suspiro. Decerno firmiter (jurare enim aut vovere non audeo) *non dabo somnum oculis meis, nec palpebris meis dormitationem, nec requiem temporibus meis, donec inveniam & præparem in anima locum Domino & tabernaculum DEO Jacob, in quo ego cum ipso in sancta contemplatione exultem.* Non cessabo orare, aspirare, pulsare, donec introducat me Rex in cellam vinariam, ibique vino sanctæ charitatis inebriet. Modò scirem, quæ ad hunc finem præparatio singularim adhibenda foret, eam libens & gaudens præmitterem. His ardentibus animæ devotæ propositis satisfaciet, ut spero, quod deinceps trademus.

ARTICULUS II.

De Via Purgationis & Illuminationis
præmittenda contemplationi.

1. **A**SSERTUM primum. Theologiæ my-
sticæ candidatus priùs debet in-
fistere vitiorum purgationi, quàm con-
templationi. Ita communiter Asceseos
& hujus Theologiæ Magistri. Ratio
quoque aperta est. Nam vitia lumen
mentis impediunt, faciuntque, ne libe-
rè nos ad superna levare possimus. Ex-
emplum & figuram habemus ex Evan-
gelio Joannis cap. 9. v. 7. Ubi cæcus à
nativitate missus est à Domino se lava-
re in natatoria Siloe, qui abiit, & la-
vit, & venit videns. Nos homines in re-
bus Divinis & supernaturalibus cæci su-
mus; & quis est tam insipiens & fatuus,
qui non desiderat ab hac misera cæ-
citate liberari? At verò JESUS hìc in-
gerit & insinuat medium præsentissi-
mum. Quodnam illud? lavatio in
natatoria Siloe. Hoc autem fonte &
piscinâ Siloë denotantur tum Baptis-
mus tum Sacramentum Pœnitentiæ,
tum & maximè dolor, contritio, &
lachrymæ pœnitentiæ, quibus peccata
tum quoad culpam, tum quoad pœnam
abluuntur. Qui ergo vult lumen &

*Theologiæ
mysticæ
supponit
viam pur-
gationis.*

oculum supernæ contemplationis recipere, debet sua vitia detestari, attritione & contritione delere, jejunio, sensuum & passionum mortificatione, pro eis satisfacere, & lachrymis pœnitentiæ lavare. Ni hoc fiat, visum contemplationis non accipiet.

2. Sed hîc oritur quæstio & controversia, quanto tempore & quamdiu Ascetæ, ad Theologiam mysticam contendenti, sistendum sit in via purgationis?

Circiser

3. Ad hanc quæstionem non inutilem, respondeo imprimis, quòd certum tempus pro omnibus nequeat determinari. Nam velut gratia est diversa, sic etiam diversus est profectus. Alii citiùs, alii lentiùs, horrorem de peccatis concipiunt, passiones subjungant, & vitia debellant. Aliqui ob vehementiam & intensionem contritionis subito ab omnibus peccatis immunes effecti sunt, & ad magnum puritatis gradum evaserunt. Nam Deo facile est, subito honestare pauperem, & in momento facere divitem virtutibus. Exemplum habemus in S. Maria Magdalena, in S. Disma, in S. Paulo, qui subito ab omnibus vitiis & pravis inclinationibus in prima statim conversione purgati creduntur. Sed hæc extraordi-

*Eccli. 11.
v. 23.*

ordinaria sunt, quæ communiter sperari non possunt, nec debent.

4. Respondeo 2dò cum quibusdam Ascetis, qui ordinariè viæ purganti *Per trim.*
*mest*re deputant. Adhuc brevius tem-
stre, pus huic purgationis exercitio tribuit

Hugo Carthusianus apud Dionysium Carthusianum, qui in opusculo de profectu charitatis pag. 8. sic habet: *pos-*
sea per mensem unum vel duos, secundùm quod divino superradiante lumine sibi vilebitur expedire, ad amorem cogitando assurgat. Quod tamen cum grano salis intelligendum est. Nam si quis tepidè obiter & sine ullo vel exiguo fervore expulsionem vitiorum & passionum per trimestrem intenderet, non satis se purgaret. Plus enim fervidi parvo temporis spatio proficiunt, quàm tepidi magno. Imò fervidus sæpè uno mense magis progreditur in extirpatione vitiorum, quàm aliqui tepidi & laxi, etiam in statu Clericali vel Religioso constituti, omnibus diebus vitæ suæ.

5. Responderetur 3tò. attendendum est ad signa, quæ statuuntur ab Ascetis, ut quis à via purgationis ad viam illuminationis prudenter valeat procedere. Primum est, si quis nolet, quòd magnum horrorem, odium, ac detestationem sentiat contra omne genus peccati, li-

cet ex fragilitate humana quandoque in levia, & venialia incidat. Secundum, si advertat, se à nullo vitio singulari singulariter & efficaciter impugnari, sed nunc ab hoc nunc ab alio tentari. Tertium est, si à lapsu in aliquod vitium statim resurgat, nec multum perturbetur, aut in suis exercitiis impediatur. Si quis hæc tria signa notaverit, prudenter judicare poterit, quòd in via purificationis aliquem hauserit profectum; & consequenter benè faciet, si ad viam illuminationis progrediatur. Non enim valemus, quamdiu in hoc corpore sumus, extinguere vitia, sed eorum fomitem purè sopire.

6. Assertum secundum. Theologiæ mysticæ candidatus debet contemplationi etiam præmittere viam illuminationis, seu, quod in idem recidit, debet priùs studio virtutum incumbere, quibus anima illuminatur, & idonea redditur ad supremam illuminationem, quæ in contemplatione recipitur. Ita rursus communis tum Theologorum mysticorum tum Ascetarum. Rationem hujus Asserti producit Divus Thomas 2. 2. q. 180. a. 2. ubi concludit, quòd essentialiter quidem virtutes morales non pertineant ad vitam contemplativam, sed dispositivè. Impeditur enim actus contemplationis

nis per vehementiam passionum, per quam abstrahitur intentio anime ab intelligibilibus ad sensibilia, & per tumultus exteriores. Virtutes autem morales impediunt vehementiam passionum, & sedant exteriorum occupationum tumultus. Et ided virtutes morales dispositivè ad vitam contemplativam pertinent. Sicut enim in aqua lutulenta & turbata ventis & procellis nequit propria facies & forma conspici, sic etiam nequit Deus videri ab anima, quæ ventis & procellis negotiorum & passionum agitur & turbatur.

7. Præterea in contemplatione quasi celebratur mysticum matrimonium inter animam sponsam & Deum sponsum: consequenter ad optabiles has nuptias debet anima sponsa virtutibus esse ornata & decorata. Unde in Canticis non semel sponsa à Divino sponso laudatur ob pulchritudinem, decorem, & speciem non corporis sed animi & virtutum. Sponsus est pulcherrimus & infinitè speciosus: ergo & sponsa debet ipsi esse ad minùs similis, cum non possit esse æqualis. Quis in aliquo convivio publico, quis in nuptiali solemnitate audet comparere non indutus veste nuptiali? Legitur in Evangelio Matt. 22. v. 11. quòd homo non indutus veste nuptiali ejectus fuerit de convivio.

Hoc idem evenit animæ, quæ sine veste nuptiali virtutum præsumit comparere in dulcissimo & splendidissimo nuptiarum spiritualium convivio desponsanda Deo. Nam ejicitur velut nimis fordida & sponso infiniti decoris indigna & nulla ratione conformis.

8. Sed hîc rursus oritur dubitatio, quousque & quamdiu debeat anima in statu illuminationis stare, donec permittatur ad statum contemplationis assurgere.

9. Hîc rursus tripliciter respondeo. Nam imò dico, quòd communiter certum tempus nequeat statui, sed hoc Divinæ gratiæ relinquendum sit.

10. Dico 2dò, quòd possit pro via illuminationis & studio virtutum pariter trimestre vel medius annus constitui. Nam Deus animam velociter illustrat, virtutibus ornat, & ad thalamum suum aptat, modò ipsa in debita præparatione & fervore non deficiat. Clamat Dilectus Cant. 5. v. 2. *Aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea; quia caput meum plenum est rore, & cincinnati mei guttis noctium. Cupit nempe Deus ad animam devotam ingredi, ejusque castis amplexibus frui, modò januam recluderemus, & illa omnia removeremus, quæ ipsi displicent,*

Simpliciter per trimestre &c.

cent, & purissimam conjunctionem impediunt.

II. Dico 2°. quòd etiam oportet attendere ad signa, quibus Deus solet vocare animam à statu illuminationis & labore virtutum ad statum & quietem contemplationis. Signa autem sunt multa & multiplicia. Quæ sunt imò. si quis notet, se magnam æstimationem desiderium & amorem virtutum habere, easque faciliter exercere; licet contra easdem aliquando vitium & peccatum sub-vel ob-repat. Nam humanum est errare, & quamdiu sumus in via, non erimus omnis lapsus expertes. 2°. Si in meditatione alicui non libeat amplius discurrere & motiva conquerere. 3°. Si quis gaudeat solis affectibus, nec, ut eos concitet, opus habeat multo discursu, sed nuda veritatis per fidei lumen propositione. Quamdiu enim adhuc percipitur gustus in meditatione, & sine discursu non movetur ad aliquem affectum, meditatio non debet prætermitti. At verò, si meditatio sit dura, insipida, sterilis, & contra affectus dulcis, lapidus, & fecundus, debet ascendi ad contemplationem neglecta meditatione. Nam hæc solum adhibetur pro affectu concitando; si ergo affectus statim concita-

tus est, vel concitari valet simplici actu fidei; tempus meditando consumeretur inaniter & sine fructu.

Monitio.

12. Hic ergo quædam devotæ animæ monendæ sunt, ne Divino lumini rebelles & contumaces exhibeant. Si Deus vocat ad contemplationem & affectionem, humiliter ei obediant, nec resistent, sed gratiæ Divinæ stimulis se accommodent. Inutiliter namque teritur tempus in meditatione, si quis vocatur ad contemplationem; & vicissim inutiliter quis conatur assurgere ad contemplationem, nisi à Deo vocatus & illuminatus. Senes hic maximè attendant, ne multo & laborioso discursu meditationis & caput & sanitatem debilitent. Nam hi, si aliàs sanctè vixerint, ferè ultimis annis ad orationem affectionis cœlitus vocantur, gratiâ meditationis subtractâ. Et aliàs senectus est aptissima, tum ob moderationem passionum, tum ob gravem modestiam, tum ob rigorem prudentiæ, contemplationi, & puræ fidei & charitatis exercitationi.

ART.

ARTICULUS III.

Media pro consecutione Theologiæ
mystica.

1. **S**ed fortè Theologiæ mysticæ avi- *Media*
 dus homo singulatim requirer, quæ pro hujus adeptione media oporteat adhibere. Huic quæstioni inprimis respondeo, quòd varia possint & multa assignari. Nam imprimis sapiens candidato sapientiæ tria media præscribit, nempe orationem, amorem, & studium. Sic enim ait Prov. 2. v. 3. *Sì enim sapientiam invocaveris, & inclinaveris cor tuum prudentiæ: si quæseris eam, quasi pecuniam, & sicut thesauros effoderis illam: tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei invenies.* Qui ergo vult intelligere, qualiter oporteat in conspectu infinitæ Majestatis cum Reverentiâ & filiali timore versari; qui cupit eminentem Dei scientiam obtinere & invenire, debet primitus invocare sapientiam, id est, *1. Oratio,* debet orare & rogare pro cœlesti sapientia; seu debet increatam sapientiam invocare, ut se participem reddat, & in se vel unam levissimam guttam de illo immenso sapientiæ Oceano deriver. *2. Amor,* addò Debet inclinare cor suum prudentiæ, id est, debet cor suum avertere

3. Studi-
um.

ab omni amore terreno, & inclinare seu convertere ad cœlestem prudentiam, præ hac omnia alia spernendo, abjiciendo, & conculcando. Non satis est, Theologiam mysticam duntaxat petere & diligere, sed præterea oportet zidò *quærere* ipso opere. Quàm cupidè avari quærunt opes & pecunias? quas molestias non subeunt? quæ pericula non tentant, ut eis poriantur? non enim veniunt opes sine labore, nec thesaurus effoditur sine sudore. Omni pecuniâ desiderabilior, omni thesauro pretiosior est Theologia mystica, & consequenter decet, ut non solum *quasi* pecunia quæratur, & *quasi* thesaurus effodiatur, sed longè ardentiori & efficaciori affectu & conatu.

4 Taciturnitas

2. 4rò. Ad Theologiam mysticam plurimum facit silentium & taciturnitas. Homo enim multorum verborum manifestè ponit obicem cœlestibus illustrationibus. *Ubi verba sunt plurima, ibi frequenter egestas*, nempe spiritûs, prudentiæ, sapientiæ Prov. 14. v. 23. *Quare* homo contemplator loquitur graviter, utitur paucis verbis, non loquitur vana & inutilia, sed Divina & seria. Qui enim verbosus est inter homines, perdit facile omnem succum devotionis in oratione & contemplatione haustum. Equi-

Equidem contemplator quà talis conversatur cum Deo ; quia verò , dum inter homines vivimus , etiam cum hominibus debemus conversari. Quid autem factò opus , ne conversatio cum hominibus obsit & impediatur conversationem cum Deo ? taciturnitas : Hæc enim præstat , ut cum hominibus agentes & loquentes Deum non offendamus , spiritus collectionem retineamus , & gratiam contemplationis non perdamus. Unde legitur in Threnis cap. 3. v. 26. *Bonum est præstolari cum silentio salutare Dei.* Hoc est , utile est filere , & in sancto silentio gratiam & illuminationem præstolari. Deus enim illuminat & elevat silentarios & solitarios.

3. Ex quibus sequitur quintum medium singulariter à Theologiæ mysticæ avido norandum & observandum , nempe solitudo. Nam Deus non loquitur animæ in foro , publico , in mundo , sed in domo , in privato , in secreto cubiculo. Hinc legimus Deum apud Osee cap. 2. v. 14. dicentem : *Ecce ego lactabo eam , & ducam in solitudinem ; & loquar ad cor ejus.* Quod in sensu mystico taliter exponitur. *Ecce ego maximus Deus me eousque demittam , & lactabo animam devotam lacte purissimo & suavissimo cœlestis contemplationis.*

5. Solitudo

62 Diff II. De Preparatione & Medijs,
templationis. Sed tamen hæc singula-
ris gratia ei non obtinget inter negotio-
rum & hominum tumultus, sed mecum
ducam in solitudinem, ibique loquar ad
cor eius verba plena dulcedinis, consola-
tionis, sublimitatis.

4. Nam ut communis habet sen-
tentia, ad contemplationem requiritur
abstractio ab omni re creata, & colle-
ctio in uno & solo Deo; hoc autem fit
commodissimè in eremo & solitudine.
In hac enim nullus impedit, nulla res
humana sensibus occurrit, nec ulla oc-
casio distractionis se ingerit. *Sedebit so-
litarium & tacebit: quia levavit super se.*
Solitarius enim in terra solo corpore
consistit, animo autem super terram
& omnia terrena levatus & sublatus est.
Nihil cogitat de mundo, quia mens
ejus tota fixa & defixa est in Deo. Un-
de Christus etiam exhibens tribus Apo-
stolis suæ transfigurationis gloriam,
eos seorsum duxit in montem locumque se-
cretum, & transfiguratus est ante eos Matt.
17. v. 1. Quo facto insinuat, ut
nempe contemplator à turbis secedat,
ad locum separatum se conferat, si ve-
lit gloriam Domini in luce contempla-
tionis speculari.

5. Ex quo tamen inferendum non
est, quasi verò omnis contemplator de-
beat

Threni. 3.
v. 28.

beat ingredi Monasterium vel omnino
 eremum ac desertum & inter ferarum
 latibula domum sibi & casam instruere.
 Nam etiam in mundo, in populosa ci-
 vitate potest, qui vult, eremum sibi
 construere, modò in propria domo eli-
 gat locum sejunctum à tumultu, à ne-
 gotiis, à clamoribus. Cœlestis Magi-
 ster Christus Matth. 6. v. 6, omnibus
 non tantùm Cœnobitis, qui habitant
 in Monasteriis, nec solùm Eremitis,
 qui incolunt eremos ac deserta, sed uni-
 versim omnibus Christianis consuluit &
 præcepit. *Tu autem cum oraveris, intra
 in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora
 Patrem tuum in abscondito; & Pater tuus,
 qui videt in abscondito, reddet tibi.* Si er-
 go te orationi vel contemplationi vis
 dedere, non opus est, ut in vastum
 Thebaidis, Ægypti, aut Syriæ ere-
 mum discedas, nec opus est, ut in syl-
 vas egrediaris, sed in proprio cubiculo
 tibi eremum strue, claude ostium, va-
 ledic ad tempus omnibus rebus, cogi-
 tationibus & curis sæculi; & videbis
 auxilium Domini super te, & hujus cœ-
 lestes radios in te plenissimè derivari.
 Esto itaque solitarius, quantum potes,
 quantum rationes tui officii, quod ge-
 nis, adjuncta loci, quem incolis, per-
 mittunt; & Deus non subtrahet donum
 communi placitis

6. *Exercitia octiduana.*

6. Demum suadetur serîo ad Theologiam mysticam contendenti, ut præmittat exercitia, ut vocamus; *spiritualia*, octo ad minùs vel plurium dierum. Experienciâ enim docuit, multos horum exercitiorum virtute ad magnam sanctitatem & insignem contemplationis gradum evasisse. Nec mirum est; nam exercitantes & incolunt solitudinem & vacant semper contemplationi; & sic obtinent habitum contemplandi. Si verò anima devota nec occasionem habeat solitudinis nec taciturnitatis, nec exercitiorum, & fortè aliis curis impediatur, quò minùs se possit ad cœlestem sapientiam disponere, *faciat, quod potest, & Deus non denegabit gratiam contemplationis.* Nam hæ præparationes tantùm pro iis determinantur, qui eas valent ponere; quos autem Deus in talibus posuit rerum adjunctis, ut nihil aut parum de his præparationibus extrinsecis valeant præmittere, non contristentur, nec animum despondeant; sed curent, ut humilitate, amore, orationis studio, aspirationibus, & aliis sanctis operibus hunc defectum compensent. Præcipuè autem notent, quæ articulo sequenti dicentur.

ARTI.

ARTICULUS IV.

De Principiis, & preparatione proxima ad Theologiam mysticam.

1. **C**hristus revelavit S. Gertrudi 1. Principia
 3. Revelationum cap. 74. ut aniduo,
 ma, quæ vult cum Deo intima familiaritate conjungi modò contempletur vilitatem suam, modò Dei nobilitatem, & sic quasi vices alternet. Nempe hæc duo, quis homo? quis Deus? sunt fundamenta contemplationis, super quæ turò erigimus omnem fabricam perfectionis: hæc sunt duo principia, in quibus *supercaelestis* sapientia, Theologia mystica, fundatur: hæc sunt duæ lectiones, quas Spiritus sanctus prælegit Discipulis & studiosis hujus Divinæ scientiæ. Et qui has duas bene cœpit, securè & sine erroris periculo ad verticem contemplationis & perfectionis ascendit.

2. Et quænam sunt, ais, hæ duæ *Nempe*
 lectiones? cupidus eas audio & excipio, easque discere, quali qualicumque sudore constent, efficaciter propono ac decerno. Non suspendo ulterius avidum doctrinæ Discipulum, breviter enuntio: sunt *vilipensio* sui & mundi & *assimatio* DEI, Sicut tota mundi fabrica

brica & machina velut pendere intelligitur in duobus axibus seu polis, arctico & antarctico: sic tota hujus sapientiæ doctrina pendet in vilipensione & æstimatione.

1. Vilipen-
sio sui

3. Itaque homo, qui tendit & contendit ad hanc scientiam, debet omnes res creatas, & maximè seipsum, flocci & nihili pendere. Intellexi, ait S. Theresia parte 1. vitæ cap. 22. *Totum adificium contemplationis fundari in humilitate. Quò enim magis anima se deprimat, hoc magis à Deo elevatur.* Et primò quidem debet se vilipendere in ordine naturæ. Quid enim est homo & totus mundus in ratione entis coram Deo? minùs quàm gutta comparata ad oceanum, quàm pulvis ad terram, quàm atomus ad totum mundum, quia nihil, unde II. 40. v. 17. *Omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo, nempe Deo, & quasi nihilum & inane reputatæ sunt ei.*

4. 2dò Debet se vilipendere in ordine gratiæ; quia peccator est. Peccatum enim tantæ est vililitatis, ut efficiat ipso nihilo viliores. Facit dignum non tantùm morte, suspendio, capitis plexione, & quibuslibet tormentis humanis, sed purgatorio, si leve est, & inferno, si grave. Vilior est peccator
cloa-

cloacâ, stercore, aspide, & quidquid
sedum cogitari potest.

5. 3riò. Hæc vilipensio debet ul- *Practica*
terius progredi, nec satis est, ut in so-
la mente & speculatione, sed quàm
maximè in voluntate & operatione
consistat. Debet ergo anima, quæ ad
Theologiam mysticam aspirat, verum
odium concipere omnis laudis humanæ,
gloriæ, dignitatis, & ipso opere fuge-
re ac repudiare. Nam verè humilis in-
dignum se reputat omni laude & ho-
nore, & dignum omni vituperio & im-
properio, & quantum ratio concedit,
illos declinat, hæc amplectitur. Om-
nes occasiones contumeliarum, de-
spectionum, injuriarum, persecutionum
quærit; & nihil gratius ei potest eve-
nire, quàm si ab hominibus spernatur
& velut lutum platearum coneratur &
conculceretur. Si apud ipsam stat ele-
ctio, tunc in victu seligit amarissima,
in habitatione incommodissima, in ve-
stitu asperrima, in officiis abjectissima,
ubique & in omnibus humillima & de-
spicatissima.

6. Præterea debet vilipendere mun- *Et mundi,*
dum, honores, divitias, & voluptates,
tum intellectu, tum affectu, tum effectu,
ira, ut nulli rei creatæ adhæreat, sed pro
Deo omnia deserere prompta sit & ex-
pe-

pedita. Pluribus hanc rem, urpote ab omnibus ascetis receptam, non demonstro, sed ad alteram lectionem tradendam, quæ est æstimatio Dei, me accingo.

Et 2. æstimatio Dei

7. Quare homo, avidus contemplationis, velut seipsum debet flocci & parvi, sic Deum magni & maximi pendere. Non autem opus est ad hunc finem Theologiæ operam dare (hoc enim paucorum est) sed sufficit, ut Deum sibi per fidem proponat talem, qualis in symbolo Apostolorum describitur. Nam perfectissima Dei cognitio non stat in speculationibus scholasticis, sed si Deus creditur unus & trinus, Alpha & Omega, principium & ultimus finis & Bonum infinitum, qui pro nobis natus, passus & mortuus est &c. Homo simplex, si habet perfectiorem fidem, perfectius Deum concipit, quàm subtilissimus Theologus, qui minùs perfecta fide præditus est. Juvat quidem notitia Theologiæ scholasticæ & valde utilis est ad mysticam, non tamen necessaria.

Practica

8. Hic tamen bene iterum notandum & imprimendum est, quòd speculatrix æstimatio Dei non sufficiat, sed requiritur ut sit actiosa & operosa, & huic æstimationi conformiter agatur &

& vita instituat. Nam debet, qui vult ad contemplationem elevari, non præcisè Deum ut unum & trinum, & ut infinitum Bonum cognoscere, sed etiam diligere, adorare, laudare, ob-
stupescere, submittere, conformare, & omnia propter ipsum operari.

9. Præparatio proxima similiter duabus partibus constat, nempe fide præsentia Divina, & aspirationibus. Debemus ergo assuescere, & ubique & maximè in nobis Deum præsentem credere & considerare. Dicitur ergo homini Theologiæ mysticæ studioso, quod Deus Abrahamo Gen. 17. v. 1. dixit: *ambula coram me, & esto perfectus.* id est, ambula semper in mea præsentia, & omnia age perfectè, nihil age, quod meam majestatem offendat, & omnia age, quæ mihi placent. & quia mihi placent.

Præparatio proxima, Fides præsentia Divina,

10. Interim præsentia Divina non debet esse otiosa sed actuosa, & in pios pirationis & aspirationes exire. Anima si-
quidem contemplatrix, ut habet author de spiritu & littera cap. 62. *solicite studet providere Dominum in conspectu suo semper.* Sed quem in finem? hunc statim declarat, dicens: *cui consentiat ad corruptionem, quo illuminetur ad cognitionem, cui imitatur ad virtutem, quo*

Et 2. Aspiratio-

reformatur ad sapientiam, cui conformetur ad decorem, quo fruatur ad iucunditatem. Aspiratio verò latè & communiter nihil est aliud, quàm affectus internus virtutis. Totplex ergo statui potest aspiratio, quotplex est virtus: sed tamen proxima ad Theologiam mysticam præparatio non habetur quælibet aspiratio, sed præprimis charitatis; cum nempe anima amans erga Deum sibi intime præsentem variis exardescit motibus charitatis tum elicitis, tum imperatis. *Affidua enim aspirationum emissio* ait Blofius de institutionibus asceticis cap. 5. *vera mortificationi conjuncta, certissimum est compendium, quo citò facillèque pervenitur ad perfectionem & mysticæ Theologiæ sapientiam unionemque Divinam.* Nam hujusmodi aspirationes efficaciter penetrant ac superant omnia media, qua sunt inter Deum & animam. Quod confirmat Joannes à Jesu Maria cap. 9. *Theologiæ mysticæ.* *Concors omnium,* ait, *quos legerim sententia est, ad Altissimam Dei cognitionem & sensum sive experimentum, aspirationum exercitium ita animam erigi, ut si hoc Angelicum exercitium, miris laudibus celebratum, cæteris omnibus antepositum frequentet, plurimum proficiat.* Habet enim tam egregiam vim extimulandi, & divinis flammis urendi; ut hoc unum

ido.

idoneis circumstantiis septum & studio virtutum armatum, ad summam Christiana vita perfectionem & puritatem, corda nostra perducatur.

11. Diversi autem sunt modi, quibus huic exercitio vacatur. Aliqui enim pro aspirationibus concitandis adhibent verba Scripturæ, alii sanctorum Patrum, alii propria excogitant. Primus modus est communior, & videretur efficacior. Nam verba Scripturæ sunt ignita & vi maxima pollent ad frigida corda nostra incendenda. Item alii ferè semper easdem usurpant aspirationes, alii pro excitando fervore continuo variant. Legitur, quòd aliqui multis annis unam continuaverint magno solatio nec minori fructu. Unus semper in ore & mente versat illa S. Apostoli verba: *qui non amat Dominum nostrum Jesum Christum, anathema sit.* 1. Cor 16. v. 22. Alius continuo si non ore ad minus corde exclamat: *Sanctus sanctus sanctus Dominus Deus &c.* Tertius in omnibus & ubique Deum benedicit illis verbis: *Benedictio & claritas & sapientia & gratiarum actio, honor, virtus & fortitudo Deo nostro in sacula seculorum Amen.* Ap. 7. v. 12. Alii alii sententiis suum affectum incendunt. Alii suas aspirationes accommodant medi-

ditionibus & examinibus; quod utique non potest non esse laudabile & utile? Sed hic gratiæ Divinæ moribus lex non ponitur nec poni valet; quilibet modo illo uratur, qui sibi videretur maximè proficiuus.

12. Qui ergo vult in cellam vinariam cum sponsa introduci, sedulum se & continuum præstet in exercitio tum præsentia Divinæ tum aspirationum, quibus ad istam gratiam singularem proximè disponimur. Quin imò fides Divinæ præsentia, & respondens ipsi affectio amoris, est jam ipsa Theologia mystica & contemplatio vulgaris, quæ est proxima ad verè mysticam præparatio.

Conclusio.

13. Ex quibus colligitur, nullum se posse excusare, quòd non valeat eniti ad contemplationem. Potest cum gratia Divina, qui seriò vult. An enim non valet se parvi & Deum magnum pendere? an non valet, se exercere in præsentia Divina? an non valet actus charitatis affectuosos & operosos, sicut etiam ignitas aspirationes, elicere? nempe Theologiam mysticam vellemus obtinere, sed non secundùm illius principia vivere, nec dispositiones ad eam necessarias adhibere.

DIS-

DISSERTATIO III.

De Actu Theologiæ mysticæ, seu Contemplatione.

ARTICULUS I.

Quid & quotuplex sit ?

I.

EX dictis hinc dissert. 1. colligi potest, quid sit contemplatio, nempe est *actus mentis seu cognitio altissima, affectuosa, obscura tamen, Dei ut summi & infiniti Boni.* Dicitur 1. *Actus mentis seu cognitio.* Quia non est per se actus voluntatis, sed mentis ac Theologiæ mysticæ habitualis, quæ in mente residet. Sequentes tres particule jam expositæ sunt diss. 1. art. 1. addidi verò hic majoris expressionis gratiâ *Dei ut summi & infiniti Boni*, ut significarem objectum primarium, quod est Deus ut in se bonus, & non ut nobis bonus.

Definitur.

2. Nec fortè hic doctus Ascera ingerat, in mysticis Doctoribus alias contemplationis definitiones, ab hac prorsus diversas legi: Author enim libri de
D spixi-

Spiritu & anima, qui aliàs tributus est S. Augustino cap. 32. definit, quòd sit *perspicua veritatis jucunda admiratio*. S. Bernardus apud divum Thomam 2. 2. q. 180. a. 3. in 3. argumento describit contemplationem, quòd sit *admiratio majestatis*. Guido Carthusiensis in Scala paradisi cap. 1. ait: *Contemplatio est mentis in Deum suspensa quadam elevatio, aeterna dulcedinis gaudia degustans, suo modo scilicet & imperfectè*. S. Bonaventura contemplationem dicit *actum intellectus non impediti, gratia sanati, in aeterna spectacula directi, & admiratione suspensi*. Quam definitionem assumit & doctè exponit Joannes à Jesu Maria in sua Theologia mystica cap. 3. Richardo contemplatio est *libera mentis perspicacia in sapientia spectacula cum admiratione suspensa*. Demum ut plures alias definitiones prætermittam, S. Thomas citato art. 3. eam definit *intuitum simplicis veritatis*.

3. Responderetur, quòd omnes hæc definitiones re non differant à nostra, sed purè vocibus. Nam quòd istæ dicunt explicitè nostra exprimit confusè & implicitè. Non enim negamus, quin contemplatio sit admirans, perspicua, perspicax, elevata, & suo modo clarè intuens veritatem.

4. Nec

In 3. itin.
ætern.
dist. 2.

4. Nec obest, si urgeas: quod juxta nos contemplatio sit cognitio *obscura*: ergo non *perspicua, intuens & clara*.

5. Nam, velut alibi jam monui, nos non dicimus contemplationem *obscuram* eo sensu, quasi non foret *præ omnibus via cognitionibus perspicua & clara*, sed comparatè ad cognitionem beatam. Itaque contemplatio est *perspicacissima & lucidissima cognitio*, & tamen est *obscura*, si conferatur ad cognitionem *patriam*.

6. Sicut verò Theologiam mysticam superiùs diff. 1. art. 1. divisimus in *vulgarem & verè mysticam seu extraordinariam*, sic etiam hìc contemplationem in eadem membra distrahimus. Contemplatio vulgaris est actus fidei & doni sapientiæ vulgaris de Deo summo Bono; & hæc est propria hominibus etiam imperfectis & in via purgante & illuminante constitutis. Nam hi etiam frequenter elicere student actus charitatis, qui ex sua natura præviam fidei cognitionem supponunt. Mystica proprie est actus fidei & doni sapientiæ extraordinarie & singulariter lucens & fervens de Deo summo Bono. Et hæc per se cõmuniter & stabiliter datur præcisè hominibus perfectis in virtute consummatis & in via uniente positis ac constitutis.

Et mystica

tutis. Seu vulgaris est notitia altissima quidem de DEO ejusque Divina bonitate, sed nondum experimentalis; at verò contemplatio verè mystica est cognitio experimentalis de summi Boni præsentia supponens gustum voluntatis.

2. in affirmantem

Et negantem.

7. Deinde contemplatio à Mysticis in affirmantem & negantem consumitur. Affirmans est, dum aliqua nomina Deo in nostra cogitatione tribuimus, eumque sapientissimum, optimum, perfectissimum, potentissimum affirmamus & nominamus. Negans est, dum omnia nomina de Deo negamus, & nullum Deo tribuere audemus, quia est elevatus supra omne nomen, supra omnem cogitationem & conceptum. Unde à Mysticis Deus nominatur *inominabilis* seu *anonymus*, & non habens nomen; quia ejus infinita naturâ & perfectione nullum est condignum. Deum quidem nominare possumus sapientissimum, pulcherrimum, altissimum, & hujusmodi; At verò hæc & similia omnia nomina sunt minora & inferiora quam ut maximam & supremam Deum naturam & perfectionem condignè exprimant. Nam ecce Deus magnus, ut dicitur in lib. Job. c. 36. v. 26. vincens scientiam nostram. Unde S. Thomas 1. p. quæst.

p. quæst. 13. art. 1. Deus potest nominari à nobis ex creaturis; non tamen ita, quòd nomen significans ipsum, exprimat Divinam essentiam, secundum quod est. Nulla ergo vox datur, quæ infinitam Dei NATURAM, & Deum, ut est reipsa & in se, exprimere valet. Nam Deus, ut idem S. Doctor ibidem ait ad 1. eavatione dicitur non habere nomen, vel esse supra nominationem; quia essentia est supra id, quod de Deo intelligimus & voce significamus.

8. Anima ergo conspiciens Deum in omni perfectione, gloria, sanctitate infinitum & imensum, & proinde omni prorsus menti humanæ & angelicæ ac beatæ incomprehensibilem & omnes species & creatæ mentis capacitatem infinitè excedentem, oculum mentis sapienter omnibus phantasmatis & speciebus intelligibilibus unitatis, trinitatis, sapientiæ, bonitatis, Divinitatis & hujusmodi denudare festinat. Quia ipsa luce clariùs intelligit, hæc omnia, quamvis præcella videantur, Deum tamen non propriè exhibere; ideòque se in Divina caligine & perfecta Dei ignorantia constituit, & Deum ut supernaturalem in fide apprehendit.

9. De hac divisione norandum est ulterius 1. utramque hanc contempla-

tionem Deum summum Bonum respicere tanquam objectum, sed diverso modo. Affirmans enim respicit ut *Omno-nyum*, negans ut *Anonymum*. Illa quascunque perfectiones & dotes reperit in universo, eas tribuit Conditori; unde quia videt res creatas, pulchras, dulces, amabiles, fortes, gloriosas, splendidas, excellentes, virtuosas, generosas, sapientes, & aliis innumeris qualitatibus ornatas, mox assurgit in Deum earum Authorem, eumque nominat pulcherrimum, dulcissimum, amabilissimum, fortissimum, gloriosissimum, splendidissimum, excellentissimum, virtuosissimum, generosissimum, sapientissimum, & infinitis aliis perfectionibus ornatissimum. At verò Theologia negans veretur Deum talibus nominibus honorare, timens, ne inhonoraret. Quia nempe ex dono sapientiæ & fide clarissimè penetrat, quòd Deus suâ infinitâ *Naturâ* omne nomen quantumcunque excellum, altum, sublimè, mysticum, infinitis parasangis excedat.

10. Notandum est 2dò. Quòd contemplatio affirmans ordinariè præcedat negantem, & quòd illa est perfectior, hòc etiam ista crescit in perfectione. Ratio est: quia quò perfectiùs

v. g. naturam Divinam ejusque eminentiam penetro & capio, hòc asseverantiùs eam ineffabilem & incomprehensibilem pronunciare valeo. Quod enim priùs non bene cognosco, dicere non valeo; quòd meum intellectum & caprum excedat: ergo affirmatio ordinariè præcedit negationem.

II. Notandum est 3^{tiò}. Quòd principium cognitionis negantis sit maximè fides. Hæc enim dicitur, quòd Deus sit Bonum supernaturale, quòd unus in natura & trinus in personis, quòd omne lumen naturale suâ eminentiâ transcendat. Unde, ut hæc perfectissima contemplatio exerceatur, non est opus subtili mente, sed viva fide, quæ nos faciat, Deum ut tale ineffabile Bonum & Superbonum apprehendere & judicare. Ex quo fit, ut hæc cognitio sit purè asserens, non interens & unum ex alio deducens; licèt forè discursus alius ordinariè supponatur, vel etiam sæpè consequatur.

ARTICULUS II.

Alia Divisio.

I. **UT** natura contemplationis, multùm tenebrosa, ampliùs elucescat, necessum est hìc alias divisiones

*Dividitur
in specula-
tricem*

*Et practi-
cam.*

ponere, & respondentes ipsis difficul-
tates mysticas exsolvere. Quare ulti-
rius dividi potest ac debet contempla-
tio in speculatricem & practicam. Il-
la est actus fidei aut doni, quo Deus
ut infinitum Bonum agnoscitur sine or-
dine ad affectum & amorem. Ista est
actus fidei & doni sapientiæ, quo Deus
ut infinitum Bonum cognoscitur cum
respectu ad opus & actum charitatis:
sive, quo Deus non tantum judicatur
ut infinitum Bonum amabile, sed etiam
ut infinitum Bonum hic & nunc aman-
dum.

2. Noranda est divisio & maxi-
mè noranda. Multi enim hic se deci-
piunt, arbitrantes, quod in apice con-
templationis existant, cum tamen gra-
dum vix teneant. Perfecta enim con-
templatio non in eo stat, ut quis nos-
cat & judicet Deum esse infinite Bonum
in actu primo & amabilem in seipso,
sed in eo, ut quis judicet Deum hic
& nunc propter se amandum, & amor
in solo opere judicium sequatur. Devotæ
quædam animæ videntur exiguam, le-
vem & vulgarem de Deo habere cog-
nitionem, nempe speculatricem, non
verò practicam & actuosam. Quia af-
fectus illarum fervet, & vix obiter in-
specta Dei Bonitate, statim eum iu-
dicant

dicant super omnia diligendum, & ipso opere statim ferventissimè diligunt. Unde non vera sed fucata & nulla est contemplatio, quæ purè quiescit in speculatione, nisi exeat in opus, & voluntatem ad amorem charitatis determinet. Nam juxta omnes Mysticos contemplatio est *affectuosa*, ignita, accendens & in-
Diff. 1. art. 1. n. 2.
 cendens sua luce voluntatem, ut ex dictis à principio statim elucet.

3. Ex hac partitione etiam solvitur gravis & magna controversia, quæ inter Theologos mysticos & scholasticos versatur. Nempe utrùm amor possit excedere contemplationem, & ille possit magis fervere, quàm ista lucere? Mystici enim videntur hoc dare communiter, Scholastici ferè negare. Mihi videtur, quòd ope hujus divisionis partes litigantes possint opportunè conciliari, distinguendo nempe & dicendo: quòd amor possit excedere contemplationem, speculatricem, non verò practicam. Quòd videtur experienciã demonstrari. Nam simplices animæ sed devoræ ac puræ Deum in immensum quasi plus diligunt, quàm cognoscunt, cognitione *speculatrici* nempe, non autem *practicã* & actuosã. Quia nempe Deus tantùm & tam intensè amatur, quantum & quàm intensè amandus hìc

& nunc iudicatur. Contemplatio ergo *practica* & amor semper cōmensurantur.

4. Nec ingeras: ego iudico Deum longè vehementiùs amandum, quàm amo; iudico enim amore dignum infinito, utpote Bonum infinitum.

5. Nam responderetur, quòd hoc iudices modo purè speculari, non verò *practico*; tantùm enim amas *practice* quantum *practice* iudicas amandum. Sed, inquis, obscura hæc sunt. Fateor, obscura hæc sunt, sed tamen prætereunda non fuerunt. Quia & doctioribus scribo. Interim ò devota anima, parum refert, num has speculationes intelligas vel nescias, modò bene diligas. In hac enim supercœlesti scientia non plùs proficit, qui plùs studet, sed qui plùs diligit. Qui benè diligit, bene in Theologia mystica proficit, qui meliùs diligit, meliùs proficit, & qui optimè diligit, optimè proficit. Si ergo non vales, anima devota, bene capere lectionem de contemplatione, cura ut bene capias lectionem de dilectione. Sic enim manens in tua ignorantia, evades Magistra & Doctrix in hac divina sapientia.

*Dividitur
in sapi-
dam &
insipidam,*

6. Altera divisio contemplationis hìc explicanda, est in *sapidam* & *insipidam*. Hæc est, quâ cum gustu Deum

ac

ac Divina contemplamur, illa est, quâ idipsum facimus, sed absque gustu. Fortè mirabitur hanc distributionem Lector in Theologia mystica versatus, utpote, quàm hujus sapientiæ periti ferè dissimulant ac prætermittunt; & Doctores mystici ferè tantùm *sapida* contemplationis meminerunt, *insipidam* autem frequenter omittunt. Certum tamen mihi videtur, quòd hæc partitio & bene & utiliter & ferè necessariò ponenda sit. Et cur hoc, ais? idèò, quia Deus quibusdam animabus perfectis elargitur contemplationem duram, asperam, acerbam, contrà verò aliis mollem, planam & amœnam. Quasdam animas Deus ad verticem contemplationis ducit viâ suavitatis & dulcedinis, alias viâ derelictionis & amaritudinis.

7. Nec fortè dubium moveas, quòd contemplatio sit per se & naturâ sua *affectuosa*; consequenter & *sapida*. Et superiùs nos ipsi sæpè affirmamus, quòd sit *sapida* & delitiosa notitia.

8. Nam concedo, quòd sit *affectuosa* semper, nego tamen, quòd sit semper *sapida*. Nulla enim est contemplatio, quæ non est *amorosa* & voluntatem ad opus charitatis non incitat: at verò salvatur adhuc conceptus & natura

tura ejus, licet non consequatur *sapor*. Nempe non datur contemplatio sine amore consequente, datur verò sine gaudio & delectatione consequente. Deinde aliter quoque responderi potest & concedi, quòd contemplatio quantum ad objectum semper sit gaudiosa & sapida: quia contemplator in summis etiam angustiis, gaudet, quòd Deus sit, *qui est*. At verò non est semper sapida *quoad subjectum*, quia hoc purum gaudium sæpè contemplator elicit sine ullo spiritus vel sensus gustu & sapore.

9. Nec infes amplius: contemplatio viæ imitatur contemplationem patriæ; sed visio beata non tantum est amorosa sed etiam sapida & delitiosa, nec solum in voluntate excitat amorem, sed etiam gaudium: consequenter idem asserendum erit de contemplatione viæ.

10. Nam respondeo, quòd equidem nostra contemplatio imiteretur, non tamen assequatur contemplationem beatam. Hoc sæculum non est locus semper gaudendi, sed flendi, sed dolendi. Unde nec Deus vult, ut nostra contemplatio hic semper sit gaudiosa. Quid enim? an non Christus orans in monte Oliveti perfectissimè contemplatus est? & tamen ejus contemplatio nequaquam fuit delitiosa, sed plena tædio, mœstia

tiâ & dolore. Non ergo solùm meditatio, nec præcisè oratio vocalis aut devotio, sed ipsa etiam contemplatio hujus viæ potest esse, & aliquando est, sine ullo gustu. Connetitur quidem cum amore & nunquam est sine illo, non verò cum delectatione, & aliquando est sine illa.

11. Interim concedo, eam ferè cõmuniter esse delitiosam, nego tamen, quòd semper & constanter. Ut enim in Scala paradisi Guidonis Carthusiensis c. 7. legitur: *Paulisper secedit sponsus diu desideratus, citò elapsus. Subtrahit se tam à prædicta visione quam à dulcedine contemplationis: manet tamen præsens quantum ad gubernationem, quantum ad gloriam, quantum ad unionem.* Item oportet hic inter contemplationem verè mysticam & ordinariam discernere, illa nunquam datur sine gustu, ista verò tunc, cum aliquis in statu privationis, uti nominant, versatur.

12. Hæc divisio benè noranda est contemplatori, ne malum ferat iudicium, & hoc ipso nullam contemplationem iudicet, quæ gustu caret. Sed quæris, quænam ergo contemplatio est melior & perfectior, quæ gustu caret, an illa, quæ gustu valet? Respondeo, perfectior contemplatio est, ubi per-

fectior amor est, Non ergo ex gustu, sed ex amore sumitur dignitas & nobilitas contemplationis. Sive ergo absit sive adsit gustus, parum refert, modò non absit amor, qui solus dat meritum pretium & præmium contemplationi.

ARTICULUS III.

Alia Divisiones.

Dividitur
1. *in con-*
templati-
onem ora-
tionis &
actionis.

1. **C**ontemplatio ulteriùs dividi potest cum respectu ad functiones, sub quibus exercetur, in contemplationem orationis, cui vacamus sub oratione & operibus spiritualibus, & actionis, cui vacamus sub operibus externis, v. g. sub discursu, comestione & hujusmodi. Non enim solùm locus est contemplationi in actibus vitæ contemplantis, sed etiam agentis; quia sub omni actione raptim valet exerceri. Hæ duæ contemplationes *intrinsicè*, ut patet, non distinguuntur, sed *extrinsicè* tantùm & versùs functiones, quas connotant. Illa dicitur etiam oratio *quietis & affectionis*.

2. *in pri-*
mariam.

2. Cum respectu ad objectum, contemplatio iterum distrahi potest in primariam & secundariam. Illa est, quæ versatur circa Deum vel perfectiones

nes aut personas divinas. Huc reducitur contemplatio Christi, quia hic patitur est Deus, licet in natura humana. Ita est, quæ versatur circa alia objecta spiritualia, velut Sanctos, purgatorium, infernum, peccata, virtutes, beatitudinem. Circa quoslibet ergo fidei articulos potest non solum meditatio sed etiam contemplatio institui; & contrarium asserere viderur erroneum dogma Quietistarum, ut ex propositione 5. 10. & 11. infra producendis colligere datur.

Et secundariam.

3. Sed ais: hæc objecta minora sunt, quàm ut circa ea versetur contemplatio, quæ, utpote altissima cognitio, non occupatur, nisi circa altissima, quod est Deus.

4. Respondeo enim, quòd primario quidem respiciat solum Deum, non autem secundario. Sicut ergo Beati in lumine gloriæ & visionis beatæ primario Deum aspiciunt, & secundario creaturas; sic etiam contemplatores in lumine contemplationis & Creatorem & creaturam intelligunt. Verum tamen est, quòd aliter homo imperfectus, aliter proventus & contemplator v. g. infernum considerent: ille ut caveat peccata, ut salubrem timorem sibi incutiat; iste ut discat exinde divinam justitiam,

stitiam, adoret, laudet &c. Omnia ergo, quæ meditantur asceræ in via purgante & illuminante procedentes, etiam contemplatores attingunt, sed alio fine, nempe cum respectu ad Deum, & ad majorem Dei cognitionem & amorem.

3. *Ordinariam & extraordinariam,*

5. Cum respectu ad causam, à qua procedit, rectè secatur contemplatio in ordinariam & generalem, & in extraordinariam & specialem. Quæ partitio ferè coincidit cum illa, quæ contemplationem distinximus in vulgarem & verè mysticam. Illa est, quæ procedit ex habitu fidei & sapientiæ cum gratia ordinaria: ista est, quæ sui causam respicit fidem & sapientiæ donum cum gratia singulari & extraordinaria & *actu mystico*. Magna enim est differentia inter has duas contemplationes: nam hæc postrema est altior & ferventior, quàm illa prior: hæc non cadit sub meritum vel ullam condignam præparationem, sed datur à Spiritu sancto illis animabus, quibus vult: illa cadit sub meritum & dispositionem, & non negatur animabus puris & sanctè viventibus.

4. *in brevem,*

6. Cum respectu ad tempus alia est contemplatio, quæ durat brevi tempore & per modum aspirationis exercetur;

cetur; alia, quæ durat longo tempo- *Et diutur-*
 re, & quæ ad modum meditationis & *nam.*
 orationis instituitur. Animæ siquidem
 elevatæ non tantùm vacant contem-
 plationi, dum orant, sed etiam, dum
 alia negotia tractant. Dum edunt, dum
 corpus reficiunt, dum animum rela-
 xant, subitò & rapim ad contem-
 plationem se elevant. Interim gratia con-
 templationis sub oratione præprimis
 effulget, si nempe diu & longo tem-
 pore, v. g. horâ, Deo infinito Bono
 per mysticos affectus inhæreremus. Le-
 gimus Sanctos, integras dies, integras
 noctes, in contemplatione traduxisse;
 utinam nos imperfecti unam saltem ho-
 ram plenam!

7. Cum respectu ad præsentiam di- *5. in inte-*
 vinam, ad quam vel maximè respici *riorem.*
 debet, alia contemplatio dici potest
 interior, alia exterior. Illa est, qua
 Deum in me & in centro animæ præ-
 sentem credo & apprehendo: ista est,
 quâ Deum extra me ubique præsentem
 cogito & judico.

8. Apud mysticos commendatur
 præprimis modus cogitandi præsentiam
 divinam interior: anima contemplatrix
 in seipsâ Deum quærit & invenit, ubi
 eum fidei certitudine novit esse per es-
 sentiam, immensitatem, potentiam &
 om-

omnia sua attributa & relationes, & confidit esse per gratiam, per virtutes Theologicas & morales & dona Spiritus sancti. Anima ergo tali fide illuminata, & tali confidentia roborata cunctas vires suas colligit, ab omni exteriorum objectorum imaginatione & cogitatione abstrahit, easque intra seipsam revocat, & ad Deum ibi præsentem attendere jubet. Quò fit, ut in seipsa experiarur dispositionem valde tranquillam, in & sub qua Dei præsentiam notat, & nescio quid cœlestis operationis & suavitatis degustat. Hinc omnes suas cogitationes, omnes affectus, omnia interna colloquia, omnes motus ad eum, in intimis penetrabilibus modo ineffabili & summè amabili & delectabili præsentem, ordinar, eum in omnibus consulit, eum in omnibus respicit, & potius in & cum Deo, quàm in mundo & cum hominibus vivit & conversatur.

Et exteriorem.

9. Sed tamen exterior divinæ præsentiae modus nequaquam contemnendus est, sed à Theologo mystico etiam exercendus. Nam sicut Deus non tantùm in nobis est, sed etiam extra nos & ubique; sic etiam non tantùm debemus in nobis eum contemplari, sed etiam extra nos in qualibet re creata.

Unde

Unde anima contemplatrix quidquid videt, quidquid audit, quidquid gustat, quidquid sensu vel imaginatione vel etiam mente percipit, unà Deum percipit, & unà Deum attendit, qui omnibus rebus inest per essentiam, immensitatem, potentiam &c. Quò fit, ut bona & beneficia, quæ à creaturis quibuslibet seu mentis & sensus expertibus seu corporibus accipit, ea potiùs ut à Deo, quàm ut à creaturis profecta agnoscat. Hinc ajunt Mystici, quòd animæ verè mysticæ videatur nihil esse in mundo, quàm Deus & ipsa, quia nempe in omnibus, quæ in hoc mundo sunt, Deum aspicit & intuetur.

10. Quare licet sub exercitio orationis & aliarum functionum spiritualium, maximè locum habeat præsentia interior; sub actionibus tamen indifferentibus & in vita agente videtur etiam locus dandus præsentia exteriori: cujus ope fieri potest, ut externa agentes interiùs non dissipemur, sed intimè collecti permaneamus. Quomodo enim abstrahatur homo ille à Deo, qui in omnibus, quocunque se vertit, Deum quærit & invenit, & in ipsis creaturis potiùs Creatorem quàm ipsas attendit?

11. Sed quomodo, ais, fieri potest,

test, ut in rebus visibilibus invisibilem Deum cogitemus? Videtur hoc repugnantiam involvere. Sed non ita est: fides exsuperat omnem sensum: ergo potest in sensibilibus aspicere purum spiritum omnis sensûs & corporis expertem, qui est Deus optimus maximus. Non ergo opus habent Mystici multa speculatione aut discursu vel abstractione mentis, vel animi contentione, dum Dei præsentiam cogitare volunt: simplici actu fidei rem totam perficiunt; nec se urgent, nec sensus vel membra corporis aut cor vel appetitum sensibilem contorquent & violenter impellunt; sed placida, leni & suavi operatione Deum ubique præsentem certissimè & lucidissimè, in caligine tamen fidei, apprehendunt, & vera charitate diiungunt.

ARTICULUS IV.

Varia Nomina Contemplationis.

Appellatur 1. **D**Octores mystici varia nomina & appellationes tribuunt contemplationi, quæ, quia ad naturam ejus penitius cognoscendam & æstimationem conciliandam faciunt, hic exponere animus est.

2. Di-

2. Dicitur ergo 1. *contemplatio Otium*,
otium; quia nempe anima, dum vacat
contemplationi, vacat ab operibus Mar-
thæ, vacat distractionibus, vacat passi-
onibus, vacat omnibus operationibus
mundanis, & unice ac solum in Deo
occupatur. *Vacate & videte*, monet
Psaltes ps. 45. v. 11. *Quoniam ego sum
Deus.* Id est, cessate prius ab omni ope-
re mundano, & tunc videte in sancta
contemplatione, *quoniam ego sum Deus*,
qui unus cognoscendus & diligendus
est. Deinde contemplatio dicitur *otium*,
quia non est laboriosa, velut medita-
tio, sed placida, lenis, tranquilla & in
motu sine commotione. Alias legimus
Eccli. 33. v. 29. *multam malitiam docuit
otiositas*; at verò otium contemplatio-
nis non malitiam, sed virtutem, sed
perfectionem, sed sanctitatem docet.
Est otium, quod simul est negotium ne-
gotiorum, & occupatio suprema, ex-
cellentissima, Deo gratissima, nobis uti-
lissima.

3. 2dò dicitur *silentium*. Anima *Silentium*,
enim contemplans nihil loquitur, ces-
sant verba, & solus agit spiritus & au-
dit, quid Deus ad cor loquatur. In vi-
su conspexit Aquila Joannes Apoc. 8.
v. 1. *Factum fuisse silentium in celo quasi
mediâ hora.* Tale silentium etiam fit in
terra

terra, dum anima se dat contemplationi. Equidem conversatur tunc anima cum DEO, eum alloquitur, sua vora pandit & desideria, amat, osculatur, complectitur &c. sed hæc omnia fiunt in silentio, absque strepitu, absque tumultu.

Solitudo,

4. 3^{ti}o dicitur *solitudo*. Contemplator enim solus est cum solo Deo, licet sit in medio mundo; quia in contemplatione ad nihil attendit, præterquam ad Deum, Bonum suum unicum & supremam felicitatem. Unde dicit cum Propheta Pl. 54. v. 8. *Ecce elongavi fugiens*, id est, longè recessi & fugi, non quidem semper corpore, sed animo & spiritu è toto mundo, & recessi in solitudinem cum uno Deo locuturus & negotium animæ tractaturus. Et in hac solitudine non sui præcisè ad momentum vel ad breve tempus, sed *mansi* in ea diu longo tempore. De hac solitudine rectè dicitur: *ô beata solitudo! ô sola beatitudo!* nam efficit verè beatum non quidem plenè sed imperfectè, quantum fert conditio hujus infelicis status. Omnis qui sapit, in hanc solitudinem se confert, ut ibi beatitudinem reperiat, & potiatur.

Quies,

5. 4to. Dicitur *quies*. Contemplator enim Deo intellectu & affectu adhæ-

adhæret, aliud nihil desiderans, omnia alia contemnens & vilipendens. *Volabo, & requiescam.* Pl. 54. v. 7. Anima enim contemplatrix volat ad DEUM & pennis contemplationis se feliciter atrollit; sic autem sublata requiescit in sancto amore & dulci affectione & possessione summi Boni. Requiritur ergo, ut ab hac terra avoletur tum mente tum amore tum recordatione; quo facto incipit dulcis quies, post laborem volatûs.

6. Dicitur s^{to} somnus. Sicut enim *Somnus*, in somno quieto quiescunt sensus tum externi, tum *communis*, tum corpus, & vacant à suis operationibus: sic etiam in somno contemplationis facultates inferiores obdormiscunt, & sola mens & voluntas viget, vigilat Deo suo intenta & attenda. *Ego dormio*, inquit sponsa Cant. 5. v. 2. sed non tota, quia *cor meum vigilat.* Dormio sensibus, sed agit vigilias animus. *Adjurat sponsus in Canticis cap. 2. v. 7. Filias Jerusalem per capreas cervôsque camporum, ne suscitent, neque evigilare faciant dilectam*, tam suavi somno positam. Non enim debet facile interrumpi contemplatio, nisi charitas vel obedientia vel alia prudens ratio id exposcant. O felicem somnum! ô amicum! ô desiderabilem! ah DEUS per gratiam tuam fiat.

ut etiam sic in pace dormiam & requiescam! Pl. 4. v. 9.

Nox &
dies,

7. Dicitur 6to. Nox & dies sub diverso respectu. Nox quidem, quia nempe sub contemplatione occidunt omnes res terrenæ & omnes earum imagines & cogitationes. Dies verò, quia in mente contemplatoris mira lux, Deus nempe Sol justitiæ oritur, in cuius aspectu mi è pascitur & recreatur. Alio etiam sensu dicitur Nox, quia nempe nostra contemplatio non in lumine gloriæ sed caligine fidei peragitur, Deusque non in luce affirmationis sed in nocte negationis consideratur. Unde etiam

Ignoratio, contemplatio nominatur ignoratio seu *mysterium ignorantis*; quia in contemplatione fatemur, clarèque perspicimus nos ignorare Deum, quis, quantus & qualis sit; & hinc etiam non audemus ei secundum nostram inscientiam & vilissimum modum cognoscendi, aliquod nomen imponere vel accommodare. Quid ergo facimus? incomprehensibile Bonum obstupescimus, & gaudemus, quòd Deus nostram ignorantiam longissimè & infinitè excedat.

Mors,

8. Dicitur 7mo. Mors. Quia contemplator mortuus est mundo, & vivit in solo Deo. *Mortui estis*, verba sunt Apostoli Col. 3. v. 3. & *vita vestra abscon-*

recondita est cum Christo in Deo. Velut
 Christus vivit & maximè vivit, sed
 totus in Deo & per Deum; quia omnes
 actiones ejus sunt divino-humanæ sem-
 theatricæ: sic etiam anima perfecta vi-
 vit & maximè vivit, sed vitâ spiritûs,
 vitâ divinâ, vitâ supernaturali, quâ
 continuò fertur in Deum. At verò
 mortua est quoad vitam humanam &
 mundanam, quæ non stat cum vita
 spirituali & divina. O beata mors, quæ
 affert vitam animæ, quæ facit ut in
 Deo vivamus vitam divinam!

9. Dicitur 8vò. *Sepulchrum*. Nam
 velut in isto reconditur corpus; sic etiam
 in contemplatione divinitatis recondi-
 tur anima. Et velut corpus non sur-
 git de tumulo nisi virtute divina exci-
 tetur; sic etiam anima de tumulo con-
 templationis non surgit ad opera vitæ
 agentis, nisi exciteretur & divinitus vo-
 cetur.

*Sepul-
 chrum*

10. Demum appellatur *terra melle* &
lacte fluens ob dulcedinem; *extasis*,
 quia facit animam velut exire à seipsa,
 & ad Deum vadere; *raptus*, quia ra-
 pit à terrenis & infimis ad superna &
 Cœlestia; *Manna*, quod continet omnis
 saporis suavitatem; *missio* invisibilis Fi-
 lii & Spiritus sancti, qui à Patre in nos-
 tras animas mittuntur, dum contem-
 platio-

E platio-

platione & dilectione eas dignatur. Ue enim ait Christus Joan. 14. v. 21. *Qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus.* Tota ergo SS. Trinitas venit ad eum, qui diligit Deum; & consequenter etiam ad contemplatorem; quia contemplatio nunquam est sine dilectione magna. *Lux*, quia illuminat; *ignis*, quia inflammat; *unio*, quia unit Deo per intellectum & affectum; *liquefactio*, quia facit præ teneritudine amoris ceræ instar colliquefcere; dicitur *vulneratio*, quia vulnerat amore divino; *languor ac deliquium* ob eandem causam, quia nempe contemplatrix anima languorem & deliquium pati videtur ob maximam amoris vehementiam; *introversio*, quia avertit ab omni re creata, & vertit ac convertit ad unum Deum; *paradisus*, ob voluptates, quas ministrat; *perfectio* hominis, quia perficit totum hominem & inducit & auget perfectionem, nempe gratiam & charitatem; dicitur tandem *cælum*, *inchoata beatitudo & bonum maximum*, quia hominem facit quasi Cœlitrem, Beatum, & Optimum, & ad plenam ac æternam beatitudinem proximè disponit. Nimis durus est, qui hæc singularia & prorsus excellentissima nomina perpendens,

dens, ad bonum affectum, ad pium motum, & ad sanctum amorem & studium contemplationis non excitatur.

ARTICULUS V.

De causa contemplationis, præprimis tactu mystico.

1. **C**Ausa efficiens contemplationis nequit esse intellectus humanus ex propriis & nudè consideratus. *Causa efficiens* Opposita sententia est hæretica. Nam mens humana potest quidem ex se & suis viribus res naturales considerare, non verò supernaturales: potest elicere cognitionem Dei ut Authoris naturæ, non verò ut Authoris gratiæ & gloriæ & ut Boni infiniti supernaturalis. Ut ergo homo contempletur, necesse habet, ut per gratiam & dona supernaturalia elevetur, potènsque reddatur ad actum hunc præcellentissimum eliciendum ac efficiendum.

2. Humanus tamen intellectus *Remota, est intellectus,* non est purum instrumentum in ordine ad contemplationem, sed concurrat ut causa remota ad eandem. Ita tenet sententia divi Thomæ, quàm hic non vacat multis demonstrare, sed suppono.

pono. Quid ergo, inquis, concurrit, ut causa efficiens proxima? Respondeo: *Proxima, habitus fidei & donum sapientiæ. Ratio est: qui illud concurrat tanquam causa proxima, per quam redditur intellectus proximè sufficiens & expeditus, ut valeat elicere contemplationem; sed hoc fit per prædictos habitus. Nam fides nudè sumpta præstat, ut vulgariter & contemplatione vulgari Deum speculari possimus, donum verò sapientiæ singulariter lucens, ut contemplatione verè mystica. Si enim cum habitu fidei concurrat donum sapientiæ, tunc exurgit vera & solida contemplatio.*

3. Sed fortè dubium movebit doctus lector, dicens: habitibus & fidei & doni sapientiæ omnis justus præditus est: ergo omnis justus habebit proximam virtutem eliciendi actum, omnium perfectissimum ex actibus viæ, nempe contemplationem. Quod planè videtur absurdum & prorsus alienum à doctrina Mysticorum, qui animabus duntaxat perfectissimis virtutem proximam Deum ac Divina verè ac mysticè contempnandi attribuunt. Singularis est prorsus *margarita* donum contemplationis, quæ non obtingit, nisi animabus devotis, solicite eam quærentibus,

tibus, & omnia pro ipsa vendentibus ac relinquentibus.

4. Respondeo ad hoc dubium è scholis peritum, quòd omnis quidem iustus habeat suo modo virtutem proximam contemplationis, sed non proximè expeditam, sed multipliciter, peccatis maximè venialibus, impeditam. Audiamus hìc Theologum mysticum, Joannem à Jesu Maria cap. 3. Theologiæ mysticæ, qui idem argumentum sibi objecit & taliter resolvit. *Fortassis una è potissimis hujus rei (quòd nempe omnes quidem iusti habitibus & fidei & sapientiæ præditi sint, rari tamen evadant contemplatores) causis est ea, quam cœpimus insinuare. Scilicet non seridò vitare leviores culpas & perennem cordis alere puritatem. Si enim hac exquireretur, in cordibus puris facilè Divina cerneretur imago. Et superius: quod non ita enunciamus, ac si, qui dono contemplationis frequenter ditantur, veniales culpas nunquam incurrant. Incurrunt enim sed rariùs quàm alii, & non aded sponte. Quin etiam studiosissimè illarum occasiones præcavent. Et cum ex fragilitate delinquant, se quantocys expurgant: ut in cordis serenitate Deum representent, ejusque divinas similitudines, velut in aqua purissima lucentes intueri mereantur. Et in hunc mo-*

dum, qui contemplationem affectat, culpas vitare ac praecavere debet.

Et maxime Deus per tactum mysticum :

5. Respondeo & dico ulterius, quod contemplationis causa effectrix praecipua sit Deus per *tactum mysticum*. Hic tactus mysticus est celebratissimus in Theologia mystica, & rectè dicitur ac est *principium* hujus caelestis sapientiae. Ne autem confusio in vocibus pariat confusionem in rebus, notandum est, alium esse tactum mysticum *activum* & ex parte Dei, vi cujus Deus animam & apicem mentis & maxime voluntatem tangit & sibi efficienter conjungit, alium esse tactum mysticum *passivum*, & *formalem*, vi cujus mens & voluntas à Deo mora & tacta Deo & Divinae bonitati arctissime & intimè copulatur. De illo tactu modò disputatur, ex cujus notitia pender cognitio istius. Quare hoc praesupposito & benè intellectò, faciliùs alia, quae hic occurrunt, etiam difficillima & abstrusissima, penetrantur. Miris encomiis hunc tactum extollunt Mystici, miris exponunt verbis, & talibus, quae Theologiae mysticae rudes potius obstupescunt, quam intelligunt. Quare omiffis ferè illis methaphoricis locutionibus & celsissimis vocibus, quas Mystici adhibent, de tactu secundum solida Theologiae

logiæ scholasticæ principia taliter dis-
 curro, & dico, quòd tactus mysticus ^{Qui def-}
 nihil aliud sit, quàm gratia actualis extra-^{nitur}
 ordinaria, quâ Deus mentem contempla-
 toris afficit & tangit, & ad eliciendam ex-
 traordinariam Dei summi Boni cognitionem
 illustrat.

6. Expono scholasticam hanc tac-
 tus mystici descriptionem. Dicitur 1. ^{Et solide}
 quòd sit gratia actualis, & consequen-^{exponi-}
 ter juxta scholam divi Thomæ forma-^{tur.}
 transiens & transeunter impressa, non
 permanens, qualis est gratia sanctifica-
 cans, quæ nullatenus est tactus mysti-
 cus, sed ei supponitur ac prærequiritur.
 Dicitur 2. ^{add.} extraordinaria. Quia
 nempe ad opus extraordinarium, qua-
 le est omnis contemplatio verè mystica,
 non satis est generalis aliqua vulgaris
 & ordinaria gratia, sed requiritur spe-
 cialis, singularis & extraordinaria. Un-
 de hic tactus mysticus non cadit sub me-
 ritum; nullum enim opus est tam cel-
 sum, tam sublime, cui tanquam mer-
 ces aut præmium debeat, vel in Scrip-
 turis promittatur. Et fortè nec valemus
 ad eundem nos condignè præpara-
 re, licèt possimus congruam aliquam dis-
 positionem puritate & sanctitate vitæ
 ponere & oratione impetrare. Dicitur

3. Quæ Deus &c. ut nempe denotetur

causa effectrix hujus mystici tactus, nempe Deus, qui eum nobis infundit sine nobis & nostra cooperatione; quia praevenit ac praecedat nostram operationem, eamque ut causa efficit ac infert. Contemplatio enim sequitur ex tactu mystico & ab ea procedit tanquam effectus à causa. Dicitur 4to *mentem*, ut indicetur subjectum proximum, in quo tactus primario recipitur, nempe intellectus. Hic enim per se primo illustratur, & ad extraordinariam Deitatis noticiam elevatur. Per cæteras voces tum differentia tactus mystici ab aliis gratis actualibus, tum finis, tum effectus significantur. Solus enim tactus mysticus est talis gratia, ut ex illo vera & solida *contemplatio*, & *extraordinaria* primæ veritatis & Bonitatis notitia procedat.

7. Nec te conrurbent hic extraordinariæ mysticorum expressiones & mira vocabula, dum contendunt, quod tactus mysticus recipiatur *in fundo & centro anima*, *in summitate spiritus*, *in apice & vertice mentis*, & consequenter non in ipsa mente & intellectu. Nam istis modis loquendi nihil aliud volunt exprimere, quàm ipsam mentem, non ut operatur modo vulgari, sed ut se extendit ad operationem summam, nempe contem-
pla-

plationem, quæ est apex & vertex omnium cognitionum.

8. Nec ulterius instes, quod tactus mysticus non solum lucem intellectui comunicet, sed etiam in voluntate ignem amoris accendat, & quandoque omnes vires sensibiles tum internas tum externas ad Deum elevet ac mirabiliter rapiat. Consequenter videtur dicendum, quod tactus iste non solum in mente, sed etiam in voluntate, & forte aliis etiam viribus recipi debeat.

9. Respondetur ad hanc instantiam, quod tactus mysticus primario afficiat mentem, secundario autem etiam in alias potentias & maxime in voluntatem se diffundat. Exemplum habemus in ipsa contemplatione, quæ licet per se actus sit pure mentis, tamen non intra mentem se ita continet, quin suam virtutem & efficaciam in alias quoque vires & maxime in voluntatem disperat. Tactus ergo hic mysticus ex sua natura est fortis, vehemens, efficax, & si non omnes vires hominis afficit, ad minus intellectum clarissime illuminat & voluntatem potenter inflammat. Nec tamen voluntarium aut libertatem auferit voluntati, sed potius auget; quia præstat, ut homo totis animis & omnibus potentijs, solutus ab omni mun-

dana cogitatione & affectione, liberius erga Deum suum infinitum & unicum Bonum feratur.

10. Major itaque felicitas in præfenti vita homini non valet obtingere, quàm si cum optimus Deus tactu hoc mystico dignetur. Ubi enim hic est, ibi mens lucet, Divinitatis arcana penetrat, recondita fidei mysteria perspicit, clara fere apparent, quæ prius obscura, tenebrosa videbantur. Ubi hic est, ibi voluntas ardet amore divino, non vulgari & communi, sed eminentiori & extraordinario. Ubi hic est, anima velut in paradiso collocatur, & æternæ beatitudinis gaudia prægustat. Verbo, ubi hic est, datur Theologia mystica non tantùm in habitu & actu primo, sed in opere & actu secundo; datur vera mystica contemplatio cum omnibus suis bonis, quæ secum affert. Nam si datur causa in actu secundo influens, non potest non dari effectus, qui ipsum certissimè consequitur, & cum ea infallibiliter connectitur; at verò sic se habent tactus mysticus & contemplatio verè mystica: consequenter illo dato & hæc datur. Quo verò sublimior, intensior, illuminatior, ardentior est tactus mysticus; hæc etiam sublimior, inten-

tensior, illuminator & ardentior exurgit contemplatio. Quare ô Deus, tange me, ah tange mentem meam hac gratiâ tuâ extraordinariâ! mereri hanc non possum, disponere ad hanc condignè me non possum, orare tamen & sperare possum. Juravi verò & statui non desinere ab orando & sperando, donec ardentissimis votis meis benignè annuetur.

ARTICULUS VI.

Paradigma Contemplationis.

1. **N**Equit condignè exprimi modus procedendi, qui servatur in contemplatione; quia omnem superat calamum, omnem linguam, omnem caput. Nihilominus conabor utcunque describere & velut adumbrare. Anima ergo devota & sancta, præviè elicit contritionem de omnibus peccatis unquam commissis; quia Dei bonitas nullum patitur medium, ne unam quidem vanam seu inutilem cogitationem, aut verbum otiosum, vel aliud levissimum peccatum, quod non poenitentia deleatur. Subinde gratia contemplandi flagitatur & certò speratur, genua ad orandum flectuntur. Postea convertit se anima ad Deum (quem

credit in essentia animæ & apice mentis cum Patre, Filio, & Spiritu sancto & omnibus attributis & perfectionibus intimè præsentem ac velut in throno residentem) & hoc vel simili modo vi-
væ fidei actum exercet.

Actus fidei;

2. Credo, quòd tu maximus & optimus Deus, unus in natura, trinus in personis, immensus, aternus, omnipotens, immutabilis, sanctus, verbo, ineffabile & infinitum Bonum, præsens in summitate Spiritûs, in meipso, in anima mea essentia consistas, pronus & promptus mecum familiariter agere, conversari, me tibi unire & adstringere &c. quare confidens de tua gratia. Ecce ego vermis & non homo, venio ad te, ô majestas infinita, ô incircumscripcta bonitas, ô Ens entium & abyssus omnis perfectionis, ut te laudem, adorem, amem, te amplectar, tibi que amoris vinculo jungar.

3. Si anima modo prædicto divinam præsentiam apprehendit, mox in affectus consurgit, & mysticè exardescit. Considerans enim quis Deus? & quæ ipsa? se profundissimè humiliat, & Deum ferventissimè amat. Unde talem vel similem charitatis actum elicit, & ad Deum intimè præsentem dirigit. Ubi tamen observo, quòd actus charitatis nequaquam desinat vel deprimatur,

matur, si ad Christum seu Deum-Hominem ordinetur; quia ad continuam puræ divinitatis contemplationem nullus debet se elevare, nisi debite invitatus.

4. O Deus infinita majestatis, omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram te. *Actus charitatis.*
 Quis ego? quis tu? ego nihil, tu omnia; ego sum dignus omni contemptu, vilipensione, odio, Tu dignus es & infinite dignus omni honore, estimatione & amore; ego sum malus, in malum pronus, Tu bonus & ô! quantum bonus! Bonus es ineffabiliter, infinite. Capere non possum, credere possum, & credo, Te esse Bonum immensum, incomprehensibile, supernaturale. O ENS! O BONUM! ô Bonum admirabile! hæreo absconditus, obrigesco, dum tua Natura eminentiam contemplet. O Anonymus Deus, Christus JESUS, condignum nomen tibi dare non possum, ô incomprehensibilis DEUS, condigno conceptu te exprimere non valeo: Tu enim infinite altior es omni nomine, omni cogitatione, quod ex tuo lumine in obscuro fidei lumine nimis evidenter cognosco, Et heu tantum & tam immensum Bonum non amavi! sed nunc amo ex toto corde, ex tota anima, ex tota virtute, ex omnibus viribus meis. Amo te, Deus, mihi que complaceo, quod sis Bonum infinitum modo incomprehensibi-

li unum in natura, & in personis trinum, anonymum, ineffabile, supernaturale. Amore & iterum amore & millies ac millies amore amore astimationis, affectionis & affectionis.

5. Sic absoluta est contemplatio, sed ais, brevis est. Omnino: verbis est brevis, sed grandis affectu, qui verbis cohiberi nequit. Aliter enim longè agit Deus in anima verè *mystica*, quàm voces sonant. Non sunt voces tam excelsæ, tam eminentes, quæ celsitudinem ac eminentiam veræ contemplationis sufficienter & condignè exponant. Interim verum est, quòd contemplatio etiam affectu brevis sit: non enim multi conglomerantur affectus, sed tota duobus perficitur & completur: nempe fide & charitate, seu cognitione & dilectione.

Oratio affectus constat

6. Ex quo colligitur imò. Quòd oratio affectus seu quietis per se duobus tantum punctis constet, nempe actu fidei de summo Bono intimè præsentè & actu charitatis. Non enim in contemplatione, quatenus tali, formatur discursus, nec motiva ad concitandum affectum investigantur, nec fit aliqua reflexio aut examen, quomodo in operibus fidei & charitatis nos gesserimus, aut modò geramus, aut deinceps gere-

re debeamus, sed purè actibus fidei & charitatis directè eliciendis omne tempus orationum deputari infumimus. Nam prædicta omnia pertinent ad meditationem, non ad contemplationem,

7. Colligitur zddò. quòd contem- *Actu fidei*
platio non sit tam difficilis captu & ex- *& chari-*
plicatu, velut aliqui sibi imaginantur. *tatis,*
Quis enim in ascesi, quis in Catholica Religione tam rudis est, ut nesciat, quid sit actus fidei & charitatis? At verò oratio affectûs & contemplationis aliud nihil est, ut hîc exposui. Nam licet actus aliarum, imò omnium virtutum interveniant sub contemplatione; isti tamen duo solùm expressè attenduntur & eliciuntur, reliqui procedunt à charitate ut imperante. Errant proinde qui, nescio, quid exoticum, quid obscurum, quid absurdum sub nomine contemplationis sibi fingunt. Dico ac iterum repero, aliud nihil est, quàm actus fidei & charitatis.

8. Sed dices: omnes Mystici ut magnum quid & altum & reconditum habent contemplationem, quæ scilicet non cadit sub intellectum cujuslibet hominis imperfecti, sed perfecti & verè illuminati.

9. Respondeo: sic est omnino, res est altissima, recondita, & verè mystica,

stica, contemplatio & oratio affectus; sed nunquid actus fidei illustratus dono sapientiæ, & actus charitatis extraordinariè fervens non sunt res sublimissimæ? fallitur, qui aliquid eminentius fingit, quàm sint hi duo actus. Ex quo

*Extraor-
dinario,*

10. Colligitur 3to. Quòd contemplatio orationis non sit qualiscunque actus fidei, sed extraordinarius, singulariter eminens, procedens ex illustratione doni sapientiæ; item non est actus charitatis quisunque, sed vehemens, ebulliens, & ex singulari fidei lumine progrediens. Et, quod maxime notandum & observandum est, uterque hic actus supponit *tactum mysticum* explicatum, à quo tanquam causa dependet, & præcipuè nominatur. Nisi enim hic derur, contemplatio erit purè vulgaris, nec est, nec appellari debet verè mystica.

Supponens

11. Colligitur 4to. quòd non à nobis & nostra industria vel arbitrio dependeat facere orationem verè mysticam, sed hoc pertineat ad solùm Deum, cujus est tactum mysticum tribuere vel renuere, sicut etiam aliquando tribuit, aliquando renuit.

12. Colligitur 5. quòd homo, qui in virtute magnos jam progressus fecit, pos-

possit pro suo arbitrio & voluntate (suppositâ ordinariâ Dei gratiâ) contemplationem vulgarem & orationem affectuosam instituere. Ratio est: quia homo præditus habitu fidei & charitatis, si gratiâ actuali præveniatur, habet potentiam expeditam ad actus fidei & charitatis; sed in hujusmodi actibus consistit vulgaris contemplatio & oratio communiter affectuosa, ut ostendimus.

13. Valemus ergo, modò velimus, contemplari. Non deest gratia ad ordinariam contemplationem, sed nos desumus gratiæ nostrâ negligentiam. Multæ profectò animæ devotæ fariùs facerent, si multos discursus sub meditatione præternitterent, & contemplationi & orationi purè affectuosæ se dederent. Aliquando multis annis laborant, & plurimos libros meditando absolvunt; & tamen fide non admodum vigent, nec spe roborantur, nec multum amore fervent. Et cur hoc? quia scilicet omittunt omisâ multâ meditatione se dare soli affectioni. De vitiis, de virtutibus, de Christi vita & passione, & aliis fidei mysteriis tum assidua lectione, tum frequenti auditione Verbi divini, tum quotidiana ferè meditatione, plurimam jam possident notitiam, & nihil eis deest, nisi affectio.

tio. Ut quid ergo indagant ulterius veritatem, & non potius se dant totos affectibus prætermittenda superflua & inutili peruestigatione? Intellectus jam bene formatus est, sed voluntas languet: ergo hæc excitanda, incitanda, inflammanda. Næ tales sibi nocent ipsis, quia purè contemplando & affectibus insistendo maximè proficerent, qui stando in meditatione vix aliquid proficiunt.

14. Longè ergo utilior & sine comparatione efficacior & fructuosior est contemplatio & oratio affectionis, quàm meditatio. Paucis septimanis in ea plus efficitur, quàm pluribus annis in ista. Quod docent communiter Magistri hujus Theologiæ & Asceticos & SS. Patres. E quibus S. Bonaventura lib. de Theologia mystica cap. ult. ait: *Si quis per viam purgativam bene præparatus sapissimè hoc dictum corde frequentaret. O Domine, quando te diligam? quando te constringam? citius se sciret experimentaliter inflammari, quàm si de secretissimis Cælestibus, & æterna generatione vel processione millies cogitaret.* Non enim speculatio & nuda cogitatio sed operatio & affectio purgat à vitiis, ornat virtutibus, passiones temperat, pacem conciliat, charitatem incendit, meritum auget, & perfectionem inducit. AR-

ARTICULUS VII.

Ulterius declaratur processus 'contem-
plationis.

1. **Q**uia in processu contemplationis
ferè pendet omnis difficultas
Theologiæ mysticæ & orationis affec-
tionis, operæ pretium est, ut hic am-
plius declareretur. Non enim satis est obi-
ter ista attingere & considerare, sed de-
bent penitus intelligi ac perspici, ut pos-
simus ad contemplationem incumbere.
Quare ulterius sciendum & notandum
est imò. quod præparatio remota ad
contemplationem sit vita sancta à vitiis
purgata, virtutibus ornata, ut ex prædic-
tis constar. Proxima est contritio, hu-
militas, & petitio gratiæ, ut similiter
ex art. præcedenti liquet.

1. Præpa-
ratio re-
mota

Et proxi-
ma.

2. Sciendum est 2dò. quòd in con-
templatione debeat proponi & credi Dei ut Bo-
nus ut Bonum supernaturale, ut Bo-
num anonymum, ut Bonum infini-
tum, summè admirabile, ut solo lumi-
ne fidei non autem rationis naturalis, in-
telligibile. Item quidquid de Deo con-
cipitur & prædicatur, non debet sim-
pliciter & absolutè concipi & prædica-
ri, sed semper modo altissimo, incom-
pre-

2. Fides
Dei ut Bo-
ni super-
naturalis

prehensibili. Unde in contemplatione non intelligi debet ut bonus, fortis, immortalis, sapiens, pulcher &c. sed ut *superbonus, superfortis, superimmortalis, supersapiens, superpulcher*, & sic deinceps. Nam sic fiet, ut nostra de Deo cognitio sit supernaturalis, negans & vere mystica.

Nobis præsentissimi,

3. Sed Bonum supernaturale & anonymum debet credi in contemplatione, maximè orationis, ut in anima nostra intimum & præsentissimum. Nisi enim viva fide Dei in nobis præsentia apprehendatur, non erit tanta communicatio, amicitia, unio, inhæsiō, familiaritas &c. animæ ad Deum, & consequenter languebit amor & affectio.

Et incorporei.

4. Credimus autem sub contemplatione Deum præsentem non modò corporeo, sed incorporeo, ut purum spiritum ab omni materia remorum. Quantum enim fieri potest imagines & species sensibiles hic debent removeri, & non dari locus imaginationi nec etiam rationi naturali, sed unicè fidei. Monet hic etiam sapienter Blossius in asceticis institutionibus cap. 12. n. 2. contemplatorem, ut *introvertat se simpliciter, oculum intellectûs diligenter & placidè excœcans*, nempe per actum fidei dono sapientiæ illustratum, quæ debet proximè

ximè influere, & divinam præsentiam animæ contemplanti exhibere ac proponere. Illa etiam vox placidè notetur. Nam hic actus fidei non debet esse impetuofus & violentus, sed placidè ac leniter sine virium sensibilium aut corporis incitatione aut contentione.

5. Ex præsentia Dei sic credita qua-^{3.} *Humi-*
si naturale est, sequi humilitatem. *Co-*
litas.
gitans enim anima, quis sit ille, qui sibi præfens est, & quid ipsa, cui præfens est, non potest non se in abyssum sui nihili, suæ vilitatis, impuritatis, turpitudinis &c. demergere. *Quis sum ego*, exclamat, *ut Deus veniat ad me? ut in me maneat? ut suam amicitiam & familiaritatem mihi offerat? ut se mihi stringendum præbeat? ab recede à me Domine, quia homo peccator sum. Tu summa puritas & sanctitas, ego immunditia & peccatum; tu omnia, ego nihil, tu Deus, ego vermis, pulvis &c.!*

6. Ex humilitate sequitur vel po-^{4.} *Admi-*
tius in ea jam clauditur admiratio. *Quid*
rario.
enim admirabilius cogitari aut fingi potest, quàm quòd maximus & nobilissimus Deus veniat ad infimam & vilissimam creaturam, Deusque parer verè mittat Filium & uterque Spiritum sanctum in animam, ut ibi omnes tres Personæ maneat, habitent, ei blandian-

diantur, uniantur, & spirituale matrimonium celebrent? Nam *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* 1. Joan. 4. v. 16. Qui hinc non hæret attonitus, non considerat, quid sit Deus? quid sit homo? quid sit Deum cum homine familiariter loqui & amicitiam inire.

5. *Actus
amoris*

7. Sed quid? nunquid erit anima humana tam inhumana, cruda & agrestis, ut Dei alloquium recuset, ejus familiaritatem & amicitiam respuat, eum ut sponsum nolit ac repudiet? absit. Maximæ & velut infinitæ gratiæ (sicut revera est) sibi ducit, quod maximus & infinitus Deus se turpissimam sponsam osculari, amplecti & alios favores & amores, qui in Canticis describuntur, exhibere velit. Quid ergo facit anima in hoc statu posita? Quod sponsa terrena sponso præsentanda & desponsanda. Hæc enim curat, ut pulchra sit, & nulla in ea macula appareat; capillos, oculos, frontem, verba, & omnes actus ac gestus corporis taliter disponit, ut placeat; ornat se pretiosissimis vestibus; verbo, nihil prætermittit, quod ipsi facere videretur, ut amœnior & gratior sponso evadat.

8. Idipsum ergo agit anima desponsanda Deo. Nihil non facit, & omnia

nia facit, ut Deo placeat. Omnia facit propter Deum, & nihil propter se. Et hinc in actus ferventissimos & purissimos charitatis cum elicitos tum imperatos ebullit. Amo te Deus, inquit, ^{Eliciti} amore benevolentia; quia complaceo mihi & gaudeo, quod tu sis immensum & transcendens Bonum. Amo amore amicitia non propter meum commodum, sed unice propter te. Amo amore estimationis & appreciationis, quia te super omnia aestimo, & pra te omnia contemno. Amo te amore gratulationis, Laudis, admirationis, desiderii, gaudii &c. quia tuam infinitam bonitatem tibi gratulor, laudo, admiror &c. Et impetratus sum effectu meum amorem demonstrare. Nam deinceps nihil cogitabo, nihil amabo, nihil memorabo, nihil imaginabor, nihil affectabo &c. nisi te & propter te. Studebo manere tibi unita tota die, & sub omni actione te complecti sancta contemplatione & dilectione. Curabo, ut vivam & converser tecum, etiam cum vivo in mundo & versor inter homines. Oblivioni detur dextera mea & lingua adhareat faucibus meis, si non meminero tui saepe & frequenter sub meis functionibus. Quomodo enim obliviscar tui, qui mei nunquam oblivisceris, & non tantum lateri consuevis adhæres, sed etiam in anima mea

intus resides, me dirigis, moves, providet, illustras, inspiras, blandiris, diligis, amplecteris & omnia familiaritatis & amicitia officia præbes?

6. *Affectus amoris.*

9. Dum verò anima contemplatrix his amoris affectibus incumbit, oritur in ea gaudium quoddam purum in Spiritu sancto, & pax, quæ omnem sensum superat. Item unit se Dilecto, adhæret, inhæret, præ amore vulneratur, læditur, languescit, instar cereæ liquescit, inebriatur, jubilat, lacrymatur præ dulcedine, clamat præ gaudio, consumitur præ nimio fervore charitatis. O qualis & quanta felicitas sic Deum contemplari & in ejus bonitate inebriari!

7. *Actus spei.*

10. Actibus tum fidei tum charitatis immiscentur tum alii actus virtutum, tum & maximè actus spei, quæ fit, ut confidamus nos esse in gratia, nos elicere veros actus supernaturales, & ut actus, functiones & effectus, quos percipimus, adscribamus divinæ gratiæ & illuminationi. Nam licet nullum gustum sentiamus, nec ullam satisfactionem in actibus eliciendis sub contemplatione; nihilominus supponere & sperare debemus, quod ex divina gratia veram contemplationem saltem *vulgarem* instituiamus. **Abesse ergo debet**

omnis

omnis diffidentia, omnis pusillanimitas, omnis timor, & directè saltem supponere & sperare, quòd nostra de præsentia divina fides, nostrèque amor sit Deo gratus, supernaturalis, verèque nos infinito Bono conjungat.

ARTICULUS VIII.

Breves affectus mystici.

I. **Q**ui orationem quietis seu contemplationem puræ affectionis incipiunt, sentiunt difficultatem in eliciendis & maximè continuandis affectibus puri amoris. Nam ipsis arduum videtur in uno actu charitatis ad horam & ulterius persistere, sed usu & consuetudine tollitur difficultas. Cœterùm nolui, ut contemplator se ad aliquos affectus vel aliquod exercitium alligeret contra instinctum Spiritus sancti, cui in omnibus præ omnibus regulis ac documentis parendum est. Amet modò, parum interest, quomodo aut quibus mediis ad amorem perveniat & confurgat. Incipientes aliqui contemplatores tempore orationis alio libro non utuntur, quàm divinâ Scripturâ; alii meditationes, soliloquia, manuale, qui libri vulgò tribuntur S. Augustino, in con-

F

tem-

templatione adhibent; alii orationes S. Anselmi, vel considerationes S. Bernardi, vel contemplationes de amore sapientissimi Idiotæ, pro quotidiano usu assumunt, & ex iis suum affectum instaurant; alii, maximè doctiores, ex seipsis & verbis, à se per divinam gratiam conceptis, Deum amant, prædicant, laudant. Quidquid ex Deo fit, bene fit, qui ad eundem finem diversis viis perducit. Ego hîc breves pono affectus charitatis; ut verò evadant mystici, debent à contemplatore ad Deum *intimè præsentem* dirigi, Deusque ut *superbonus & anonymus* fide proponi. Equidem Deus Cælum & terram implet sua immensitate, & ubique præsentissimus est; sed tamen in tundo seu essentia animæ & in mente & voluntate hominis singulariter, velut in templo, per gratiam sanctificantem, virtutes Theologicas & morales, & dona Spiritus S. præparato & condignè exornato, habitationem constituit, faciem ostendit, familiaritatem indulget, ad osculum & amplexum invitat.

2. Observandum est ergo, quòd nec isti nec præcedentis articuli affectus sunt verè mystici, imò nec *vulgariter*, quia illud debet dare gratia Dei extraordinaria, istud gratia Dei ordinaria.

Qua-

Quare ut cum merito & utilitate hi affectus legantur & eliciantur, divina gratia concurrere debet, quæ & ferventissimè semper imploranda est.

3. Ubi tamen noto rursus diffidentiam, quæ solet vexare contemplatores, dum ingerit diabolus, contemplationem & affectionem esse vel purè naturalem, vel tepidam ob defectum sensibilis devotionis vel aliàs non genuinam. Hæc diffidentia pestis est contemplationis, displicet Deo & noxia est cœlestibus illuminationibus. Qui proinde conatur Deum ut ineffabile Bonum credere & diligere, confidenter supponere debet, quòd vulgarem contemplationem, Deo gratam, sibi utilem & verè supernaturalem exerceat. Quid enim? an non gratia in nova lege redundat? quid ergo causamur vel querimus parcitatem? aut fortè nequit affectus esse supernaturalis, si desit gustus vel omninò sensus? absit hoc; nam omnis contemplatio perficitur in mente, & secum trahit amorem in voluntate, non verò gustum seu gaudium, minùs in appetitu inferiori & corpore sensum, qui est prorsus extra proprietatem, & effectus per se, contemplationis.

4. Tu Deus bonus es, & infinitè

tè bonus, complaceo mihi in tua summa & plenissima bonitate: gaudeo de infinitis perfectionibus tuis: gratulor tibi divinitatem tuam, mirisque exulto modis, quòd nullius indigus, unus tibi sufficias, nec à creaturis felicitatem emendicare necessum habeas, utpote te solò beatus, dives, felix, bonus, sapiens, potens, verbò Deus.

5. Amare est benè velle, & quia, Deus meus, amo te, volo & gratulor tibi, quòd sis Spiritus infinitus, immensus, sempiternus, elevatus super omnem perfectionem, excellentiam & magnitudinem à mente creata concepibilem, elevatus super omnem substantiam, supra omnem potentiam, omnem sapientiam, omnem intellectum, omnem lucem, omnem pulchritudinem, omnem justitiam, omnem sanctitatem, omnem gloriam, omnem beatitudinem, omnem bonitatem &c. ; ita ut propriè nihil horum sis, sed infinitè altior, sublimior, eminentior, &c.

6. Ad inflammandum amorem meum non opus est in cogitationes adducere, quòd creaveris me, quòd à peccato, à morte æterna vindicaveris me, quòd cælum mihi condideris, & beatam vitam paraveris, & alia innumera

mera beneficia in me congefferis. Omnia hæc ð liberaliffime Deus tibi terrahe, & unicum fensum, quo divinitatem tuam cognofcam, mihi relinque, & amabo te. Ad amandum enim te non tua fed tu unus impellis; decor tuus, bonitas tua & infinitæ perfectiones tuæ cogunt me, amare te; tu unus es primum & ultimum motivum amoris mei, Deus meus fummum & infinitum Bonum meum.

7. Gaudeo, mihi que complaceo de tuis infinitis perfectionibus; gratulor tibi, quòd fis, qui es, fummum nempe & infinitum Bonum; exulto totus, quòd fis Deus, quem nullus locus capere, nullum tempus concludere, & nullus intellectus comprehendere valet. Gratulor tibi tantum fuper nos & fuper omnia imperium, dominationem & poteflratem, qui es Deus, laudabilis & gloriofus & fuperealtatus in fecula.

8. O Deus meus infinitum Bonum meum amo te, & fempet ftaruo amare te; amor tui mecum & manè furret, & vefperi decumbet; ille mihi oculos & ad vigiliat aperiet, & ad quietem claudet: omnem laborem amore condiam, omnia agam, omnia patriæ amore tui & propter te.

9. Amo te Deus, sed heu frigidè nimis! tu limpidissima flamma sacris ignibus vehementiùs me accende, ut ardentius te diligam. Alta siderum regia, quàm places mihi, quòd æternorum ignium es domus! ò lucidæ coeli faces, quàm delectant me ardores vestri! ah finite, ut aliquæ scintillæ à radiis vestris ad cor meum resiliant! ò fulgidissima coeli lampas, & siderum Dominus, ardens Titan, deriva ad me auratam & flammaram lucem tuam, inunda me lumine tuo, & glaciale pectoris mei frigus dissolve, meque totum divinæ charitatis flammis obrue & involve, &c.

10. Cognosco te Deus, quòd sis summum & infinitum Bonum; & ideo amo te. Fac, ut cognoscam te illustriùs ò forma omnium formosissima, ut & amem te ardentius: fac, ut cognoscam te clarissimè, ò lux omnium lucidissima, ut & amem te vehementissimè: cognoscam te quantum potest capere intellectus meus, ut & amem te, quantum potest amplecti voluntas mea.

11. Nihil magni præstat, qui te solum in prosperis amat; summa laus est amoris, si inter malorum ventos & turbines conspicuam flammam retineat. Unde amo te & amabo, licet duris me rebus

rebus exerceas; amo te, licet odia mortaliū in me conjurent; licet furor amens, & livor impotens in me sæviant; licet aduersa fortuna omnes vires suas in me exerat. Gaudet rebus iniquis amor meus, & gloriæ suæ fastigium æstimat, pro te DEUS in malis vivere & mori.

12. O Deus ego amo te, & utinam omnes amarent te. Cupio enim, ut ab omnibus agnoscaris, & adoreris; desidero, ut honor tuus ubique crescat, augeatur, & in fastigium consurgat. Quodsi ad ejus augmentum facit, ut ego destruar, aut in nihilum abeam; en pereo & in antiquum chaos & nihilum promptus relabor.

13. O Deus te unum & solum super omnia diligo. Tu scis, quod amem te super argentum & aurum, supra delicias & voluptates, supra pulchritudinem hominum & Angelorum, supra regna & imperia, supra dignitates & titulos, supra gloriam & famam, supra scientiam & eruditionem, supra cælum & terram, verbū supra omnia amo te, & millies supra omnia te amo, ô amabilissime ac optime Deus.

14. Quis dabit capiti meo aquas, & oculis meis fontem lachrymarum, ut deseam, & lachrymarum imbre eluam

peccata mea ? ite gemitus, ite suspiria, resonate plāctus, quia Deum meum, summum Bonum meum dereliqui, offendi, contempsi ! sed revertor ad te, ó infinitum bonum meum, & non modò affectu pari, atque in peccando sum usus, sed millies & millies ampliori, idque non solum tot vicibus, quæ numerum flagitiorum meorum adæquent, sed itidem millies & millies accumulatis te diligo. Novi amoris flamma non aliter absorbeat pristinum vitæ dedecus, quàm ex Æthnæ visceribus effusus torrens, minimam roris stillam absorbit. Amo te igitur affectu longè ferventiori, quàm me à te alienavi, amo te, amo te.

15. Peccavi miser ! pœnitet me peccasse & summopere doleo, non amore præmii justis promissi, quo sum indignus, nec timore pœnæ sceleratis intelligendæ, qua sum dignissimus: cur ergo ? ideo, quia te Deum meum summum bonum offendi. Sicut tu solus & unus es motivum diligendi, ita solus & unus es motivum dolendi. Plora ergo anima in nocte peccatorum tuorum, & in lachrymis natent maxillæ tuæ, quia dereliquisti factorem tuum, & fornicata es cum amatoribus multis, &c.

16. Amo te Deus, & ideo divi-
næ voluntati tuæ me meaque omnia
configno. Vis me Benedictum in so-
litudine, vis me Antonium, ut inter
leones & tigrides domicilium collo-
cem? En pareo, & celer ad solitudi-
nem & spelæa avolo. Vis me Jobum,
in quem omnis afflictio velut ad sco-
pum collimet? en sinum & torum cor-
pus ad ictus præbeo, obrue me fer-
reis malorum sagittis. Vis me Paulum,
qui gentibus tui nominis gloriam enun-
ciet? en curro. Vis me Laurentium,
qui in sartagine tanquam piscis torrea-
tur? en vestem depono: quidquid ju-
bes, cereus occurro, *fac mecum sicut
scis & vis, nam scio, quod amator sis.*

17. O Deus summum & infini-
tum bonum meum, omnia alia desero,
ut te obtineam, ut te fruam; te solo,
quamvis rerum aliarum inanis, sum di-
ves satis. Omnia abjicio, ut te am-
plectar: omnibus morior, ut tibi vi-
vam: nihil amo, ut te solum amem;
tu enim unus mihi omnia.

18. Veritas dixit: *Nemo bonus ni-
si Deus.* Idipsum ratio convincit. Bo-
nitas enim perfectionem comitatur, &
quæ bona sunt, perfecta sunt, illa au-
tem perfecta æstimantur, quibus nihil
deest. Cùm autem hominibus & An-

gelis (ut de aliis fileam) plurima desint , imò punctum sit id , quod non habent , conficitur , illos nec perfectos nec bonos esse . Tu ergo ò infinite omni ex parte Deus , tu solus perfectus , tu solus bonus es ; & ideo te solum adoro , te solum amplector , te solum unicè & super omnia diligo .

15. Actibus istis exercendis omnis locus opportunus , omne tempus est accommodum . Ut ames , inquit Didacus Nyss. serm. 2. in Dom. 17. *Non juberis maria nondum tentata transire , & tempestato furente in mediis fluctibus sus deque jactari , non itinera ingredi feris infesta & latronibus , satis est , si annuat animus . Sacrae litterae appositè : Mandatum hoc , quod ego precipio tibi hodie , non supra te est , neque procul positum ; nec in caelo situm , ut possis dicere : quis nostrum valet ad caelum ascendere , ut deferat illud ad nos , & audiamus atque opere compleamus ? neque trans mare positum , ut causeris & dicas : quis ex nobis poterit transfretare mare , & illud ad nos usque deferre ? &c. sed juxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo , ut facias illum . Ubique es , ibi amare potes , nullus status , nulla conditio , nulla afflictio , nulla felicitas impedit , quin amare queas . Amor , inquit Idio-*

ta de div. amore c. I. Facilis est, omnibus se exhibet, nulli se negat, capit eum juvenis & senex, vir & mulier, sanus & infirmus, dives & pauper, summus & infimus, liber & servus, secularis & Religiosus, debilis & fortis, nec est, qui se valeat excusare. Cœlestis insuper gratia continuò pulsât, nòsque torpentes ad diligendum excitat: nullam consequenter excusationem asserre possumus, quò minùs Deo assiduum Charitatis divinæ sacrificium immolemus.

20. Quare mi Deus, summum & infinitum bonum meum, non equidem possum duris jejuniis me macerare, flagellis cædere, aut nudæ humo dormiturus membra insternere; possum tamen amare te, & nimiùm quantum amo te. Non possum verbò tuò fideles pascere, & amplissimam concionem ab ore meo suspendere; nec possum vigiles noctes in oratione perducere, aut divinæ naturæ tuæ vel operum tuorum contemplationi perpetuò inhærere; possum tamen amare te, & nimiùm quantum amo te. Non possum nomen tuum portare coram gentibus & regibus, aut inrer idola feratum nationum trophæum amoris erigere, nec possum pro augenda tua gloria strictis gladiis occurrere, aut relis

& hastis pectus offerre, aut vitam inter arduas rogos profundere; possum tamen te amare, & nimium quantum amo te, & semper amplius & amplius conabor amare te.

ARTICULUS IX.

Affectus mystici longiores.

1. **P**rimum affectum ex lib. 10. Confess. S. Aug. sumere placet, ubi cap. 6. Deum sic ardenti corde alloquitur. *Non dubia sed certâ conscientia, Domine, amo te. Percussisti cor meum verbo tuo, & amavi te. Sed & cælum & terra & omnia, qua in eis sunt, ecce undique mihi dicunt, ut te amem; nec cessant dicere omnibus, ut sint inexcusabiles &c. Quid autem amo, cum te amo? non speciem corporis, nec decus temporis; nec candorem lucis, ecce istis amicis oculis; non dulces melodias suaviū cantilenarum omnimodarum; non florum & unguentorum & aromatum suaveolentiam, non manna & mella, non membra acceptabilia carnis amplexibus. Non hac amo, cum amo Deum meum; & tamen amo quandam lucem & quandam vocem, & quandam amorem, & quen tam cibum & quandam amplexum: cum amo Deum me-*

am, lucem, vocem, odorem, cibum, amplexum interioris hominis mei, ubi fulget anima mea, quod non capit locus, & ubi sonat, quod non rapit tempus, & ubi olet, quod non spargit flatus, & ubi sapit, quod non minuit edacitas, & ubi hæret, quod non divellit satietas. Hoc est quod amo, cum Deum meum amo, &c. &c.

2. O Deus ego amo te, & ideò amo te, quia omni amore dignus es, quia Deus es. Nec jam amo te, quia te diligentibus æterna promittis præmia, & te non diligentibus æterna minaris supplicia, sed ideò, quia summum & infinitum bonum es. Nam etsi cum vita animus occumberet, in verus nihilum decideret, tamen amarem te; etsi hic malis temporalibus me conficeres, & ibi malis ac pœnis æternis me subjiceres, tamen amarem te. Non enim amo te, quia mihi bonus es, sed quia in te bonus es. Non amo pulchritudinem tuam, quia mirè pascit oculos meos. nec amo sapientiam tuam, quia mentem illustrat; nec amo æternitatem tuam, quia æternas delicias mihi præparat; nec amo supremam majestatem tuam, quia me in Regiam tuam Familiam adscribere promittit; nec amo potentiam tuam, quia tam splendidum & illustre cœli palatium habita-

tioni meæ ædificavit; nec amo clementiam & liberalitatem tuam, quia ingentibus me præmiis cumulabit; nec amo divinitatem tuam, quia se videntem & diligendam in omne ævum tradit &c. Proinde amo te, & omnes perfectiones tuas, quia tibi bonæ sunt, non quia ex istis plurima bona mihi promanant. Tu solus & unus es amplissimus & unicum amoris mei argumentum.

3. O Deus, ego amo te super omnia, ô summum bonum. In te enim uno rerum omnium nobilitas, decor, gratia, splendor & eminentia accumulatur. In te, mi Deus, cælorum puritas, stellarum nitor, solis fulgor, imbrium fœcunditas, hortorum gratia, florum pulchritudo, silvarum amœnitas, camporum ubertas, picturarum elegantia, musicæ suavitas, gemmarum virtus, palatiorum splendor, Urbium majestas, templorum magnificentia, munitionum robur, exercituum potentia, conviviorum oblectatio, ludorum voluptas, amicitiarum jucunditas, fontium claritas, riparum viror, auri pretium, purpuræ decus, verbô, meritum, dignitas, amabilitas & bonitas rerum omnium. Quæcunque in cæteris sparsa sunt, collecta tenes,

nes, & ita tenes, non quò modò in illis effulgent, sed præstantiâ infinitis gradibus altiori; aded, ut perfectiones tuas attollere per comparisonem cum perfectionibus creatis, si res ipsa non animus & affectus perpendatur, sit ironia vel irrisio, non laudatio dicenda. Nam ô Deus meus, si de Samsona quodam enuntiarem, quòd formicam robore exsuperet, aut Davidem commendarem, quòd leporem magnitudine animi excedat, an non præcellentissimos Heroës calumniis impetere æstimarer? at verò, tu Deus amplius longè supra creaturas earumque perfectiones attolleris, quàm supra formicam Samsonis robur, & supra leporem Davidis fortitudo emineat. Quem igitur amorem tibi ô Deus meus in corde meo accendam, qui universa rerum amabilium decora non duntaxat unus contines, sed infinito excedis intervallo? O amo te super omnia, rursus super omnia te amo. Quidquid amoris & affectûs omnes mortales in creaturis diligendis ponunt, illud omne in commune colligere, & sic amplius & amplius amare te cupio, Deus meus & omnia.

4. Eheu totus glacie rigesco, nec frigidum pectus amoris divini
exar-

exardescit, infinita est bonitas tua: ergo & infinitus deberet ardere amor meus. At ego gelidam amoris favillam sub cinere mortalitatis meae nutrio. Mover me omni oratione efficacius bonitas & pulchritudo tua: nam tu Deus origo es omnis pulchritudinis creaturae & fons pulchritudinis aeternae: tu oceanus es immensus bonitatis, cujus aquae sine principio, cujus latitudo sine litore, cujus fundus sine fundo. Ah deficio, solvor & undique me ferientibus tuae bonitatis splendoribus praemore liquefco; maxime cum aequaliter bonus sis & humanus: tu enim abyssus magnitudinis a me infimo & minimo terrae vermiculo, & maximo peccatore vis amari & laetaris amore meo, cupide excipis & complecteris amantem te, & mutuo amas me; & ego non amem te optime juxta ac humanissime Deus? Si furiae me lactassent, si serpentibus passus forem, si ferro mihi praecordia victa essent, fieri non posset, ut non amarem te. Sileo jam beneficia tua tam multa, ut numerus me fugiat, tam magna, aestimationem superent; hoc unum modò emollit adamantinum cor meum, quòd cum tanta bonitate aequaliter humanitatem conjungis, & gratum habes amorem meum. Amodo in tua pulchritudi-

12. II. Aff. E
 line, forma,
 debus haeo ac
 me abripit
 ablis, & ut
 ita, ut omni
 amoris, per
 line tua, n
 quam amo,
 crete millies n
 Ac. Er cum
 en frigide nini
 tua infinite su
 Quare o l
 amens, ampli
 more tuo. U
 que foret & sin
 chens, qui ig
 rovam Divinit
 cretam anima
 nais, & cor th
 ro inflammatur
 m arrollat, &
 is venam in c
 Abeam Dom
 nullumque
 a habeat; &
 inis nullo he
 tu ignis; sic
 vis tu sine ul
 e deat. Na
 rem, adhauc

cunctitudine, forma, candore, & bonitate defixus hæreo ac demersus nato, tantumque me abripit supereminens, inestimabilis, & undique infinita amabilitas tua, ut omni alio sensu, præterquam amoris, perditio, attonitus hac infinitudine tua, nihil aliud possim dicere, quàm amo, amo, amo, quod & repetere millies milliesque iterare cogor, &c. Et cum tantum te amem, tamen frigidè nimis te amo, quia bonitas tua infinitè superexcedit amorem meum. Quare ô limpidissima flamma Deus meus, amplius amplius succende me amore tuo. Utinam corpus meum lampas foret & sanguis oleum, & anima lychnus, qui igne amoris tui accensus ad thronum Divinitatis tuæ æternum arderet: utinam anima mea foret alta rethymiamatis, & cor thymiamata, quod amore tuo inflammatum ardentis fumi virgulam attollat, & jugem suavissimi odoris venam in conspectu tuo evaporet! Ardeam Domine hodie, ardeam cras, nullumque feriatum diem amor meus habeat; & velut in quibusdam officinis nullo hebdomadæ die extinguitur ignis; sic & in corde meo ignis amoris tui sine ul a fer'a continuo tenore ardeat. Nam licet sic amore tuo arderem, adhuc frigidus esset amor meus.

meus. Vos ergo cœli incolæ vestris ardoribus meos languores pensate. En Deus meus, totius cœli stupatus amoribus procumbo: quidquid immortalium flammaram in superna civitate tua colucet, illud omne tibi repræsentō, tuisque ardere honoribus nimium quantum exulto; utinam æquali cum beatis igne erga te exardescerem! infirmæ charitatis meæ malignæ lucentes igniculos cum amplissimis cœlestis curiæ fabricibus jungo, & tepentes cordis mei scintillas cum Seraphicis beatarum mentium incendiis permisceo, & amo te Deus, si non ut debeo, saltem ut valeo. Verum nec hic amor adæquat bonitatem tuam, & longissimè minor est, quàm ut Divinitatem exhauriat: finiti enim amoris ad infinitam amabilitatem non est proportio. Quare cum nulla creatura condignè te amet, exiguas amoris mei scintillas cum amore tuo infinito, quo tu te ipsum amas, conjungo, & intimo affectu gaudeo, quòd tu omnem amoris nostri defectum suppleas; teque infinitum bonum amore infinito, & bonitatem tuam adæquante diligas.

5. Amo te Deus, & fortiter amo te, qui fortiter amasti me. Nolo rosas, cum spinas tuas cerno; in tuo sanguine flagella, clavi & lancea rubuere,

&c. 30

& ego non erubescam vitam vivere sine sanguine delicatam? Tu amor meus, cruci affixus inter acerbissima tormenta pendisti, & vitam per vulnera effudisti; ego quoque vulnera fitio, non placet mors pallida in plumis excipienda, opto, cruenta veniat, armata ferro & facibus, omnéque in me tormentorum genus expertura. Aut si hoc non placet, quotidianis saltem vulneribus me confice; feri quâ lubet, volentem percutis, non subtraho me iestibus. Amote & amabo te vel in medio aestu omnia urentis fortunæ: conjiciar cum pueris Ananiâ, Azaria & Michaële in caminum ardentem ærumnarum & mecum unâ descendet divinus amor, & ambulabo in mediis calamitarum flammis, lætusque cantabo: *Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum, & laudabilis & gloriosus & superexaltatus in sacula, benedictum nomen gloria tua sanctum & laudabile & superexaltatum in omnibus saculis.* Sive cadant spes meæ, amo te, sive tentationes oppugnent me, amo te; sive tristitia me obruat, sive conscientia angat, sive paupertas premat, sive injuriis exercear, sive contemptui exponar, sive calumniis objiciar, amo te. *Ærumnæ amoris mei flammæ non prosterneant, sed amor meus ærumnis tanquam flati-*

flatus excitatus amplius exardescet. Nutritur & crescit rebus adversis amor. Excipiant me igitur casus improperi, occupent ægritudines, exhauriat fames, quæcunque sæva & acerba in caput meum assiliant: aquæ multæ adversorum fluctuum non extinguunt, nec flumina inundantium malorum (te dante & adjuvante) obruent charitatem meam; amo enim te Deus summum bonum meum, & fortiter amo te, & amabo te.

6. Amo te Deus, & gratiis amo te. Amabilis es mi Deus ob gratias, quas mihi exhibes, sed amabilior ob gratias, quas infinitas apud te concludis. Chara mihi sunt munera tua, sed charior est mihi bonitas tua; quin si retraheres omnia bona tua, & me subjiceres omnibus malis, amarem te; quia amor meus erga te flammam concipit, non ob id, quod ego sum ex tuo beneficio, sed ob id, quod tu es ex natura tua. Non mercedem poscit, nec æra & stipendia nostro meretur amor, sed gratuitam militiam exercet. Quamvis tua in me fluere cessarent beneficia, non tamen exinde amor meus arefceret, quia bonitas & nobilitas & perfectio & excellentia tua sunt fontes & origines amoris mei. Non enim amo te propter me, sed propter te: perfectissima, absolutissima & in-

fuita

finita bonitas tua, pulchrisque omnibus pulchrior pulchritudo tua unicum est & solum flabellum & irritamentum amoris mei. Amo te, quia perfectus es, quia pulcher es, quia bonus es. Forma & candor, & pulchritudo tua formosum illud ac nitidum amoris vulnus impresserunt cordi meo: bonitas & venustas tua nusquam læsa lædit me, quia nusquam vulnus habet, vulnerat me, quia nusquam languet, facit languentem, & quia nunquam emoritur, compellit me usque ad mortem amare te, & in amore mori propter te.

7. Licet clarè te videant & ardentè diligant beati Angeli & homines, id totum exile & quasi nihil est in comparatione magnitudinis tuæ. Utcunque intellectus & voluntas dilatent sinus suos avido haustu divinitatem potaturæ, id totum non est aliud, quàm pissitare, & minùs, quàm culex ex vastissimo oceano stillam aquæ hauriat. Age proin, age cor meum, inebria te, quantum potes, dulci pelago pulchritudinis divinæ, nec metue, ut tibi aliquando copia desit. Acue & roborata telum amoris tui, quo aurea gemæque divinitatis fodina aperitur; in longum tibi effossio ducenda erit, nec unquam non reperies novos thesauros, quos effodias,

dias. Ah imensum Numen, Deus meus, si non ego unus, sed omnes naturæ à te creatæ: imò si res omnes, quas omnipotentia tua creare ac producere potest, nulli alii negotio per totam æternitatem incumberent, quàm ut intelligentiæ sarculo eruerent thesauros divinitatis ac pulchritudinis tuæ, unamque post aliam dotem erutam amarent, & nunquam ad priorem cognitione & amore recurrerent: nihilominus amor tam magnus foret exiguus, quasi in te amando nihil eousque factum fuisset. Quidquid enim perfectionum & amabilitatum tuarum te amantes creaturæ intellectu suo & amore attingissent, super id omne adhuc infinita alia decora & lumina remanerent, quæ nulla cognitio, nullus affectus libâset; nam tu Deus abyssus es gratiarum, quæ fundo caret, oceanus es pulchritudinis, qui nullas ripas habet. Frustra sumus & ego & res creatæ omnes, atque nequicquam nitimur, si amando te, cogitamus æquum pretium persolvere bonitati tuæ. Sicut nullus intellectus est nec esse potest, qui te cognoscat, quantum cognosci dignus es; sic nulla voluntas est, nec esse potest, quæ te amet, quantum amari mereris, ô infinitum bonum, ô abyssus perfectionum, ô pelagus

lagus omnis felicitatis, o omnem cogitationem & amorem tanquam stillam roris absorbens divinitas. Omnis amor est inferior meritis tuis, nulla creaturum rerum seu copia seu excellentia æquale pulchritudini tuæ homagium pendere valet. Despero igitur, despero, non valeo sufficienter amare te, in qua ipsa tamen desperatione amo te, & quia non possum amare te condignè, amo te saltem, quantum possum vehementissimè. Non placet amor mediocris, ad summum enitor, cum & summus amor sit tua bonitate longissimè inferior; totus ergo in amorem ruo, omnes vires exero & amo te quantum possum, cum non possim amare te, quantum debeo. Cogis, non persuades amorem (quod amantium affectu dico non errore libertatem evertentium) cogit me ad amandum te supersubstantia tua, supersapientia tua; cogit superbonitas tua, superperfectio tua, cogit superclementia, superliberalitas, superpulchritudo, superaltitudo tua, quæ omnem conceptum superant, omnem intellectum excedunt. *Glorifico te quantumcumque possum, tu verò supervales adhuc, & admirabilis magnificentia tua: benedico te, exalto te quantum possum, major enim es omni laude, exaltans te repleor virtute, nec comprehendo.*

8. Gra-

8. Gratulor tibi Deus meus, quod sis, qui es. Tu Deus non habes esse limitatum, nec es tantum hæc vel illa res, sicut Angelus est tantum Angelus, & homo est tantum homo; sed totum esse in te complecteris, & ab æterno anticipas. Tota enim plenitudo essendi, totaque entis latitudo & amplitudo in te plenissime continetur. Tuum esse, Deus, est æternum; tua enim vita totam implet, adæquat, ambit, & complectitur æternitatem. Tuum esse est immutabile, quia omnia tua simul habes, & firmiter possides, ut nihil possis amittere, cum omnia habeas per tuam immutabilem essentiam, cui nulla potest fieri accessio, nulla decessio. O magne, ô infinite, ô omnipotens, ô sapientissime, ô pulcherrime, ô sanctissime, ô inenſe Deus, in quem nam abripior Majestatis & bonitatis oceanum omni littore carentem, dum tuam contemplor essentiam? natura enim tua abyssus est gratiarum, quæ fundò caret: mare est perfectionum, quod nulla habet littora: campus est excellentiarum, qui nullas habet oras. O quanta est sapientiæ & scientiæ tuæ altitudo, quâ rerum infinitarum intelligentiam comprehensam habes, quæ præsentia cognoscis. futura pervides, & omnia

Omnia in clarissima luce intueris. Nihil te fugit: nihil tibi non apertum est: apud te consilium, apud te ratio, apud te cogitationes pulcherrimæ & infinitæ, & rerum omnium scientiæ, & artificiorum inventa, & causarum & naturarum & innumerabilium mundorum cognitiones habitant. O quanta est potestas tua, qua flectis, regis, moderaris cuncta, sicut fert arbitrium tuum: omnia à tua manu suspensa pendent, tu nostrum fatum, tu nostra fortuna es, tu absolutæ dominationis Deus es: tu quidquid intelligis, facere potes: tibi proprius est res efficere, quàm nobis intelligere & fingere. Nam non opus est molitione, sed ad unum imperii tui nutum ex nihilo mundi advolant, & ante te provoluti suum Creatorem adorant. O quanta est beatitudo tua, quæ omnibus gaudiis tam exaggerata est, ut nihil addi, tam stabilis, ut nihil demipi possit; tam tibi propria & innata, ut tuum vivere sit beatè vivere! O quanta est sanctitas tua, quæ te ab omni etiam levissimi vitii pulvisculo immunem præstat, & virtutum inexplicabili apparatu condecorat! quanta est magnitudo tua, quæ modum non capit! quanta libertas, quæ nullius imperio ligatur! quanta immensitas, quæ omne spatium

excedit, quanta immortalitas, quæ nullo ævo carpitur! quantæ omnes perfectiones & attributa tua, quæ omnem intellectum superant; ô magne, ô infinite Deus! hæreo, stupeo, obrigesco, mens, sensus, & cogitatus deficit, dum in te sumo & infinito Bono contemplatione defigor. Gratulor ergo, iterumque gratulor tuum esse, tuam sapientiam, tuam majestatem, tuam æternitatem, tuam potestatem, tuas infinitas, quas nulla lingua capere, nec ulla mens numerare valet, perfectiones, ô Deus meus, unum & sumum Bonum meum!

ARTICULUS X.

Documenta huc pertinentia.

1. **D**ocumentum primum signum vocationis ad contemplationem & orationem affectionis habetur à peritis Theologiæ asceticæ & mysticæ, si per mediam v. g. horam quis valeat in actibus fidei & charitatis, tum elicitis tum imperatis hîc articulo tum sexto tum septimo sicut etiam octavo & nono declaratis, perdurare. Nec ingeras, quòd contemplatio nequeat iuxta Mysti-

*I. vocatio
ad orationem
affectionis*

Art. X. D
fides tamdiu
concedo, quòd
& plures
ne enim con
per intervalla
bis inerrump
culturum med
contemplatione no
Sed ais: c
contemplatione
ne factò opus
opus esse, ut ad
conleatur: sed
rebus, spiritali
fides rursum
hoc casu fere c
meditatio
na dicimur a
teler.

Mysticos tamdiu ordinariè durare. Nam respondeo, quòd possit per mediam horam, & plures horas continuari; adhuc enim contemplatio nominatur, licèt per intervalla brevissimis meditationibus interrumpatur. Per se tamen & ex instituto meditatio & discursus sub contemplatione non instituitur.

2. Sed ais: contingit, affectum sub contemplatione frigidescere, quid ergo tunc factò opus? Respondeo, tunc non opus esse, ut ad meditationem laboriosè transeat: sed simplici actu fidei & spei meliùs, spiritualiùs & efficaciùs potest affectus rursus accendi. Licèt autem hoc casu ferè comiteretur vel subsequatur meditatio aliqua, per hanc tamen non dicimur ab oratione affectionis decidere.

3. Documentum 2. Licèt nobis 2. *Con-*
arduum sit & grave tamdiu in affectio-*stantia.*
ne permanere; tamen non debet statim derelinqui contemplatio, & iterum meditatio apprehendi. Ratio est: quia omne initium grave. Usu enim contemplationis fides exercetur, spes roboratur, & charitas inflamatur; & sic postea facile erit, quod ab initio difficile aut omnino impossibile visum est. Hoc tamen in sensu sano debet intelligi. Nam omnes Ascetæ docent, quòd

etiam contemplator debeat aliquando ad meditationem descendere, non tamen communiter & ordinariè!

3. *Affectio una.*

4. Documentum 3. In contemplatione non multæ eliciuntur affectiones, sed una ferè vel altera continuatur per horam orationis. Hinc aliquando tempus integrum solis verbis, *Deus, Deus, Deus, vel amo, amo, amo, vel ô ineffabile Bonum, vel qui non amat Dominum nostrum Jesum Christum, anathema sit, transigitur. Si quis amat, inquit aureus libellus lib. 3. cap. 5. novit, quid hæc vox clamat, Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus anima, quæ dicit: Deus meus Amor meus!* Et talis continuatio non fit cum aliqua corporis fatigatione & impulsione, velut contingit apud imperfectos & incipientes, sed cum leni & quieta motione. Unde monet venerabilis Blossius in ascericis institutionibus cap. 12. Theologiæ mysticæ studiosum, ut *violentum impulsum ac nisum prudenter vitet, ne pragravet naturam, & se nimium debilitet.* Ebullire, effervescente debet amor, & anima amans præ nimia ejus vehementia languere, vulnerari, deliquium pari, ac fere emori; hæc tamen omnia debent maximè fieri in apice mentis & voluntate, non autem in sensu & passione.

5. Do-

5. Documentum 4. In contem-
 platione non debemus esse nimium agen-
 tes, sed velut otiosi & nihil agentes.
 Quod assertum non sic intelligendum
 est, quasi verò in superiori homine &
 viribus spiritualibus debeamus nihil
 agere & ab actione desinere; hoc enim
 dogma est erroneum, à Quietistis con-
 fictum. Debemus itaque modum po-
 nere actibus inferioris hominis & len-
 suum operationibus, nec permittere,
 ut nimium agant, vigeant, & suo vi-
 gore contemplationem potius impe-
 dianc quàm promoveant. In suprema
 regione hominis stat contemplatio non
 media vel infima: ergo curandum est,
 ut illa luceat & ferveat, quidquid sit
 de media & infima.

6. Documentum 5. Quia verò in 5. Charitatis
 suprema regione hominis duo sunt ac-
 tus, nempe cognitio & dilectio, po-
 tior ratio etiam habenda est istius quàm
 illius. Ratio est: quia in hac per se
 meritum, dignitas & præmium consistit.
 Nam fides seu contemplatio est propter
 charitatem & amorem; si ergo hic ar-
 det, res salva est, & ut hic semper ar-
 deat, fide simplici & viva procuran-
 dum est.

7. Documentum 6. Norandi sunt 6. Defec-
 & emendandi pro modo gratiæ, quam tusex par-

Deus confert, defectus, qui ex parte mentis eveniunt sub contemplatione. Quales sunt v. g. primus, languida & torpida fides de divina præsentia; item non viva fide apprehendere Deum ut Bonum inæstimabile, supernaturale & incomprehensibile; item non fixo obtutu Deum unum aspicere, sed cogitatione dissipari. Contemplator autem optimè superabit distinctiones & spiritum colliget, si redeat ad Deum præsentem, à quo per evagationem recessit.

8. Alter defectus est, si velit quis esse certus de unione cum Deo, de actu charitatis &c. sperare debemus, scire non possumus, an simus in gratia, vel actus charitatis supernaturales eliciamus. Crede, spera, ama, & omnem depone anxietatem. Deo misericordissimo facis injuriam, si dubitas de gratia, charitate, aut vera contemplatione. Fac quod in te est, & Deus non deerit. Falluntur, qui putant se non verè contemplari vel amare Deum, nisi hos actus quasi sentiant. Altissimi sunt & ab omni sensu & materia remotissimi; & hinc malè agunt, qui eos volunt quasi manibus palpare ac evidenter cognoscere. Reflectere se post contemplationem super habitam contem-

ationem bon
quando necess
ctus ac errores
sib ipsa cont
reflectere,
perandum.
cognoscere
mens ad ipsi
est. Object
est ipsa cont
examine infini
atione, non
Terius
Deum quær
velit Deum v
actu quasi
actus sit cogn
de Deo. I
ales aperiat
operatione
ationem de
Deus in vita
bi procedat.
de extra, &
modo rect
10. Quar
sibi imagina
ita perfectior
ze per dona
tatis. Ille p

templationem bonum est, laudabile & aliquando necessarium, ut nempe sic defectus ac errores deprehendantur. At verò sub ipsa contemplatione se continuo reflectere, non laudandum est sed vituperandum. Contemplari enim est Deum cognoscere & diligere; & hinc tota mens ad ipsum cognoscendum vertenda est. Objectum contemplationis non est ipsa contemplatio sed DEUS. Sub examine instituitur examen de contemplatione, non sub ipsa contemplatione.

9. Tertius defectus est, si quis alibi Deum quærat, quàm in se. Si quis velit Deum vel imaginariè vel suo intellectu quasi comprehendere, nec contentus sit cognitione & lumine, quod habet de Deo. Item si quis timeat, ne, si oculos aperiat, excreat, vel alterius sensus operationem exercent, statim contemplationem deperdat. Non amittitur Deus in vita agente, si actio ex amore Dei procedat. Ubique Deus est, intra & extra, & ubique poteris invenire, modò rectè quæras.

10. Quartus defectus est, putare & sibi imaginari, quòd detur aliquis actus perfectior quàm actus fidei illuminatæ per donum sapientiæ & actus charitatis. Ille pro statu viæ est perfectissimus.

simus actus mentis, iste voluntatis, Quòd verò hos eliciat contemplator, debet pie sperare, licet aliud sensus dicter, & diabolus ingerat. Speramus de genuina contemplatione, non verò scimus esse genuinam.

Et voluntatis.

II. Documentum 7. Defectus quoque, qui ex parte voluntatis accidunt, adverti ac corrigi debent. Quales sunt v. g. primus, si amor voluntatis sit nimis languidus. Secundus est, si quidem fervidus sit, sed fervore sensibili potius quàm spiritali. Tertius si voluntas nimium se effundat in appetitum & sensus, eosque vehementer concitet ad amorem, velut in hac vehementia amor verè mysticus, qui tamen est spiritualissimus, poneretur. Quartus est, si contemplator inquietus sit, & cognitione ac amore, qui ipsi cœlitus datur, non contentus sit, sed continuò eundem intendere ac perficere incassum & contra voluntatem divinam præsentemque gratiam conetur. Perfectus contemplator non vult perfectiùs contemplari, quàm velit Deus, quem in se operantem laudat, magnificat & exultat, dicens cum Regina Theologiæ mysticæ & omnium Mysticorum & Mysticarum Principe & Parrona: *Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus*

meus in Deo salutari meo. Luc. I. v.
 46. Contemplator enim perinde lætatur in contemplatione dura & insipida quàm deliciosa & sapida: quia motivum lætitiæ semper manet, quod unum & solum est Deo voluntas. Et sic patet, quòd in omni contemplatione etiam insipida aliquod interveniat gaudium vel potius acquiescentia in Dei voluntate & ordinatione. Quod quidem gaudium non est sensibile, reflexum, humanum & ad satisfactionem amoris proprii, sed spirituale, directum, divinum & unice propter Deum.

12. Septem hæc documenta ut octo sunt notanda, & iterum iterumque legenda & in usum perducenda. Sine horum enim notitia & usu nequit solidus in contemplatione progressus fieri; his autem benè observatis speratur merito grandis profectus.

13. Quadrant hæc documenta (si tertium excipias) etiam orationi vocali, eique debent à contemplatore accommodari. Verus enim Theologus mysticus etiam, dum vocaliter orat, verè contemplatur. Pronuntiatio enim non impedit contemplationem, sed ex hac in vero contemplatore oritur ac proficiscitur.

ARTICULUS XI.

*Singularis instructio de Contemplatione
insipida.*

*Contem-
platio fit
insipida 1.
ob defec-
tum gau-
dii sensi-
bilis ,*

*2. Spiri-
tualis ,*

1. **C**ontemplatio insipida suos habet gradus. Nam 1. Deus animæ contemplatrici subtrahit præcisè gustum in corpore, in sensibus externis & internis, in appetitu utroque sensibili; taliter nempe, ut sub contemplatione nullam in homine inferiore delectationem persentiât.

2. Facit Deus, ut mens eliciat fidem & voluntas amorem, sed tamen subtrahit concursum ad tertium actum, nempe ad gaudium, quod de se velut naturaliter ad duos priores actus sequeretur. Vel potius dicendum, quòd Deus non subtrahat *directum* de ipso gaudium, sed præcisè illud quasi *reflexum*, quo gaudemus, quòd Deum amemus & de ipsius bonis gaudeamus.

3. Utroque hoc eventu non debet existimare contemplator, velut Deus gratiam contemplationis subtraheret; sed firmiter persuadere, quòd eadem tunc magis & purius & à fordibus amoris proprii defœcariùs, vigeat & vivat. Gustus enim seu oblectatio tum in corpore

pore tum in animo & voluntate solet
fere nostras contemplationes inficere,
ut potius in dulcedine contemplationis,
quàm in Deo quiescamus, gaudeamus,
& ultimum finem ponamus. Omnino
gaudiosa est contemplatio, sed gaudium
ejus est purum, purissimum in solo Deo,
propter quem, & de quo gaudetur, quòd
talis ac tantus sit.

4. Ulteriùs procedit derelictio. 3. Ob sub-
Nam DEUS videtur ex parte mentis *tractio-*
lumen, & ex parte voluntatis *nem lumi-*
spirationem retrahere, ut nobis *nis,*
deamur, vel omnino tenues, vel nul-
los actus fidei & charitatis elicere.

5. Quo casu debet scire anima,
quòd non ipsi actus fidei & amoris seu
contemplatio auferantur, sed nudè ac-
tus reflexi, quibus antea noscebat, quòd
contempletur & actus præmissos eliciat,
in hac autem reflexione gustum quen-
dam & gaudium percepit. Deus autem,
qui vult animam magis magisque de-
purare ab omni gaudio, quod non est
in seipso, etiam hunc gustum tollit.

6. Quia verò Deus semper intendit *4. Ob an-*
magis animam separare à seipsa, & ad *gustias in-*
suam unionem aptare; hinc præterea *homine*
immittit in sensus & appetitum sensibi- *inferiore.*
lem, mœrores, tristitias, dejectiones,
pusillanimitates, tentationes, quales in
via purgante nunquam forè pass est.

3. aut etiam
superiore.

7. Nec hinc subsistit Dei permissio. Anima in ipsa superiore parte, in mente scilicet & voluntate, ejusmodi sentit angustias, quales nunquam experta est. Intellectus enim obruitur quasi tenebris plus quam cimeriis, ut sibi videatur prorsus impossibile aliquid salubriter cogitare, non dico, contemplari aut meditari. Contrà voluntas omnes res spirituales nauseat, opera virtutum abhorret, contemplatio & quidquid spiritum & Deum sapit, fastidium, tœdium, mœrorem generant &c.

8. Quid anima misera in hoc statu posita agat? quò se vertat? quid consilii capiat? Animo non dejiciatur, sed confidat & certò supponat; quòd Deus ejusmodi angustias & tentationes permittat ad suam perfectionem & plenam cum ipso unionem. Nam in hoc statu locus datur puræ virtuti, generosæ, forti, magnanimæ & perfectæ. Siquidem ut dicitur Jac. i. v. 4. *patientia opus perfectum habet*, utpote ab omni amoris privati nævo alienum. Hic amor divinus est purum aurum sine ullius scorix admixtione. Non enim putandum est, ac si hæ angustix impediunt vel excludant solidam & perfectam contemplationem, sed purè mollem & delicatam, quæ nempe procedit

dit à viribus superioribus sine difficultate & repugnantia; hinc ergo fides, ut ut animæ videatur tenebrosa & caliginosa, est verè lucida & splendida, spes roboratur, licet putetur infirma, & charitas similiter est flagrans & fervida, licet appareat tepida & frigida; quia non subtrahuntur actus virtutum *directi*, sed tantum *reflexi*.

9. Quare corrigenda est phantasia, quâ fere laborant homines inexperti & imperfecti, qui putant, quod in tenebris, quod in scrupulis, quod in morbis seu corporis seu animæ, non fiat nec fieri queat contemplatio. Proflus contrarium docent Mystici, qui tenent afflictionibus etiam gravissimis, non retardari sed juvari contemplationem. Quid enim est hæc aliud quam fides & amor Dei? quis autem neget, quin in maxima etiam calamitate Deus & credi & diligi queat? Christus in horto & cruce gravissimè afflictus est: & tamen quis neget, quod tunc actus perfectissimos charitatis elicuerit?

10. Videtur anima in priori gradu & statu jam verticem attingisse derelictionis, & purè contemplationis, nihilominus advertitur subtiliter à Theologis mysticis altior & celsior gradus. Et quis ille? si nempe anima taliter derelinquitur, ut non

6. Ob sub-
tractio-
nem actus.

possit credere & amare agendo sed velut
patiendo. Explico me; ne videar alienum à fide aut Theologia docere. Actus fortitudinis potior est & excellentior *patri* quàm *aggredi*, ut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 123. art. 6. Ergo etiam actus amoris sublimior erit, qui magis importat & nominat *perpeffionem* & *passionem* quàm *aggressionem*. At verò in priori gradu anima adhuc dilexit agendo, in hoc autem amat *patiendo* & *submittendo*. Prius anima hunc modum tendendi habuit: *O Deus, ecce tenebris & angustiis obruor, & tamen amote & tuam ordinationem.* Hic autem istum: *O Deus, ecce me miseram in angustiis deprehensam, submitto me amore tuis flagellis tuis, ordinationi tue, providentia tua.* Hic ergo anima se habet instar Martyris, qui non agit sed patitur & submittit se fortiter ac generosè tormentis. Item se habet ovis instar, quæ coram tondente se obmutescit, & se subjicit cultro tondentis. Sic etiam anima contemplatrix in altissimo hoc gradu constituta, Deum amat se submittendo & subjiciendo ejus divinæ bonitati & voluntati, nec audet se movere, vel verbum eloqui contra Dei ordinationem, licet duram, asperam & acerbam.

11. Jam si contemplator hac viâ ducatur, imprimis tanquam certum supponere ac credere debet, quòd etiam in contemplatione insipida lucere fides mystica & ardere charitas mystica possint, imò quòd tunc purior & defœcator & illa luceat & ista ardeat. Si hoc nondum credit, aut nondum capit, parum de Theologia mystica novit & cœpit.

12. Secundò debet sperare, quòd in tali derelictione sublimem actum fidei & purum amorem eliciat, utur reflexè non sentiat nec appareat.

13. Tertiò debet se divinæ voluntati submittere & conformare, & paratum se Deo offerre ad manendum in tali derelictione semper usque ad finem vitæ, dicens cum Salvatore: *Non mea sed tua voluntas fiat*; Hæc instructio de insipida contemplatione est brevis verbo, sed re gravis & gravissima; & nisi hæc notetur, inchoabit fortè orationem affectionis, sed non continuabit, minùs perseverabit.

DISSERTATIO IV.

De proprietatibus & fructibus contemplationis.

ARTICULUS I.

Quid contemplatio in mente operetur ?

I.

Sicut Philosophi aërem dividunt in tres regiones & quasi contignationes, nempe in *infimam*, ubi versantur homines, reptilia & volatilia animalia; in *mediam*, ubi fulmina & fulgura excoquantur, venti, nubes, cometae, & alia meteora gignuntur; & *supremam*, ubi aër profus expers est omnis alterius corporis, omnis permixtionis, omnis impuritatis, & in sua nativa simplicitate & munditie persistit. Sic etiam Doctores mystici ejusmodi tres regiones discernunt in homine. Primam & infimam constituunt sensus externi, corpus & membra corporis, sensus quatuor interni & uterque appetitus sensibilis. Ad mediam regionem spectant, ut habet
Blo-

Blosius in præfatione ad institutionem spirituales seu asceticam, tres superiores & rationales intellectualesque vires, quas habemus communes cum Angelis, nempe intellectus (qui & intelligentia dicitur) memoria ac voluntas. Iste tres præclara potentia sunt spirituales sensus animæ. Nam visus internus attribuitur vi intellectiva, auditus vi memorativa, odoratus, gustus & tactus vi affectiva atque amativa, hoc est voluntati. Tertia & suprema regio consistit in ipsa essentia animæ, quatenus gratia sanctificante exornata, ubi Deus & tota sanctissima Trinitas cum omnibus bonis & donis suis residet. Dicitur etiam hæc regio centrum & fundus animæ, mens & apex spiritus &c. Jam verò examinare cogito, quid contemplatio in istis regionibus seu animæ vitibus & ipsa anima operetur.

2. Ab intellectu, quæ est suprema animæ potentia, initium sumo, & imprimis assero contemplationem elevare ipsam intelligentiam. Dum enim terrena cogitamus, intellectu reptamus in terra: consequenter dum cœlestia & divina mente volvimus, ad cœlos & Deum elevamur. Tunc quidem corpore in terra consistimus, sed mens & animus ad Deum attollitur. Mens enim contemplatoris intra se relinquit omnia

& se

Contemplatio I. intellectum elevat.

& se ad Deum supremum, altissimum & incomprehensibile Ens mysticè sublevarur. Unde animus contemplatoris assimilatur aquilæ volucrum reginæ, quæ inferiora deserit, & ipsum solis lumen oculo non obnictante tuetur. Sic etiam Contemplator fide & dono sapientiæ adjutus se in altum levat, & in luce contemplationis ipsam Lucem increaram defixis obrutibus intuetur.

2. *Facit
attoni-
tum*

3. Deinde contemplatio facit attonitum & admiratione suspensum. Provenit hæc admiratio ex mirabilibus, quæ contemplator in Deo aspicit. Quid Deo mirabilius? quid magis stupendum, quàm Dei unitas & trinitas, quàm divinæ relationes & processiones, quàm Dei misericordia & justitia, quàm immutabilitas, æternitas, bonitas, infinitudo, sapientia, providentia & alia attributa, quæ in prima parte Theologiæ considerantur? Nihil vel parum de Deo novit, qui mirabilia Naturæ divinæ non obstupescit. Non opus est multa speculatione & indagatione perquirere in Deo admirabilia. Homo simplex novit & credit symbolum Apostolorum; & in hoc mirabilia, quanta omni admiratione dignissima continentur? Omnis articulus fidei est mysterium, est arcanum reconditum, est ali-

aliquid transcendens naturam : & hinc
omnis meretur admirationem.

4. Theologus itaque mysticus sub
contemplatione hæret attonitus, nihil
audet eloqui, non audet hircere præ re-
verentia infinitæ majestatis, nullum au-
der de DEO optimo maximo nomen
affirmare, sed exclamat cum S. Paulo
Rom. 11. v. 33. *O altitudo divitiarum
sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incompre-
hensibilia sunt judicia ejus & investigabiles
via ejus!* vel Deum laudat cum regio
Propheta ps. 148. v. 1. *Laudate Domi-
num de cælis, laudate eum in excelsis &c.*
vel se demittit, ac Deum extollit, di-
cens v. g. ego abyssus nihili Tu abyssus
Entis, ego abyssus miseriarum Tu feli-
citatibus, ego abyssus ignorantia Tu sa-
pientiæ, ego abyssus turpitudinis Tu
pulchritudinis, ego abyssus impurita-
tis, Tu puritatis.

5. Tertiò contemplatio facit ec-
staticum. Ecstasis juxta S. Thomam
1. 2. quæst. 28. art. 3. & 2. 2. quæst.
175. art. 2. ad 1. fit, cum aliquis extra
se ponitur. Anima verò contempla-
trix à seipsa & corpore quasi exit &
egreditur, & versatur mente & affectu
in & cum Deo. In actis Sanctorum
nostri Ordinis legitur de S. Amiliano, Sæc. 1. f.
quòd de eremo ac solitudine per Epif- 209. n. 12.
copum

3. Ecstati-
cum.

copum Tyrassonensem vocatus sit ad sacerdotium & curam animarum. Quo eventu, scribit vitæ Author, videbatur sibi quasi de cælo traduci ad mundum. Anima enim contemplationi dedita non tam habitat in mundo, quàm in cælo & Deo. Quia nempe omnes ejus operationes non circa hæc infima & mundana, sed unicè circa Deum ac divina occupantur. Potest etiam ecstasis etiam provenire à dæmone, sicut etiam à naturæ debilitate aut vehementi imaginatione; ecstasis verò, quam Deus efficit, à tribus oritur principiis, nempe vel à magnitudine admirationis ex parte mentis in Deum ac Divina suspensæ, vel à vehementia amoris & inde consequentis exultationis ex parte voluntatis in Deo summo Bono defixæ.

Semi-plenè

Vel plenè.

6. Debemus autem hîc consumere ecstasin in plenam & semi-plenam. Istam patitur contemplatrix anima, si tantùm viribus superioribus intellectu & voluntate seu cogitatione & affectu exit à seipsa & toto mundo, & in uno ac solo Deo desigitur. Illam patitur, si omnibus viribus, etiam sensibilibus, egreditur à se & toto universo, & tendit in Deum suum unicum & omne Bonum. Et tali animæ omnia, quæ in hoc mundo sunt, fastidium creant.

Nihil

Nihil ampliùs ei videtur pulchrum visu, auditu suave, odoratu amœnum, gustu acceptum, tactu festivum, imaginatione jucundum, recordatione gratum, apperitione delectabile præter DEUM, ad quem unicè suspirat, anhelat, exclamat.

7. Ecstasin consequitur raptus, quo anima rapitur ad divina. *Raptus addit, verba sunt Angelici Doctoris 1.2. quæst. 175. art. 2. ad 1. aliquid supra ecstasin. Nam ecstasis importat simpliciter excessum à seipso, secundum quem scilicet aliquis extra suam ordinationem ponitur. Sed raptus supra hoc addit violentiam quandam. Anima ergo contemplatrix, dum ecstasin patitur, dulciter omnibus viribus ad Deum sublevatur. Dum verò Deus raptu eam dignatur, vi quadam & violentiâ à se & mundo abstrahitur, & in centrum animæ & in adyta divinitatis rapitur. O optabilis violentia! ô dura simul & blanda vis!*

8. Hic rursus claritatis gratiâ distinguere oportet inter ecstasin & raptum vulgarem sive *sobrium*, & verè mysticum, qui etiam *ebrius* dicitur. Ille est, quando anima non quidem se solâ, sed concurrente divinâ gratiâ, omnî contentione se in divinorum contemplationem elevat, & sic unâ omnes suas vires

Raptu sobrio

vires & potentias tum internas, tum externas sanctâ quâdam violentiâ pariter à mundanis & mundo ad Deum & divinâ raptat. Iste est, si anima per singularem divinæ gratiæ motionem omnibus viribus impressam gratiosè *tangitur*, & sic tota cum omnibus suis potentiis ad Deum rapitur. Raptus sobrius per divinam gratiam in nostra potestate constitutus est, ebrius à libera nostra voluntate nequaquam dependet, sed est donum Dei extraordinarium & peculiare, quo ipse mentem sublevat, & voluntatem ad vehementem amoris excessum iustollit, cum potentiarum suspensione & sensuum alienatione.

9. Adhæc Mystici alios tres raptus statuunt. Primus contingit in infima regione, nempe in corpore, sensibus & appetitu sensibili; secundus in mente, memoria & voluntate, & sic in secunda regione; tertius in suprema regione & apice animæ. Primo respondet oratio *recollectionis*, secundò *quietis*, tertio *unionis*.

10. Ejusmodi raptus legimus in vitis Mysticorum, qui sub contemperatione omnem sensum circa res terrenas & humanas amiserunt, nihil viderunt, nihil auditu perceperunt, & verberati & acriter pulsati nihil doluerunt. Quia
nem;

nempe contemplatio erat tam vehemens, fortis & efficax, ut non solum mentem & voluntatem, sed etiam appetitum utrumque sentientem, velut etiam sensus tum internos tum externos ad suum objectum, Deum scilicet, rapuerit. Hic raptus est singularis gratia, nec est in nostra potestate & arbitrio. Vocatur autem *ebrius*, quia nempe anima tunc præ gaudio *ebria*, exultat, clamat, & nimiam suam voluptatem, ebriorum instar, insolitis gestibus vel clamoribus prodit.

II. Quintò ex parte mentis alii fructus consequuntur. Nam augetur fides. Contemplatio enim ex sua ratione involvit actum fidei; actus verò intendunt habitus. Augetur donum sapientiæ, quia, ut ex dictis patet, contemplatio non est quiscunque actus fidei, sed qui illustratur & elevatur dono sapientiæ. Augetur donum intellectus, quia hoc ad contemplationem per modum luminis principiorum concurrir, velut donum sapientiæ per modum scientiæ, ut ex tractatu de donis suppono. Augetur etiam alia duo dona Spiritus sancti, quæ se tenent ex parte mentis, nempe *scientia* & *consilium*. Quia nempe contemplator, quæ talis, semper ex donis & instinctu operatur, non

5. Auget
fidem,

Donum
sapientiæ

Intellectus,

Scientia
& consilium.

non ex virtutibus. Hinc dum considerat de articulis fidei & rebus spiritualibus, Deo inferioribus, hoc facit per instinctum Spiritus sancti & donum *scientiæ*. Pariter cum de agendis consultat, vel judicat, vel agenda ordinat, hæc non per virtutem prudentiæ & virtutes ei annexas præstat contemplator, sed per altius lumen, nempe donum *consilii*.

6. prudentiam &

Theologiam.

12. Licet autem directè & per se in contemplatione non eliciantur actus prudentiæ vel eubuliæ vel finesis aut gnome; minùs actus Theologiæ scholasticæ, polemicæ, ascericæ, positivæ, moralis &c. tamen contemplatio sub certa ratione omnes istos habitus & virtutes indirectè adauger. Et quomodo, ais, hoc evenit? Respondeo: tum quia Theologia mystica fidem illuminat, à qua isti habitus in sua perfectione dependent; tum quia est eminentius lumen, quo habito omnes alias Theologias quasi *eminenter* complectimur. Unde legimus de Sanctis omnis literaturæ expertibus, imò & fæminis, quòd meliùs & solidiùs de Deo rebùsque divinis senserint & docuerint, quàm Theologi purè scholastici. Et cur hoc? ideò, quia nempe scientia cœlitùs infusa melior & perfectior est humano labore & studio

studio acquisita ; illam autem possident Mystici , hanc verò Scholastici. In hujus rei confirmationem plura possem afferre exempla, quibus apertè demonstratur , quòd in notitia Theologica illi istos longè excedant.

ARTICULUS II.

Quid operetur contemplatio in memoria?

I. **M**Emoria juxta S. Thomam & communem ferè Philosophorum non distinguitur à mente, sed est ipsa mens ut recipiens species & imagines mentis & conservans. In memoria verò tria maximè efficit sancta contemplatio. 1. Species humanas & vanas, quas de rebus terrenis, & fortè etiam obscœnis, hausimus, de thesauro memoriæ velut eradit. Frequenti enim usu contemplationis ac elevationis ad superna & divina accidit, ut similes species, nempe supernæ ac divinæ, generentur, & sic aliæ velut expellantur & opprimantur. Benè scio, quòd species non contrariantur, sed lupo & agnus, virtus & vitium, ignis & aqua simul habitent in memoria, sine pugna, sine mutuo conflictu; sed

1. Species
vanas eradit.

H

tamen

tamen vis specierum unius generis re-
runditur per copiam & virtutem & per-
fectionem specierum alterius generis seu
classis. Deus sub contemplatione, in-
quit Guido in Scala Paradisi cap. 5.
*Facit animam terrenorum oblivisci, memo-
riâ sui eam mirabiliter fortificando, vi-
vificando, & inebriando ac sobriam red-
dendo.* Unde habemus infinita velut
exempla in Viris perfectis & mysticis,
quod omnium rerum sui & totius mun-
di fere obliviscantur, & solius Dei re-
rumque divinarum memoriam retineant.
Magna profectò & grandis hæc est feli-
citas & perfectio hujus vitæ, hujus
vitæ velut non recordari; sed taliter
esse in terris, ut animus versetur in cœ-
lis.

2. Divinas
multiplici-
tat,

2. Alterum, quod contemplatio
præstat in memoria, est, quod species
Dei ac divinarum augeantur, inten-
dantur, & multiplicentur. Quoties
enim naturaliter cogito, toties genera-
tur species in memoria, vel si jam ge-
nita sit, augetur & intenditur. Si er-
go cogito de Deo frequenter, frequen-
tantur in memoria species Dei. Nam
Philosophi tenent, quod memoria sit in-
star tabulæ, quæ retinet, quicquid in
ea scribitur, vel instar ceræ, quæ ap-
ta est quaslibet formas seu figuras reci-
pere.

pere. Unde si humana cogito, recipit formas humanas, si divina, divinas. Quoties autem de Deo cogito supernaturaliter & supra naturam, toties species supernaturalis infunditur vel jam infusa augetur, perficitur & magis illuminatur. Si Deus ipse per gratiam ordinariam species vel noviter infundat vel infusas noviter & singulariter ordinet, contingit vera visio divinitatis, seu intuitio Veritatis secundum se clara & clarissima, respectu tamen visionis beatæ adhuc obscura & tenebrosa. Contemplatio ergo memoriam quasi elevat & ad sublimiorem statum extollit, & facit quasi divinam, quia Dei formam & imaginem in ea scribit, imprimit & pingit: O si daretur intueri memoriam contemplationis, quas pulchras ibi formas & imagines supernaturales conspiceremus? Nam ibi apparerent excellentissimæ imagines divinitatis, sanctissimæ Trinitatis, sapientiæ, veritatis, potentia, immensitatis, bonitatis, & aliarum perfectionum divinarum. Apparere ibi picturæ rerum cœlestium plurimæ, saluberrimæ & splendidissimæ, nempe Christi Verbi incarnati, virtutum, Sacramentorum & aliorum mysteriorum fidei &c.

3. At verò dices: hæ species Dei

rerumque divinarum obsunt magis contemplationis exercitio, quam profunt. Nam censent Mystici, quod contemplator, ut perfectè & mysticè agnoscat Deum, potius debeat species abigere ac removere, quam uti & adhibere. nimis enim humiliter & viliter consideratur maximus & altissimus Deus, si per imagines & picturas creatas, velut sunt species repræsentatur.

4. Respondetur, quod hoc in sensu sano & doctè intelligi debeat. Nam pro statu viæ apprehendere non possumus aliter Deum, quam per species *intelligibiles*: at verò Deus non debet à contemplatore tam humilis *judicari*, qualem ipse *apprehendit*, sed infinitè altior & incomprehensibilis. Pro hoc itaque statu imperfecto non valemus absolute species *intelligibiles* removere à nostra intelligentia; sed tamen non debemus Deum talem & tam vilem æstimare, qualem nostræ species repræsentant. Itaque egemus speciebus in cognitione etiam mystica; quod enim perfectiores & intensiores sunt species, hòc valemus perfectiorem & intensiorem contemplationem *affirmanstem* seu *positivam* elicere: quod autem hæc altior, hòc altior erit postea etiam *negans* contemplatio.

5. Tere

5. Tertio contemplatio facit, ut^{3.} Incitat
Dei continuo simus memores, etim^{ad conti-}
que semper in fundo animæ præsen-^{nuam Dei}
tem & operantem consideremus, ame-^{recorda-}
mus, adoremus. Tum quia accendit^{tionem.}
amorem; amans verò semper cogitat de
amato, & assidue occurrit memoriæ:
tum quia auget & accumulatur species de
Deo ac rebus sanctis, quæ Deum ac
res sanctas ex sua ratione ingerunt, &
ad easdem cogitandas mentem deter-
minant. Illius enim maximè & fre-
quentissimè recordamur, cujus vehe-
mentiores & frequentiores species ha-
bemus.

6. Quare homo multæ contem-
plationi deditus verè assimilatur Beatis
ac Cœlitibus. Sicut enim hi non pos-
sunt unquam oblivisci Dei, utpote ob-
jecti sui beatifici, ita etiam contem-
plator saltem longo tempore nequit
vivere, quin Deus ipsi occurrat. Nam
ei nulla res sapit, quin Dei memoriâ
condiatur. Non sapit comestio, non
ambulatio, non recreatio, non col-
locutio, non alia operatio, nisi agatur
ibi etiam memoria Dei; & si nemo ex-
teriùs ejus facit memoriam, ille saltem
interiùs non potest oblivisci.

7. Nam contemplatores aliqui eò
deveniunt, ut in omnibus rebus, quas

vident, audiunt, gustant, vel aliàs sensibus percipiunt, Deum potiùs quàm rem ipsam percipiant & expendant. Si quidem Deum credunt omnibus rebus intimum, & à Deo omnia suscipiunt, quæ ipsis obringunt, & in toto mundo eveniunt. Gaudent jugiter de suprema potestate, dominio, & potentiâ Dei, qui facit in seipsis & in tota rerum universitate, quod vult & sibi placet. Gaudent de copia & egestate, de morbis & sanitate, de turpitudine & pulchritudine, de adversis & prosperis, de excessu & defectu, de gloria & contempriu, de cœlo, de purgatorio, de inferno, verbo, de omnibus gaudent, quæcunque vel sensui vel intellectui se objiciunt. Et cur hoc? quia nempe ex fide noverunt, quòd hæc omnia sint à Deo, sint ad gloriam Dei, sint ad manifestationem divinarum perfectionum. Excipitur solum peccatum, de quo si memoria recurrat, intimè dolent, gemunt, ejulant; quia per se ac directè divinæ bonitati & laudi contrariatur. Interim tamen etiam prudens contemplator ex ipso malo & peccato bonum & gaudium elicit; quia videt, & hoc facere ad Dei gloriam, ejusque justitiæ ostensionem. Sicut ergo Deum nihil affligit; sic etiam hominem talem Deo unitum

tum & memoriâ, intellectu & appetitu conjunctum, nihil valet deicere, aut mœrore afficere.

8. Quid enim contemplatorem affligat? quid eum torqueat? suum unicum & plenum gaudium collocat in Deo ejusque voluntate: at verò Deum nemo auferre potest, nec aliquid ejus voluntatem impedire. Unde cum regio Propheta in quocunque eventu & quacunque afflictione enunciat Ps. 76. v. 4. *Memor fui Dei, & delectatus sum.* Si enim Dei præsentis, omnia providentis, omnia fortiter & suaviter disponentis: memoria subit, omnis confestim tristitiæ nubes recedit, & spiritualis lætitiæ serenitas oritur & accedit.

9. Felix itaque ac ter felix homo, qui se totum dedit contemplationi, qui semper Dei recordatur; talis enim semper quoque delectatur. Sicut Beati ^{Apoc. 4. v.} *Apoc. 4. v.* ^{8.} *8.* *quiem non habent die ac nocte, dicentes: sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est, sic etiam contemplator æmularatur Cœlites, fere nunquam quiescit, & quantum hujus vitæ defectus permittunt, semper Deum suum memoriâ recolat, ipsum laudat, prædicat, amat, complectitur, cum Beatis clamat de*

176 Diff. IV. De Proprietaribus.
die, & si evigilat, etiam de nocte :
*Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus om-
nipotens.*

ARTICULUS III.

Quid operetur in voluntate ?

*Contem-
platio I.
volunta-
tem ele-
vat.*

*2. Gignit
charita-
tem.*

1. **EX** parte voluntatis contemplatio,
Imò. facit, ut voluntas nihil
amet de mundo, nihil de bonis terre-
nis; sed eam sublevat ad DEUM ac cœ-
lestia.

2. Secundò gignit charitatem ac-
tualem, & intendit *habitualem*, ut sæ-
pè diximus. Sicut autem contempla-
tio est non qualiscunque cognitio, sed
hujus viæ perfectissima & excellentissi-
ma: sic etiam actus charitatis ex ea
procedens, non est vulgaris, sed al-
tioris & eminentioris ordinis & ratio-
nis. Intensio pariter bene consideran-
da est. Nam brevi tempore contem-
plator ampliùs in charitate progreditur,
quàm homo imperfectus longissimo.
Item hæc charitas est pura, fortis &
efficax, ideòque efficit munditiam cor-
dis, gloriationem in adversis, castiga-
tionem carnis, humilitatem mentis,
despectionem terrenorum, desiderium
supernorum, & operationem omnium
virtutum.

3. Ter-

3. Tertiò spem Theologicam plurimum ^{3. Auger} auger. Nec fortè ingerat doctrinam ^{spem.} Lector. Habitus intenditur per actus; at verò spes rarò elicitor sub contemplatione; quia hæc tota conficitur & completur fide & amore. Nam hoc absolurè negatur. Spes enim semper intervenit non minùs quàm charitas: quod exinde patet. Quia, dum contemplamur, non credimus Deum nobis præsentem quomodocunque & sicut est in omnibus creaturis, sed etiam speramus præsentem per gratiam, charitatem, unionem, amicitiam & familiaritatem. Unde veram & perfectam contemplationem non potest non comitari semper spes: & consequenter semper intenditur, non minùs quàm fides & charitas.

4. Sed ais: nulla aut vix spei mentio facta est superiùs Diff. 3. art. 6. & 7. sed unius fidei & charitatis. Nam & spei jam memini, licet forrè non tam frequenter & tam expressè. Neque hoc erat opus, ut tam explicitè illam in processu contemplationis poneremus: quia in actu fidei in quo constituitur natura contemplationis, jam involvitur, & ab ea nunquam separatur. Equidem fides potest esse sine spe; fides autem *contemplatrix* non est, quæ

sine spe est, seu quæ spem non includit, infert, & ex se velut profundit.

4. Parit
gaudium,

5. Quartò contemplatio purum quoddam efficit gaudium; quo de bonis divinis ejusque attributis & personis jugiter gaudemus. Item efficit *pacem*, ut nempe homo in nulla alia re suam ponat quietem, præterquam in Deo. Item facit, ut proximum non duntaxat verbo sed opere & veritate diligamus. Adhæc contemplator est misericors, & viscera habet plena misericordiæ. Unde nemo sollicitius, diligentius opera misericordiæ tum corporalia tum spiritalia, si loci, temporis & statûs conditio admittat, illo exercet. Præterea omnis expers est acediæ, pigritiæ, teporis, expers omnis odiû, invidiæ, discordiæ, contentionis, rixæ & aliorum vitiorum, quæ charitati fraternæ & christianæ repugnant. Ratio horum omnium est: quia nempe S. Thomas 2. 2. quæst. 28. &c. Hæc omnia ponit tanquam effectus interiores seu exteriores, seu tanquam res contrarias charitati; sic etiam rectè ponuntur fructus & effectus contemplationis. Axioma enim est in scholâ receptum: *quod est causa causæ, est etiam causa causati*. At verò contemplatio est causa charitatis; & consequenter etiam causa erit illo-

Et chari-
tatem pro-
ximi.

at. III. Efficit
tum, quorum
6. Ex quibus
contemplatio etiam
am agerem
diligendas alio
est: quia c
sæ sapientiâ, sic
olentiâ; ardet
zeli; zelus quo
patus est, & ab
7. Quintò c
tumati in Deo &
tionem, extasim
item faci
ris, languere
ebullire &c. u
bilis. Ratio
effectus progri
creto pro statu
deservit charita
mplationis.
8. Nec fore
na puit quidem
quas nempe in
dolis præveniat
tum & similiur
9. Respon
tis, male senti
indivisa est fre

illorum, quorum causa est ipsa charitas.

6. Ex quibus colligitur, quod ^{Reddit ad vitam agentem idoneum.} contemplatio etiam reddat idoneum ad vitam agentem, ad curam animarum, ad dirigendas aliorum conscientias &c. Ratio est: quia contemplator coelesti pollet sapientiâ, scientiâ, consilio, & prudentiâ; ardet etiam amore Dei & proximi; zelus quoque animarum in ipso purus est, & ab amore proprio alienus.

7. Quintò contemplatio præstat, ^{Efficit unionem.} voluntati in Deo & erga Deum unionem, inhaesionem, extasim, liquefactionem, lætationem; item facit eam præ amore vulnerari, languere, inebriari, effervescere, ebullire &c. ut tenent communiter Mystici. Ratio est: quia hos & similes effectus progignit fervens charitas; at verò pro statu viæ nunquam magis effervescit charitas, quàm in actu contemplationis.

8. Nec fortè ingeras: hos fructus parit quidem *supida* contemplatio, si quis nempe in benedictionibus dulcedinis præveniarur; *insipida* autem horum & similium fructuum expers est.

9. Responderetur: qui taliter sentit, malè sentit. Contemplatio etiam insipida est foecunda & fertilis, & dic-

tos fructus parit, non quidem sensibili-
ter & in sensibus, sed spiritualiter & in
voluntate. Non enim debemus istos
effectus tam crudè, tam corporaliter su-
mere, velut sonant verba, sed in sensu
altiori & sublimiori. Sicut ergo amor
purior est in contemplatione insipida;
sic etiam gaudium, pax, unio, inhæ-
sio, ecstasis, liquefactio, & hujusmo-
di. Errant hîc & maximè errant, qui
nimis sensibilibiter contemplationem
rum effectus ejusdem apprehendunt,
cùm tamen & illa & isti à materia &
sensibus longissimè separentur, & ad res
spirituales, & ipsum Ens spiritualissi-
mum, Deum, proximè velut accedant.

6. *Reddit
justum
plenè.*

10. Sextò contemplatio volunta-
tem reddit expeditam ad opera justitiæ
& virtutum ei subjectarum & adjuncta-
rum. Contemplator ergo cuique suum
tribuit amore Dei, & odit ac execra-
tur detractionem, judicium temerarium,
injuriam, acceptionem personarum, &
quodlibet genus injustitiæ; & contra in-
clinatur ad omnes justitiæ actus. Nam
justus est in commutatione, æquus in
distributione, devotus in religione, at-
tentus in oratione, fervidus in laude di-
vina, in sacrificio & aliis sanctis ope-
ribus. Adhæc pius est erga parentes,
observans erga excellentes, devotus er-

ga Sanctos, obediens erga Præpositos, gratus erga benefactores, severus erga malefactores, affabilis & verax erga omnes.

II. Ratio verò, cur tot affectus & effectus contemplationi assignentur, multiplex est: triplicem affero. Tum quia hujusmodi virtutum actiones sub contemplatione *affectionis* Deo offert, ac ex pura dilectione exercet: tum quia contemplatio voluntatem convertit efficaciter ad Deum, & consequenter etiam ad illa, quæ ad Dei consecutionem proficiunt: tum quia contemplatio vividam & fervidam reddit charitatem, quæ justitiam cardinalem, & omnes virtutes ad ipsam pertinentes, velut regina, suo movet imperio.

12. Et quod maximè considerandum & æstimandum est, omnes prædictas virtutes non exercet contemplator vulgari & communi modo, sed altiori & mystico, nempe ex imperio charitatis & influxu doni *pietatis*. Non enim contemplatio efficit purè justum, sed cum quadam eminentia & quasi *superjustum* & elevatum supra communem virtutem justitiæ. Ratio jam insinuatæ est, & ex tractatu de donis sumitur. Nam dona sunt eminentiora virtutibus; proprium autem est contemplatoribus

non operari nudè ex virtutibus etiam supernaturalibus, sed habitibus donorum, quæ illas perfectione ac excellentiâ transcendunt. Hinc juxta sanctum Thomam 1. 2. quæst. 68. art. 1. actus justitiæ seu alterius virtutis ipsi annexæ, & actus doni pietatis specie distinguuntur; & iste illum perfectione non tantùm accidentariâ, sed etiam *essentiali* excedit. Unde contemplator quâ *talis*, sublimioris generis opera justitiæ exercet illo, qui dono Theologiæ mysticæ caret.

13. Ex quibus facilè colliget Actera, quantum voluntas contemplatione eleveretur ac decoretur: quia nempe in eadem gignit contemptum mundi, auget charitatem, spem confortat, justitiam parit, & velut divinam efficit ac reddit. O felix illa voluntas, quæ hujus cœlestis sapientiæ efficaciam suscipit & experitur!

ARTICULUS IV.

Quid operetur in aliis viribus, & ipso corpore?

Contemplatio perficit 1. **N**on solum ad vires spirituales; sed etiam ad sensibiles virtutem suam extendit & diffundit contemplatio.

tio. Et imprimis ad quatuor sensus
 inernos. De quibus sciendum est, quòd
 ex se & natura sua inclinent ad res sen-
 sibiles cogitandas : sensus enim utique
 ex se non versatur circa spiritualia & à
 sensibus remota ? Sed quid in eis opera-
 tur contemplatio ? respondeo, efficit
 velut spirituales. Sed ais, repugnat,
 ut potentia ab intrinseco sensibilis fiat
 spiritualis. Quare hic modus loquen-
 di in sensu sano debet intelligi. Nempe
 contemplatio istas quatuor potentias
 non *intrinsecè*, sed *extrinsecè* facit spi-
 rituales.

I. Sensus
 inernos.

2. Pro cuius propositionis intel-
 lectu notandum est & supponendū, quòd
 in libris de anima Philolophi nostri do-
 cent, nempe, quòd hi quatuor sensus,
 licèt ex se propendeant ad objectum sen-
 sibile, tamen extrinsecè elevari possunt,
 ut modo sibi proprio spiritualia perci-
 piant. Unde contingit, quòd homi-
 nes verè spirituales spiritualia somniant;
 quia nempe phantasia plena est specie-
 bus de Deo rebusque divinis ac cœlesti-
 bus. Hoc etiam sensu fortè dixit spon-
 sa Cant. 5. v. 2. *Ego dormio, & cor
 meum vigilat.* Id est, sensus quidem ex-
 terni dulci sopore quiescunt; sed tamen
 sensus interni vigilant & somniant: sed
 quid? Dilectum. Nam veluti sanctæ &
 pia

piæ animæ rebus sanctis & piis; sic mali & mundani homines rebus malis & mundanis in somno & quiete occupantur.

3. Assidua ergo contemplatio sensus internos quasi ad alium & perfectiorem statum transfert; eosque velut sanctificat, & si ita loqui fas est, canonicizat, & divinizat. Nam sicut homini vano sensus isti non exhibent, nisi vana, humana, terrena; sic homini perfecto & contemplatori fere non repræsentant nisi gravia, superna, & divina. Nempe id nobis frequenter cogitatione recurrit, cujus habemus species; at verò homo spiritualis & contemplator in sensibus internis ob continuam rerum spiritualium meditationem ferè tantùm species possidet de Deo, perfectionibus divinis, & aliis rebus spiritualibus. Unde necessum est, ipsi fere non recurrere nisi sancta, nisi æterna, nisi superna.

2. *Appetitum concupiscentem,*

4. Deinde contemplatio utrumque etiam appetitum, tam *concupiscentem* quàm *irascens*, perficit, facitque, ut contemplator jucunda, tranquillaque mentis libertate gaudeat, elevatus supra omnes curas, turbationem, metum mortis, inferni &c. amat ergo mysticus, desiderat, gaudet unice de Deo sum-

summo Bono, & aliis bonis, quæ ad Deum ordinantur & perducunt. Contra odit, fugit, dolet & execratur peccatum etiam levissimum, utpote, quod Deum offendit. Item temperans est, deditus *abstinentiæ* & *sobrietati*, jejuniis addictus, quidquid *castitati* vel *pudicitia* vel à longè adversatur, cane pejus & angue fugit & averfatur. Adhæc Angelicam præferret *modestiam*. Gestus, facies, incessus & totius corporis habitus internam significant & spirant sanctitatem. Humilis est, ideòque propriam excellentiam laudem & honores fugit. *studiosus* est sacræ lectionis, maximè Scripturæ, & otium tanquam pestem declinat. Nec etiam reticus est, sed occasione ferente virtutem *eutrapeliæ* ostendit, sed tali moderarione, ut Deo & hominibus placeat, ut nec excedat nec deficiat, sed medium virtutis, ex divini Spiritus inspiratione, perfectè attingat.

5. Similiter contemplator in appetitu irascente perfectus est : hujus 3. Irascentem.
enim passiones fræno rationis gubernat. *Fortis* est, ridetque in mortis periculis & ipsa morte, ad quam singulis momentis paratum se Deo offert. *Magnanimus* est; cum enim sit magni spiritus, non nisi magna pro Deo ejusque gloria

gloria attentat. Sed nimum, ut ex-
 perior, hic tractatus cresceret, si vel-
 lem omnia opera & virtutes contem-
 platoris & fructus ac effectus contem-
 plationis describere. Quare dicendum
 est, & certissimè tenendum, quòd
 contemplatio in omni genere virtu-
 tum & in omni actione perfectum effi-
 ciat. Sicut in quibusdam carnalibus offi-
 ciis, inquit author *Scala Paradisi* cap. 5.
adeò vincitur carnalis concupiscentia, quòd
omnem usum rationis amittit, & fit homo
quasi totus carnalis: ita meritò in hac su-
perna contemplatione ita consumuntur &
absorbentur carnales motus ab anima, ut in
nullo caro spiritui contradicat, & fiat ho-
mo quasi totus spiritualis.

4. Ipsos
 sensus ex-
 ternos &
 corpus,

6. Contemplatio ipsos etiam sen-
 sus externos reficit, vividos & vege-
 ros reddit, & corpori longævitatē im-
 pertit. Nam præter abstinentiam & mo-
 derationem passionum (quæ ad lon-
 gam vitam plurimum faciunt) ratio
 potissima, cur viri sancti & perfecti in
 annos plurimos vitam eduxerint, est
 dulcedo contemplationis. Unde etiam
 legitur de pluribus Sanctis, quòd ægri
 & lecto affixi ob *taclum mysticum*, quo
 Deus illos dignatus est, subito conva-
 luerint. Nec mirum hoc aut incredi-
 bile videri debet. Contemplatio enim,
 dum

dum in corpus se exerit, longè superat aurum potabile & omnis medicinæ, quantumvis pretiosæ virtutem & efficaciam. Siquidem cor mirabili prorsus virtute recreat, omnes arterias penetrat, sanguini vigorem inspirat, & totum corporis habitum suaviter afficit & vitam ac valetudinem instaurat. Unde inter alios effectus sapientiæ Sapiens Prov. 3. v. 16. enumerat longitudinem dierum & alia bona temporaria. Sic enim ait: *Longitudo dierum in dextera ejus, & in sinistra illius divitiæ & gloria. Via ejus via pulchræ, & omnes semitæ illius pacificæ &c.*

7. Ex quibus demum omnibus concluditur, quòd Theologia mystica & ejus operatio, nempe contemplatio, bonum sit prorsus inæstimabile, incomparabile. Nam in seipsa actus est eminentissimus, & similes prorsus habet proprietates, fructusque progignit. Bonum est grande, maximum, efficacissimum. Superat non omnem tantùm sensum & facundiam, sed omnem etiam humanum captum & intellectum, hominèmq; quasi divinum efficit. Et hæc non dicuntur hyperbolicè sed planè & sine exaggeratione. Nam verè homo per contemplationem torus renovatur & commutatur, inque

inque eo completur perfectè, quod S. Paulus monet Ephesios cap. 5. v. 23. *Renovamini spiritu mentis vestrae, & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis.* Contemplando enim fit homo alius & novus mente, memoriâ, voluntate, sensibus internis, appetitu sensibili, & ipso corpore, Deumque quasi & Christum induit in iustitia & sanctitate veritatis.

Conclusio. 8. Quis ergo tam imprudens est, qui non amore tanti boni tangatur, qui desiderio erga illud non exardescat, qui non statuat, *per tela, per arma, per ignes*, id est, per quælibet dura & aspera quærere & eluctari ad verticem contemplationis? O quæ & quanta hoc in mundo est cœcitas, quanta ignorantia, quanta insipientia! pro bonis levissimis, pro honoribus, pro opibus, pro voluptatibus laboratur, sudatur, configitur; & usque ad mortem fatigatur hic mundus; & pro bono tam gravi, tam eminenti pigrescimus, dormitamus! *Filii hominum, usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?* Ps. 4. v. 3. Quamdiu gravi corde quæretis hæc infima, hæc vana, hæc mendacia bona? cur mentem non intenditis ad contemplationem
sum-

summi & infiniti Boni? in hujus enim cognitione & dilectione presentis vitæ beatitudo est constituta.

ARTICULUS V.

Proferuntur cause neglectus contemplationis.

1. Mirum profectò est & valde miram, quòd tam pauci & rari sint, qui se dedant ex toto corde & viribus contemplationi, cum tamen non pauci sint, qui bona ejusdem immenta noverunt, legerunt, & apprehenderunt. Quare operæ premium erit, hic causas quasdam producere, quæ multos à studio hujus divinissimæ sapientiæ avertunt.

2. Primò aliqui putant, quòd deberent vitam asperrimam & opera penitentiae extraordinaria assumere, si vellent operam Theologiæ mysticæ navare. At verò hoc non requiritur; sed omninò satis est, si in statu, ad quem quis vocatus est, piè & sanctè vivat.

*Negligitur
I. ob horrorem difficultatis.*

3. Secundò alii causantur se nondum præparatos & dispositos, & ad huc in via purgante hærete. His autem

2. Ob præfillanimitatem.

rom dico, si nondum sunt dispositi, laborent, & se disponant. Cæterum in vita præsentî non valemus vitia penitus delere, sed præcisè iis animum purgare & mundare. Etiam contemplatores sunt leves peccatores & actu labuntur; sed tamen mox resurgunt, & in animo gravissimum horrorem omnis peccati fovent ac retinent. Deinde operibus fidei & charitatis, quæ sub contemplatione exercentur, vitia etiam extirpantur, & quidem longè efficacius & cæterius quàm exercitiis viæ purgantis.

3. Ob defectum
Magistri.

4. Tertio alii negligunt Theologiam mysticam defectu Magistri & Directoris, qui eos instruat & dirigat in via ad hanc divinam scientiam. Non enim tam multi sunt, qui hîc multam possideant notitiam. Doctos in humanis scientiis passim reperimus, sed in hac divina non tam multos.

5. Fateor, his agrè consilium suggero; puto tamen, quòd talibus providerit Deus de Magistris mortuis, nempe libris, ex quibus disci valet hæc scientia; maximè si tales sint, qui non præcisè naturam & proprietates contemplationis examinent, sed etiam usum ad illam perveniendi doceant ac demonstrent. Quidam hîc errant, continuo legunt, sed non libros tractan-

tes

res de perfectione, & ideo nunquam assumunt exercitia perfectionis. Ponamus aliquem, qui cupiat discere omnes prorsus scientias, libros tamen præcisè legat de vocibus & constructionibus ac rebus grammaticis docentes; talis in severioribus disciplinis nunquam proficiet. Sic etiam res se habet apud quosdam Ascetas, qui ideo in perfectione & Theologia mystica non progrediuntur; quia non legunt nisi libros, qui pro incipientibus scribuntur, non tales, qui statui perfectorum respondent. Itaque debet liber esse appositus legenti, & ipsius statui, virtuti, gratiæ, & aliis adjunctis convenire. In libris autem mysticis selectus faciendus est, qui enim hoc nomine circumferuntur, aliqui periculosi sunt, & proscripti, aliqui nimis obscuro, alii purè speculationi intendunt; ex quibus lector, maxime non satis doctus, parum commodi & spiritus hauriet. Quarum libri Candidato Theologiæ mysticæ congrui & accommodati erunt quoque illi, qui de fide, spe & maxime charitate, qui de Deo & perfectionibus divinis, qui de perfectione, item qui de tribus viis ad perfectionem nempe purgante, illuminante & uniente, pertractant. Repeto autem, maxime qui de

cha-

charitate agunt, erunt utiles studioso hujus Theologiæ; charitas enim est finis ejusdem, & ille solum meretur nomen Theologi mystici, qui meretur nomen amantis seu amatoris.

4. Ob inconstan-
tiam,

Et aridi-
tatem.

6. Quartò alii incipiunt studium Theologiæ mysticæ, sed mox desistunt; quia *tactum mysticum* non experiuntur; nec aliquem in puris fidei & charitatis actibus gustum percipiunt. Nimis durum & acerbum multis videtur in oratione per integram horam consistere sine ullo gustu, & per diem assidue animo revolvere Dei tum in nobis tum extra nos præsentiam. Unde ipsi Theologi mystici tenent, quòd in hujus scientiæ assécutione sit maxima *austeritas*.

7. His respondeo, quòd equidem verum sit, quòd à principio maximè, maxima sentiatur in hoc studio *austeritas*; quæ tamen successivè tollitur; & quòd priùs videbatur acerbum, sit ipso usu amabile & delectabile. Non debet quælibet difficultas absterrens. Magnum & maximum bonum est Theologia mystica, & digna est magno & maximo labore. Non enim non potest velut in immensum crescere gratiâ, fide, spe, charitate, meritis & præmio, qui aliquot annis Theologiæ mysticæ, etiam vulgari (quæ est sine tactu mystico

stico

ffico & in nostro, cum gratia Dei ordinaria, stat arbitrio) operam impendit. Nam ad minùs octo v. g. gradibus quotidie in gratia & charitate augetur; quia ad minùs octo fidei & charitatis actus quotidie exercet. Hic ergo dico omnibus sacræ hujus scientiæ Candidatis, quod S. Pater in prologo sacræ Regulæ ad suos Religiosos Filios dixit & scripsit. *Si quid paululum restrictius dictante aqutatis ratione, propter emendationem virtutum & conservationem charitatis processerit, non illico pavore perterritus, refugias viam salutis, quæ non est nisi angusto initio incipienda; processu verò conversationis & fidei, dilatato corde inenarrabili dilectionis dulcedine curritur via mandatorum Dei.* Omne initium grave, & consequenter hoc etiam Theologiæ mysticæ initium, sed progressus est suavis & terminus est suavissimus, & inenarrabilis dulcedinis.

8. Austeritas proinde, quam ponunt Mystici in contemplatione, debet prudenter capi & doctè exponi. Nam idè oratio & aspiratio contemplationis à Doctoribus mysticis opus nominatur *austerissimum*; quia contemplator, velut captivus & catenis vinctus, ad unum ligatur objectum: evagatio sensuum tum externorum tum interiorum,

& utriusque appetitûs sentientis coërce-
tur: libertas voluntatis ad unum bonum
amandum constringitur, & intellectus,
nec non memoria ad unum verum con-
siderandum & memorandum, nempe
Deum, arctantur. Sed hæc ipsa auste-
ritas est contemplatori dulcis, hæc liga-
tio ad unum & captivitas omnium po-
tentiarum ad Deum, ipsi est suavis, ama-
bilis, & optabilior omni libertate.

5. Ob con-
temptum.

9. Quintò aliqui præsentis sæculi
Scioli, tractatus mysticos nec oculo dig-
nantur, vel omnino tanquam inutiles
subsannant,

10. His quod scribam, aptius non
invenio, quàm quod scripsit Dionysius
Carthusianus, cognomento Doctor Ecstati-
cus, alteri Doctore religiosæ vitæ æmulo
his verbis: O quàm parum agnoscis, quid
operetur Altissimus in veris solitariis, quos
abscondit in abscondito vultûs sui à concur-
batione hominum, & protegit eos à con-
tradictione linguarum, quos ducit in soli-
tudinem, ut loquatur ad cor eorum, quo-
rum mentes præstringit, & ducit eas ad
gaudia silentii, ad diem, qui est sine tu-
multu, in regionem lucis immensæ, ad my-
stificas visiones & Theoria contemplationis
sinceritatem, ita, ut in sanctæ Deitatis
in æterna Veritatis abyssum demersi, super-
naturales fidei veritates, & ordinem cre-
den-

Art. VI. De Contemplatione verè mystica. 195
 dendorum, ecclesiasticaeque Hierarchiæ, in-
 fallibiliter clariùs ac certius intueantur,
 quàm ex scholastica notitia conspici queat.
 Nonne fortius est lumen gratiæ quàm natu-
 ra: illuminatio quàm exercitatio: super-
 naturalis inspiratio quàm scholastica dispu-
 tatio &c. ? non ergo despicias talium scrip-
 ta ac monita.

11. Sextò Author Scalæ Paradi-
 si cap. 12. quatuor ponit causas, qua
 retrahunt nos plerumque à contemplatione,
 de qua ibi sermo, scilicet inevitabilis ne-
 cessitas, honestæ actionis utilitas, humana
 infirmitas, mundialis vanitas. Prima est
 excusabilis, secunda tolerabilis, tertia mi-
 serabilis, quarta culpabilis. Nam verè
 culpabilis est, qui ob vana hujus mun-
 di gaudia deserit ac spernit divina, quæ
 sub contemplatione hauriuntur.

ARTICULUS VI.

De effectibus contemplationis verè
 mysticæ.

1. Extraordinariæ contemplationis ef-
 fectus obiter & breviter expono;
 quia ferè ex præmissis colliguntur. Ita-
 que contemplatio verè mystica rapit
 mentem modo eminentiori quàm vul-

6. Ob ne-
 cessitatem

Effectus ex
 parte

garis, ita, ut Deus, unitas, trinitas, attributa, & alia fidei mysteria velut clarissimè & per experientiam conspiciantur. Quod quidem qualiter eveniat, sumitur ex dictis. Deus nempe extraordinarium lumen infundit, quo mens contemplatoris illustrata, longè apertius Deum ac divina intelligit, quàm homo imperfectus sibi possit imaginari.

Mentis

2. Equidem hìc Deus non cognoscitur clarè sicut in patria, hæ tamen duæ cognitiones assimilantur & comparantur. Et imprimis differt contemplatio verè mystica viæ à visione beata; quia hìc Deus non videtur omnino clarè, nec per intuitionem, nec quoad quid est seu essentiam, in cœlo autem clarissimè quidditivè & intuitivè conspicitur. Secundò hìc Deus media specie cognoscitur, in cœlo autem Deus ipse illabitur mentibus Beatorum & vires supplet speciei. Tertio hìc Deus cernitur lumine extraordinario transiente, ibi lumine gloriæ permanente. Quartò hìc Deus immediatè unitur voluntati, intellectu foras manente & notitiam experimentalem emendicante à gustu voluntatis; in cœlo autem unitur priùs menti & deinde voluntati. In statu gloriæ mens primò attingit Deum & obinet, in statu viæ voluntas. Equidem

dem Deus hîc non tantùm cognoscitur per negationem, sed per experientiam, in cœlo autem omnino per clarissimam intuitionem.

3. Conveniunt autem hæ duæ contemplationes, quia utraque est supernaturalis, utraque luminosa, utraque connexa cum ferventissimo amore, utraque post se trahens deliciosissimam fruitionem divinæ bonitatis immediate in seipsa.

4. Memoria in contemplatione mystica vel novas & extraordinarias species à Deo accipit per infusionem, vel existentes taliter disponuntur, ut in eis non communi sed extraordinario modo Deus & divina traluceant. Cùm enim voluntas Deum in seipso guster & contingat, in memoria consurgunt species Deum & ejus gustum per experientiam repræsentantes. Item memoria per influxum divinum redditur tranquilla & serena, nec non idonea ad exhibendum voluntati gustum de Deo habitum & ipsum Deum tali gustu immediate attractum. Quo fit, ut anima quasi continud rapiatur in Deum, abjectis aliis negotiis & toto mundo, ad illius conspectum & gustum anhelans.

Memoria

5. In his ergo cognitionibus, visionibus & recordationibus oportet

quinque vel sex gradus (velut innuit
 S. Thomas 2. 2. quæst. 175. art. 3. ad
 1.) ponere & distinguere. Primus est,
 quando divina veritas per species ima-
 ginarias & proprio Marte efformatas
 repræsentatur. Secundus est, quando Deus
 per species purè intelligibiles & à phan-
 tasmatis abstractas proprio conatu men-
 ti exhibetur. Tertius est, quando veritas
 divina per species aut cœlitus ordina-
 tas vel de novo infusas & gratuito com-
 municatas revelatur. Quartus est, si
 per viam negationis & remotionis ab
 omni specie, quæ nobis inest aut per
 industriam vel infusionem, Deus ut in-
 comprehensibilis & supra omnem spe-
 ciem proponitur. Non quidem abest
 hic omnis species, sed Deus infinitè al-
 tior, quàm species exhibet, indicatur.
 Quintus est, cum Deus & infinita &
 incomprehensibilis magnitudo, boni-
 tas & dulcedo per experientiam, quam
 ministrat voluntas divinam suavitatem
 degustans, agnoscitur. Sextus est, cum
 mens Deum ut est in se per lumen glo-
 riæ transeunter communicatum, sine ul-
 lius speciei & imaginis interventu clarif-
 simè intuetur. Primi quatuor gradus
 liberaliter conceduntur personis Theo-
 logiæ mysticæ studiosis, in quinto con-
 sistit

sistit Theologia & contemplatio verè mystica, sextus omninò rarissimus est, legitur tamen tributus Apostolo, qui raptus in tertium cœlum, ibi Deum ut est in se per lumen gloriæ transeunter communicatum conspexisse videtur, de quo tamen Patres & ex ipsis Doctores cum divo Thoma citato art. 3. adhuc contendunt. Hoc etiam singulare gratiæ privilegium videtur S. Gregorius lib. 2. dialogorum cap. 35. S. Patri Benedicto tribuere. Quia verò hic gradus contemplationis per se non est proprius viæ sed patriæ, idè à Doctorebus mysticis non solet attendi vel explicari.

6. Interim dum mens contemplatione & notitia experimentalis suspenditur, voluntas præsupponitur per mysticam unionem, dilectionem, & fructuionem Deo intimè conjuncta & adstricta. Quare præcipuus effectus, quem Theologia mystica intendit, maximè confurgit & perficitur in voluntate, quæ per amorem fructivum immediatè degustat divinam bonitatem. Voluntas enim divino amore fervens altiùs caput effert quàm mens, & unio voluntatis dignitate longè excedit contemplationem mentis. Illa enim procedit à charitate, ista verò à fide & dono sapientiæ & lumine transeunte; constar autem

charitatem præcedere fidem, donum sapientiæ & omnes virtutes. Hinc etiam amor, unio & gaudium mysticum magis assimilatur amori, unioni & gaudio beato, quàm contemplatio mystica visioni & contemplationi beatæ. Contemplatio enim viæ non aspicit Deum sicut est, sed hoc reservatur patriæ & gloriæ: at verò amor & unio viæ Deum gustu dulcissimo percipit in seipso. Quare mens à voluntate quasi emendicat perfectam contemplationem; quia nequit per experientiam Deum agnoscere, nisi divinam bonitatem præguster voluntas.

*Virium
inferio-
rum,*

7. Ad vires etiam inferiores se porrigit vis mysticæ contemplationis & unionis, & in sensibus tum externis tum internis, & appetitu sensibili variis, effectus progignit. Quidam enim rapiuntur & alienantur à sensibus, ita ut externi omninò quiescant, & interni cum appetitu sensibili tam agant debiliter, ut non agere & à motu cessare videantur: & sic solus homo superior & apex mentis, sive mens & voluntas in aspectu & affectu divinæ bonitatis defiguntur. Ideo legitur quosdam Sanctos velut stipites & truncos vel tanquam inanimes statuas in contemplatione aut stetisse aut genua flexisse. Licet autem vi corpora eorum aut loco
mota

mora vel etiã verberata, seu aliàs durè & dirè excepta sint; tamen pro illo tempore nullum dolorem perceperunt, vel saltem propter vehementiam contemplationis & inde manantis dulcedinis adverterunt: sed postea, cùm ad se redierunt, & è cœlo quasi in terram delapsi sunt, illatos corpori cruciatus senserunt.

8. Apud alios verò efficacitas contemplationis etiam in vires sentientes exundat, & omnes sensus mirè vel torquentur & vexantur, vel reficiuntur & recreantur, ita, ut aliquando se continere nequeant, quin exteriùs prodant internum gaudium, & in motus & gestus insolitos erumpant. Ideò de Sanctis multis refertur, subitò & repente vel sub oratione exclamasse, ejulasse, lachrymasse, vel in terras se abjecisse, huc, illuc discurrisse, manus complosisse, pedibus terram concussisse, & hujusmodi, contemplatione & unione mystica tales actus urgente & efficiente. Talia leguntur in vita S. Francisci, S. Ægidii & maximè S. Christinæ cognomento *mirabilis*, & aliorum Sanctorum & Sanctarum. Quin ex imperu spiritûs aliquando actus exotici vel etiam in speciem mali eliciuntur, velut constat ex vita S. Simeonis Sali seu Stulti, qui se fatuû simulavit & multa secundum hominem

minem absurdissima egit. Animæ enim mysticæ non reguntur amplius humano consilio, sed altiori principio, nempe dono consilii & instinctu Spiritûs sancti.

9. Alii tamen judicant contemplationem verè mysticam nunquam contingere sine ecstasi & raptu. Quia videtur repugnare, ut humana mens DEUM suavissimo complexu stringat, quin hoc ipso præ amoris & dulcedinis magnitudine & excessu alias potentias à suis objectis avellat, & à suis operationibus suspendat. Cùm enim vires animæ sint finitæ, necesse est, si una potentia nimium intendatur, alias remitti. Quia ergo in contemplatione & mens in summa luce & voluntas summo calore in divinam bonitatem intimè præsentem & animæ blandientem & amplectentem suspenduntur, aliæ vires à suo motu debent cessare.

*de corpo-
ris*

10. Demum contemplatio etiam in ipsum corpus suas vires exferit, & aliquando ejus suavitas omnes poros corporis sic pervadit, ut subitò humoribus malignis depulsis valetudo revertatur, & in plurimos annos sanitas firmetur. Sed (quod mirabile est) aliquando non sanitatem sed infirmitatem, non vitam sed mortem inducit. Cor enim
prop-

De Contemplatione
... dilectionis
... nimis
... dirumpit
... de se non e
... si ramentu
... corpus & cor
... luerat & fauci
... etem. Et rati
... est Virgo Mar
... potius am
... mentia succu
11. Ex præ
... ligitur, cont
... nihil aliud
... mentalem divin
... us enim priu
... en gultat, inte
... spectat, donec
... cellam vinari
... oculum
... Quo suppo
... mularis à co
... nis allurgit ad
... que volun
... etiam & infini
...
12. Quar
... legia mysticæ
... tur via plana
... mysticæ ex
... lica. Nam

propter dilectionis & consolationis magnitudinem nimis dilatatur, & apertis poris quasi dirumpitur. Equidem amor boni de se non est passio inferens læsionem, si tamen nimium intendatur, & in corpus & cor effundatur, suaviter vulnerat & sauciat quandoque usque ad mortem. Et tam dulci morte defuncta est Virgo Mater, imò & alii quidam Sancti porius amoris quàm ægritudinis vehementiâ succubuisse leguntur.

11. Ex prædictis etiam luculentè *Corollarium* colligitur, contemplationem verè mysticam nihil aliud esse quàm *notitiam experimentalem divinæ bonitatis præsentis*. Voluntas enim prius intrat & Dei præsentiam gustat, intellectus verò stat foris & expectat, donec voluntas introducatur in cellam vinariam & ad suavissimum sponsi osculum & complexum admittatur. Quo supposito primùm mens contemplatoris à cognitione per viam negationis affurgit ad notitiam experimentalem, quæ voluntas divinæ bonitatis præsentiam & infinitam dulcedinem percipiat.

12. Quare intellectâ semel Theologiâ mysticâ ordinariâ & vulgari sternitur via plana ad intellectum Theologiæ mysticæ extraordinariæ & verè mysticæ. Nam definitio Theologiæ mysticæ

sticæ diss. 1. art. 1. num. 2. & contemplationis diss. 3. art. 1. num. 1. accommodari potest & accommodatur Theologiæ mysticæ extraordinariæ, modo addatur *experimentalis* notitia seu cognitio. Similiter omnes divisiones ibidem & art. 2. & alia hac dissertatione & alibi disputata fere quadrant pro Theologia mystica extraordinaria, modò subintelligatur *experientia*, per hoc enim differunt hæc duæ Theologiæ & contemplationes, quòd solum verè mystica cognoscat Dei præsentiam & ineffabilem bonitatem & dulcedinem per *experientiam*. Qui verò diligenter & constanter se exercuerit in Theologia mystica ordinaria, ne dubitet, quin sit obtenturus extraordinariam & hanc felicissimam divinæ bonitatis *experimentalem* notitiam & gustum mysticum, qui est prægustus æternæ felicitatis, & in quo hujus temporis beatitudo consistit.

13. Sic tum ad mentem Doctorum tum leges scholarum & Magistri Angelici explicantur fere dotes & fructus contemplationis mysticæ: sed hæc verba nobis imperfectis tenebrosa & sicca apparent; contrà perfecti contemplatores & animæ mysticæ, utur simplices & omnis literaturæ expertes, tamen omnes doctos notitiâ *experimentalis* & sapida *divinæ*

art. I. De Hæres
 tate bonitatis
 tiam perfectis
 tiam bonitatem
 dulcedinem mel
 illis præ do
 nis Scholastic
 are & secu
 tiam sed direct
 tiam intelligit
 ha sciunt non se
 non ex studio hu
 tate divina, no
 is sed Dei, non
 rentia & infu

DISSER
 De Theo

ART
 Delarefions Be
 rums, & m

Dlabolus
 lum lu
 cas, iustus, lo

Art. I. De Hæresibus Beguardorum. 205
vinæ bonitatis scientiâ excedunt. Hinc
etiam perfectiùs & meliùs Deum ac di-
vinam bonitatem ejusque præsentiam &
dulcedinem meliùs, perfectiùs & luci-
diùs præ doctissimis & profundis-
simo Scholasticis, non quidem re-
flexè & secundùm acquisitam sci-
entiam sed directè & secundùm experi-
entiam intelligunt. Felices animæ, quæ
ista sciunt non scholasticè sed mysticè,
non ex studio humano, sed ex inspira-
tione divina, non ex instructione homi-
nis, sed Dei, non ex speculatione sed ex-
perientia & infusa sapientia.

DISSERTATIO V.

De Theologia mystica erronea.

ARTICULUS I.

*De hæresibus Beguardorum, Illuminato-
rum, & maximè Quietistarum.*

I.

Diabolus se transformat in Ange-
lum lucis, & dum falsas ecsta-
ses, raptus, locutiones, visiones, appa-
ritio-

stis & divina, sed humana, vana & diabolica. Nam præter alios errores docuerunt 1. hominem mysticum in præfenti vita tantam perfectionem acquirere posse, ut penitus reddatur impeccabilis, & ampliùs in gratia proficere nequeat. 2. Non teneri ad jejunium, ad orationem, ad obedientiam &c. 3. Possè in hac vita plenam beatitudinem obtinere &c. qui errores & alii enarrantur in Clementina de Hæreticis cap. 3. & reprobantur.

3. His anno circiter 1575. & postea iterum anno 1623. successerunt Illuminatorum. luminati, non à spiritu bono sed malo, qui talem sibi perfectionem arrogabant, ut dicere superbissimi & stultissimi homines auderent, quòd nec bonis operibus, nec Sacramentis ampliùs egerent.

4. Demum anno 1680. Quietistæ Quietistarum. orti sunt, Magistro Michaële de Molinos Sacerdote Hispanno, quorum errores proscripsit Innocentius XI. qui bullam adversùs Molinosum 12. Calendas Decembris anno 1687. vulgavit. Ad pleniorè autem Theologiæ mysticæ intellectum utile erit ipsas propositiones Quietistarum erroneas sub oculos ponere, interpretatione donare, & opportunis documentis illustrare. Contraria enim juxta se posita magis eluces-

cescunt; sic & veritates mysticæ ex falsitatibus mysticis, juxta positis, magis apparebunt.

5. Exscripsi autem has propositiones non quidem ex ordine & totidem verbis, sed quoad rem & sensum ex actis condemnationis Quietistarum & Bulla Innocentii XI. 28. Augusti & iterum 19. Novembris anno 1687. in qua damnat 68. omnino propositiones dicti de Molinos; ego autem pro bono Theologi mystici & solidiori hujus eminentissimæ scientiæ captu, subnectam propositionibus, nec confutationes polemicas, minus speculationes scholasticas, sed observationes ad usum pertinentes & asceticas. Nec enim finis hujus tractatûs est scholasticè disputare; sed planam, securam, nullisque seu erroribus seu anfractibus obnoxiam viam ad solidæ contemplationis apicem demonstrare.

6. Prima propositio erronea: *Contemplatio vel oratio quietis, in eo posita est, quòd quis, ubi se in Dei presentia per actum fidei obscura simplicis & amantis constituerit, in ea sine ullo vel rationis, vel voluntatis, vel alicujus alterius potentia actu otiosus permaneat.*

7. Observatio bene quidem & optimè fit, si contemplator se per fidem vivam, obscuram, simplicem & amoriam

Art. 1. De Heresi
 sicut in presentia
 sedat, se in Deo v
 deique unum
 as suis attributis
 mento & fundo
 & lumenitate si
 entis incimè ade
 bus sine diu &
 enat. At verò
 ex illius diabol
 prosequi, sed su
 ratione permanere.
 contemplatio otium
 est hinc pura pr
 ex eo, quia p
 par, & circa
 8. Secund
 lenteria in De
 primis illius act
 ti, scilicet tam
 toto via tempor
 rina revocatis
 via se simul &
 tum actus, &
 correat. Ubi
 pterat.
 9. Observ
 habet & place
 hie dicitur &
 teris & m
 enim est im

rosam in præsentia Dei constituat, & credat, se in Deo vivere, moveri & esse, Deumque unum & trinum cum omnibus suis attributis & perfectionibus in centro & fundo animæ, in vertice mentis & summitate spiritus & omnibus potentiis intimè adesse: bene etiam fit, si actus iste diu & longo tempore contineretur. At verò hoc malum est, hoc illusio diaboli est, hunc actum non profequi, sed sine ullius potentia actu otiosum permanere. Dicitur quidem contemplatio otium, non tamen eo sensu, ac si foret pura privatio & absentia actus, sed ex eo, quia purè circa Deum occupatur, & circa alia omnia oritur.

8. Secunda propositio erronea. Reverentia in Deum debita reus est, qui primum illum actum iterato elicere tentaverit. Scilicet tam constans est, ut perduret toto vitæ tempore, nisi per actum contrarium revocatus fuerit; tantæque virtutis, ut in se simul & semel omnium aliarum virtutum actus, & quidem eminentiori modo, contineat. Unde fit, ut illum necesse non sit iterare.

9. Oservatio. Deo reverentiam exhibet & placet, qui memoriam præsentia divinae & actum contemplationis iteratò & multoties restaurat. Falsa enim est imaginatio, quòd contempla-
tio

210 Diff. V. De Contemplatione myst. erron.
tio nec actionibus externis nec mentis
evagationibus, nec somno, (ut isti obli-
quæ Theologiæ mysticæ Doctores som-
niant) interrumpatur. Nunquid Pau-
lus vitiosè *ter* Dominum rogavit pro
auferendo carnis stimulo? Nunquid Pe-
trus malè *ter* suum amorem confessus &
testatus est? nunquid ipse Christus, Ma-
gister & exemplar omnis perfectionis,
imperfectè egit, dum in hortu non se-
mel sed *ter* Patrem oravit, ut ab eo ca-
lix passionis transfret? nihil ergo uti-
lius, nihil ad perfectionem, ad unio-
nem cum Deo, & Theologiæ mysti-
cæ augmentum conducentius, quàm
sæpè ac frequentissimè contemplatio-
nem iterare. Beatis datum est, uno con-
tinuo actu sine ulla interruptione DE-
um contemplari in omne ævum: nos
verò miseri Viatores aliis rebus neces-
sariò intenti, sæpè à contemplatione
decidimus, ideòque necesse habemus,
eam continuò revocare & instaurare; &
quò sæpiùs, hoc meliùs. Nostra videli-
cet contemplatio celeritèr transit, nec
perdurat, nec juxta SS. Patres diu, ob
hujus vitæ necessitates valemus in api-
ce mentis consistere. S. Gregorius ex-
emplo locustarum & piscium hoc apri-
simè declarat. Sicut enim locustæ ali-
quantum à terra se levant & in aère vo-
lant,

l. 3° r. mor.
cap. 12.

art. 1. De Hæresi
sed max delat
in aqua saltant
liberant, se
ter: sic etiam no
parvo tem
ad celestia p
proprio ponde
metabimur.
omplex, quæ
sacra contem
sate continere!
10. Tertia p
contemplatione,
ne passus quid
in parte).
11. Observ
contemplatio, &
ius actus ment
iam æstimatio
ter ad augmentu
tatis Interim
ta exercitia, n
amina, detest
quea virarum.
12. Quar
taria sacra &
ria, impedime
que non homine
contemplati ju
13. Obse
xime divinarum

lant, sed mox delabuntur; & velut pisces in aqua saltant, & aliquantò se in æthera librant, sed mox iterum decidunt: sic etiam nos aliquantum præcise & parvo tempore levamur & libramur ad cœlestia per contemplationem, sed proprio pondere mox iterum ad terram relabimur. Felix illa anima contemplatrix, quæ volucrum instar, pen- nis sanctæ contemplationis diu se valet in aëre continere!

10. Tertia propositio erronea. *Sine contemplatione, quam meditatio adjuverit, ne passus quidem unus ad perfectionem fieri potest.*

11. Observatio. Debet æstimari contemplatio, & quia est eminentissimus actus mentis in hac vita, meretur summam æstimationem, & maximè confert ad augmentum & perfectionem charitatis. Interim ad hoc etiam faciunt alia exercitia, velut oratio vocalis, examina, detestatio peccatorum & alia opera virtutum.

12. Quarta propositio erronea. *Scientia sacra & ipsa etiam Theologia doctrina, impedimento est contemplationi; de qua non homines docti, sed ipsi duntaxat contemplativi iudicium ferre possunt.*

13. Observatio. Scientia, maximè divinarum Scripturarum, & Theologia

212 *Diss. V. De Contemplatione myst. error.*
logia adiumento sunt, ut quis in contemplatione progrediatur. Scientiæ hæ bonæ sunt & utiles ad perfectionem & salutem; abusus, arrogantia, superbia mala sunt. Theologus scholasticus potest de ipsa contemplatione ex sacrarum Litterarum pronuntiatis ferre iudicium, & ad ipsum pertinet, errores deregere. illusiones præcavere, regulas præscribere, modum exurgendi ad Theologiam mysticam demonstrare &c. Quia licet non habeat contemplationis *taclum*, *gustum* & *experientiam*, habet tamen horum scientiam. Falluntur ergo, qui solidam Theologiæ doctrinam, utpote ex S. Scripturæ, Patrum, & Conciliorum fontibus haustam, contemnunt, & velut inutilem aut omnino damnosam virtuti, perfectioni & saluti imperitè traducunt. Sacra scientia est Theologia, & sacrum & sanctum reddit, qui humili corde, recta intentione, pro Dei gloria & hominum salute eidem operam navat.

ARTICULUS II.

Consulantur ulterius propositiones Quietistarum.

I. **P**ROPOSITIO quinta erronea. *Perfecta contemplatio versatur circa ipsam tantum*

Art. II. Con
tem dicitur
ta & passionis
huius contemplationem
cont. Unde dicitur
contemtemoreant
no possunt, nisi
regere.
3. Observ
platio non veris
vinitatem abstr
fictior est cont
dicitur tatem cum
omnibus attrib
scholastica,
vinitatem separ
ia. Illa ergo
perfectissima
Bonum infinitu
que omnis p
stabilis & inco
tionum. Nam
templatio vix
ad contempla
Colines Deum
nac præcindu
gum, ut est
quetur etiam
hoc, per se
quò plures u
fessiones. I
quia nempe

tam divinitatem. Incarnationis Dominica, vite & passionis Christi mysteria apta non sunt contemplationi objecta; imò illam impediunt. Unde contemplativi, ut ea à sua mente removeant, debent imprimis satagere; nec possunt, nisi veluti fugiendo, de illis cogitare.

2. *Observatio.* Perfecta contemplatio non versatur duntaxat circa divinitatem abstractè sumptam; sed perfectior est contemplatio, quæ respicit divinitatem cum trinitate personarum & omnibus attributis. Speculatio est purè scholastica, non mystica, quæ divinitatem separat à personis & attributis. Illa ergo contemplatio est plena & perfectissima, quæ Deum inspicit ut Bonum infinitum, ut interminatum pelagus omnis perfectionis, ut modo ineffabili & incomprehensibili unum & trinum. Nam hoc perfectior est contemplatio viæ, quo proximius accedit ad contemplationem patriæ; at verò Cœlites Deum non scindunt in partes, nec præscindunt, sed totum & integrum, ut est in se, aspiciunt. Consequenter etiam viatorum contemplatio hòc, *per se loquendo*, erit perfectior, quò plures unit & colligit in Deo perfectiones. Dixi tamen *per se loquendo*; quia nempe contemplatio viæ hòc est
de se

214 Diff. V, De contemplatione myst. erron,
de se altior & perfectior, quò altiorem
& perfectiorem gignit amorem, ad quem,
ut sapiùs jam monui, maximè atten-
dendum & intendendum est. Si enim
hic est altus, etiam contemplatio *prac-*
tica erit alta, cui augmentum gratiæ &
gloriæ respondet.

3. Quod verò additur: *Incar-*
nationis Dominica vita & passionis mysteria
non esse apta contemplationi objecta, imò eam
impedire, falsum est. Incarnatio enim
& Passio Christi, item mysterium *Ey-*
charistiæ, convenientissima, utilissima
& præcipua sunt ac esse debent nostræ
contemplationis objecta. Quid enim
Christus? an non Deus? an non Ver-
bum incarnatum? sed *Deus & Verbum*
pertinent ad primarium Theologiæ my-
sticæ objectum. In nullo mysterio *in-*
effabilis & incomprehensibilis & verè my-
stica ac recondita Dei natura, sicut
etiam attributa & mirabiles relationes
tam luculenter apparent, quàm in Per-
sona Salvatoris. An non perfectus Con-
templator fuit Gentium & Theologiæ my-
sticæ Doctor Paulus? & hic tamen de
se 1. Cor 2. v. 2. fateretur: *Non enim ju-*
dicavi me scire aliquid inter vos, nisi JE-
sus Christum & hunc crucifixum. Scilicet
hæc est vita æterna, id est medium ob-
tinendi æternam vitam, ut cognoscant

se so-

te solum DEum verum, & quem misisti
JESum Christum. Joann. 17. v. 3.

4. Quare impium profus est, di-
cere; quòd homo deditus contempla-
tioni imprimis satagere debeat, ut mysteria
Salvatoris à mente removeat, & de illis cogi-
tare fugiat. Nam potius contrarium
faciendum & suadendum est animæ con-
templatrici; quæ nihil debet sibi habe-
re commendarius quàm assiduò mente
revolvere ac cogitare Christi dicta, fac-
ta & tollerata. Nihil enim ad amorem
incendendum, ad perfectionem augen-
dam efficacius, quàm consideratio
vitæ & Passionis Christi, ut passim te-
nent sancti Patres & Doctores. No-
tandum est tamen, quòd contemplan-
tes modo altiori & sublimiori mediten-
tur Salvatoris mysteria, quàm incipien-
tes & imperfecti. Quia nempe in Chri-
sto non considerant purè Hominem &
actiones ut purè humanas, sed ut Ho-
minem Deum & actiones ejus ut thean-
tricas. Quod bene observandum est
contemplatori, ne videlicet unquam di-
vinitatem à humanitate in Christo ab-
strahat, sed ambas simul objectum suæ
contemplationis statuatur sibi que propo-
nat. Dum ergo Christus nostræ con-
siderationi objicitur, debet in ipso Cor-
pore Christi supremus spiritus, & in
ipsa

216 Diff. V. De Contemplatione myst. erron.
ipsa creatura Creator Verbum & Dei-
tas per fidem repræsentari. Deus-Ho-
mo, ô quàm sublime, quàm utile, quàm
ineffabile, quàm admirabile, quàm de-
liciosum animæ contemplanti objec-
tum! Disputat de hac materia doctè S.
Theresia à Jesu parte prima vitæ cap.
22. & duobus sequentibus.

5. Propositio sexta. *Nec corporis
macerationes, nec pœnitens vita, contem-
plativis conveniunt. Homini conversio non
à purgationis & pœnitentiæ, sed à contem-
plationis via incipere debet. Contempla-
tivi devotionis sensibilis effectus, teneras cor-
dis affectiones, lachrymas oculorum, & ea
etiam animi solatia, quorum Spiritus san-
ctus sit Author, contemnere & fugere debent,
tanquam res, quæ contemplationem impe-
diunt.*

6. Observatio. In vitis Sanctorum
contrarium prorsus legitur. Nulli enim
majores corporis macerationes, gravio-
ra pœnitentiæ opera assumpserunt, quàm
Viri sancti & animæ contemplatrices.
Ufus flagellorum, jejuniorum, cili-
ciorum & hujusmodi, si prudenter ex-
erceantur, disponunt, non impediunt
contemplationem. Omnes nempe su-
mus peccatores, omnes oramus dimis-
sionem peccatorum & debitorum, ju-
stus etiam septies in die cadit: ergo om-
nes

nes etiam iusti egent pœnitentiâ. Nihilominus alia est pœnitendi ratio in perfectis, quàm imperfectis. Nam illorum pœnitentia procedit ex amore, ex contritione; horum ex timore & attritione. Illorum dolor est purus, vehemens, ardens ob fervorem charitatis & propter offensum infiniti Boni; horum ferè impurus & amori proprio admixtus, vulgaris, vehemens ob timorem gehennæ & divinæ justitiæ.

7. Cæterum sensui omnium Patrum & Asceseos Doctorum repugnat assertum, quòd hominis conversio non à via purgationis & pœnitentiæ, sed contemplationis incipienda sit. Gratia enim *communiter loquendo*, non repente sed successivè illustrat, & ad verticem charitatis perducit. Velut in naturalibus *successivè fit motus*, & ab imperfectis progredimur ad perfectiora; sic etiam contingit in supernaturalibus, ad quæ non subitò elevamur.

8. Præterea contemplantes malè agerent, si devotionem sensibilem, & animi solatia fugerent aut contemnerent; quæ utique, si à Deo & Spiritu sancto immittuntur, non possunt non esse bona, & ad contemplationem promovendam utilia? Contemplator equidem non affectat inordinatè sensibiles

K generi-

teneritudines, & contritionis lachrymas; sed tamen si eas accipit, gratias Deo agit, iis utitur ad Dei gloriam, ad amoris incrementum & contemplationis adjumentum.

9. *Propositio septima. Perfecta & vera contemplatio uni Dei essentia, personis & attributis veluti spoliata, inherere debet. Actus fidei erga Deum sic conceptum, perfectior est, magis meritorius quam actus, qui circa Deum cum personis & attributis conceptum versatur.*

10. *Observatio. Falsitatem hujus dogmatis hic ad propositionem quintam jam ostendi. Nam imperfecta est contemplatio non perfecta, quæ sic Deum præscindit, & essentiam divinam personis & attributis spoliat. Has præcisiones Scholastici faciunt non Mystici, qui in totum Deum, ut est ineffabili modo perfectus, unus & trinus, feruntur.*

11. *Propositio octava. In contemplatione jam acquisita, anima cum Deo unitur immediatè: quamobrem ad eam planè inutilis est idea qualibet vel imago vel species.*

12. *Observatio. Quod est proprium contemplationi patriæ, nequit convenire contemplationi viæ; at verò unio animæ cum Deo immediata fit in patria. Nam ibi Deus per seipsum*
illa.

illaberetur mentibus Beatorum, & sine ullo velo se aspiciendum præsentabit. Dum autem in hoc mortali corpore versamur, opus habemus videri imaginibus & speciebus, ad minùs spiritualibus, in quibus velut figuris hieroglyphicis Deum ac divina contemplantur. Nunc enim pro statu viæ nostra cognitio est ænigmatica & symbolica; quia videmus ^{1. Cor. 13.} *nunc per speculum in ænigmate.* Consequenter Deum in præsentati statu non inuenimur nudè & absque specierum interuentu; sed hæc beatitas alteri vitæ reservatur. Ut enim inquit S. Gregorius apud divum Thomam: *Quamdiu in hac mortali carne vivimus, nullus ita in contemplationis virtute proficit, ut in ipso circumscripti luminis radio mentis oculos infigat.* ^{2. 2. q. 180. a. 5.}

13. Sed hic agitur controversia non incelebris, Theologos mysticos inter & Scholasticos; an verè mystica contemplatio perficiatur per solas species intelligibiles sine ulla conversione ad phantasmata, absque ullo sensuum ministerio, absque ullo virium inferiorum concursu? Quæstio multùm subtilis & ferè scholastica, quam tamen dissimulare nec debeo nec possum. Cæterùm anima contemplatrix non tristeretur exinde, quòd eiusmodi speculationes forè non sufficienter intelligat. Potest enim

220 Diff. V. De Contemplatione mystica &c.
sublimis contemplatio haberi, quin reflexè modus, qualiter fiat, cognoscatur. Melius est & beariùs sentire contemplationem, quàm ejus naturam scire.

14. Volunt ergo quidam Mystici, quodd in sublimi contemplatione non sit usus phantasmatis, nec ullo modo sensibiles vires operentur, dum apex mentis elicit contemplationem. Ego tamen
a. 2. q. 180. puto & dico cum S. Thoma: *Contemplatio humana secundum statum presentis vite, non potest esse absque phantasmatis.* Subdit postea: *& hoc non solum in cognitione naturali, sed etiam in eis, qua per revelationem cognoscimus.* Rationem etiam ibidem S. Doctor insinuat, nempe; *quia connaturale est homini, ut species intelligibiles à phantasmatis abstrahat, per conversionem ad ea intelligat, & in ipsis contempletur puritatem intelligibilis veritatis.* Nam quousque anima corpori, materiæ & sensibus immergitur, ab eis in intelligendo dependet, nec potest aliquam mentis operationem efficere absque illorum auxilio & ministerio. Angelorum siquidem est, non hominum intelligere per species à sensibus non abstractas sed infusas, quod homini pro statu viæ non competit.

ARTI-

ARTICULUS III.

CONTINUATIO.

1. **P**ropositio nona. *Omnes contemplativi in ipsa actuali contemplatione tam graves patiuntur labores & cruciatus, ut Martyrum labores non adæquent modò, sed etiam superent.*

2. **O**bservatio. Hæc assertio exotica planè est, & naturæ contemplationis prorsus adversa, utpote, quæ à mysticis Doctoribus habetur amœna, jucunda & delitiosa præ omnibus delitiis præsentis vitæ. Qui enim fruitur contemplatione, fruitur pace & gaudio in Spiritu sancto, quod omnem sensum exsuperat & transcendit. Nihilominus in contemplatione præsentis non est gaudium plenum; quia Deus non cognoscitur plenè, sed obscure tantùm & per symbola specierum. Unde contemplator aliquo modo affligitur, quia non tantùm Deum cognoscere valet, quantum desideraret & optaret. Item cruciatur, quia non potest Deum tam intenso & perfecto amore prosequi, quanto eum dignum judicat & agnoscit. Pariter non abnuitur, quin magna sit afflictio contemplari sine ullo gustu rum spiritualium sensibili. At verò absurdum est,

222 *Diff. V. De Contemplatione mystica &c.*
dicere, quòd ejusmodi labores & dolores Martyrum poenas adæquent vel omnino superent. Maximè cùm hos labores & dolores sustineat contemplator animo volenti, & libenti, & ad divinam voluntatem respicienti.

3. *Propositio decima.* Cùm offeratur *Missa Sacrificium*, dum *Sanctorum festa celebrantur*, satius est inharere actui *purae fidei & contemplationis*, quàm ad ipsa *Sacrificii mysteria*, & ad *Sanctorum & varias illorum vita circumstantias attendere.*

4. *Observatio.* Hæc sententia jam à *Clemente V.* in *Concilio Vienensi* proscripta est, ut haberetur in *Clementina de Hæreticis cap. 3.* ubi hæc propositio octava reprobatur: *Mystici in elevatione Corporis Jesu Christi, non debent assurgere, nec eidem reverentiam exhibere: asserentes, quòd esset imperfectionis ejusdem, si à puritate & altitudine sua contemplationis tantum descenderent, quòd circa ministerium seu Sacramentum Eucharistia, aut circa passionem humanitatis Christi aliqua cogitarent.* Nihil altius, nihil excellentius *Sacrificio Missæ*, in quo *Deus ipse & Filius Dei* pro *Dei gloria*, pro *mundi salute & omnibus mundi peccatis* mysticè se immolat & immolatur. Quid Deo majus, quid sublimius? at verò in *Missa Deus-Homo & Verbum incarnatum est Sa-*
cer-

Art. II. Continuatio
veritas & Sacrifici
na; quid ergo m
dicere potest con
temendo myste
alliar & attend
6. Homo no
fectus, non myst
probatus est, qui
& Beatos, qui e
hægit. O quã
in Deo ablober
an; ut ess, &
ritatis perfecti
immensum flag
condio unde v
plari in clama
nos, etiam infi
parrocino sibi
erent. Con
Beatos, sed non
fecto, sed emi
fecto: quia in
mine positus a
bellum & in re
illorum prech
quidem tecer
periculisimi
6. Pra
fectos Sanctis
Breviario inf
cathedra lau

cerdos & Sacrificium, victimans & victima; quid ergo majus, quid eminentius facere potest contemplator, quàm si huic tremendo mysterio attonitus ac tremens afflatur & attendat.

5. Homo non perfectus, sed imperfectus, non mysticus, sed arrogans & superbus est, qui recusat invocare Sanctos & Beatos, qui eorum patrocinia non efflagitat. O quàm feliciter illi à Deo & in Deo absorbentur! quàm apertè DEUM, *ut est*, & consequenter omnes divinitatis perfectiones intuentur! O quàm immensum flagrant divinæ charitatis incendio! unde verus & humilis contemplator inclamat Cœlites, etiam minimos, etiam infimum, rogátque, ut suo patrocinio sibi donum contemplationis exorent. Contemplator ergo invocat Beatos, sed non modo vulgari & imperfecto, sed eminenti, humillimo & perfecto: quia in ipso contemplationis lumine positus ad eos se vertit, ac se missellum & in terra repentem vermiculum illorum precibus commendat. Quod quidem fecerunt Sancti, hodiè que faciunt perfectissimi Contemplatores.

6. Præterea saluberrimè Ecclesia festos Sanctis dies constituit, viras eorum Breviario inseruit, ac virtutes illorum de cathedra laudari præcepit. Nam his om-

224 Diff. V. De Contemplatione mystica &c.
nibus verus contemplator amplius in
contemplatione promoveretur. Discit
enim ex illorum vitis puritatem sectari,
virtutes prosequi, seque in profundum
humilitatis demergere, cum suam vi-
tam Sanctorum vitæ opponit. Quid
Sancti non fecerunt, ut ad contemplati-
onis & perfectionis cacumen evaderent?
Nos autem nihil arduum, nihil durum
aggredi volumus; & tamen ad eandem
sublimitatem eluctari contendimus! fac
secundum exemplar, quod Sancti tibi
demonstrant, & evades per divinam gra-
tiam, quò illi evaserunt.

7. Propositio II. *Librorum spiritu-
alium lectio, predicatio verbi divini, ora-
tio vocalis, Sanctorum invocatio, impedi-
mento sunt contemplationi & orationi, quæ
oratio affectus dicitur; cuique nulla adhiben-
da est preparatio.*

8. Observatio. Assertum hoc gran-
dem sapit superbiam, à qua nemo remo-
tior animâ contemplatrice; quæ nomi-
natis rebus maximè ad perfectionem &
orationem affectus juvatur. Nam lectione
librorum spiritualium, præprimis Scrip-
turæ, prædicatione, oratione vocali &
Sanctorum invocatione se elevat ad fer-
ventem & affectuosam contemplatio-
nem. Si languet, si tepet, si torpet in
actu contemplationis, excitatur, accen-
ditur

Art. III. Contemplatio
dicitur præmissis
natura ad inflant
mentum. Lectio
habent se ut fol
citatur, flamm
amoris igne ex
9. Quia
vitis litteris no
animam non im
dicit se præpar
re vitæ, record
& aliis virtutum
tionem. Quò
renior, hoc
postulat disposi
tio forma est su
sequenter not
tiones. Deum
munem oration
paratione. An
tationis divi
mam oratione
tio, imparatu
10. Pro
rentia Sacram
& contemplati
charitatis comm
sunt in via acti
meditationi.
11. Ob
grandiorem

ditur præmissis; nulla enim opportuni-
ora ad inflammandum affectum instru-
menta. Lectio enim & oratio vocalis
habent se ut folles, quibus voluntas suf-
ficatur, flammam concipit, & dulci
amoris igne exardescit.

9. Quia verò contemplator ex di-
vinis litteris novit, quòd in malevolam
animam non intret donum sapientiæ, stu-
diosè se præparat contritione, purita-
te vitæ, recordatione divinæ præsentia
& aliis virtutum operibus ad contempla-
tionem. Quò altior est forma ac emi-
nentior, hòc plures ac excellentiores
postulat dispositiones; atqui contempla-
tio forma est suprema, nobilissima: con-
sequenter nobilissimas exiget præpara-
tiones. DEum quasi tentat, qui ad com-
munem orationem accedit sine ulla præ-
paratione. An ergo non magis reus erit
tentationis divinæ, qui ad sublimissi-
mam orationem, qualis est contempla-
tio, imparatus se conferre audet.

10. Propositio duodecima. *Pœni-
tentia Sacramentum animabus interioribus
& contemplativis necessarium non est ante Ev-
charistia communionem, sed iis tantum, qua
sunt in via activa, quæque adhuc incumbunt
meditationi.*

11. Observatio. Præsens assertum
grandiorem adhuc olet superbiam. Om-

226 Diff. V. De Contemplatione mystica &c.
nes peccamus: ergo omnes egemus pœ-
nitentiâ, non solum ut virtus est, sed
etiam ut Sacramentum est. Quia à Chri-
sto in remedium peccatorum, quibus, ut
dixi, etiam contemplatores obnoxii
sunt, misericorditer institutum est. Ne-
mo dignius (si tamen ullus propriè dig-
nus est) S. synaxin sumit, quàm con-
templator; & hinc nemo exactius se illo
præparat. Unde si levem maculam no-
tat, perhorrescit, ad Christum, immen-
sam puritatis abyssum, accedere, nisi an-
tè Sacramento pœnitentiæ ablutus. Viri
sanctissimi & in vita contemplante per-
fecti leguntur quotidie, vel altero die,
vel quater aut tribus vicibus in septima-
na confessi, & nos peccatores judice-
mus, velut hoc Sacramento non indi-
geamus? hoc ipso, quòd taliter judice-
mus, quàm maximè egemus; quia ho-
mines fumus inflati superbiâ; quod vi-
tium, cum sit caput & fons omnium vi-
tiorum, semper magnam secum vitio-
rum catervam trahit. Contemplator
itaque cum præ aliis humilis sit, præ
aliis credit se peccatorem, & præ aliis
credit sibi necessarium esse Pœnitentiæ
Sacramentum. Ad quod confidenter
fugit, ibique cum multis lachrymis &
ingenti contritione sua minima peccata
revelat, ac si maximorum criminum

reus

Art. V. Cont
pens existeret.
qua pœnit ma
cio, quo ab om
mus, quo puri
mus, quo lecti
templatione &
presertimam,

ART I

CON

1. Propositio
Meditatio
a, sed lumine
veritate: unde
2. Obser
Philosophica p
Christiana; h
sicut fidei luce
ritoria. Qual
anorum differ
nicorum, si an
natural? abli
ditatio res est
pria, magni
cia. Nam
tem, ad char
ad contempl
3. Prop
qui semel se

reus existeret. Gratiâ Christo agit, quas potest maximas pro salutari lavacro, quo ab omnibus sordibus emundamur, quo puritatem animæ conservamus, quo loti fidenter nos Deo in contemplatione & communionem sistimus & præsentamus.

ARTICULUS IV.

CONTINUATIO.

1. **P**ropositio erronea decima tertia.

Meditatio Deum non respicit fidei luce, sed lumine naturali, licet in spiritu & veritate; unde nullius est coram Deo meriti.

2. Observatio. Alia est meditatio Philosophica purè, alia Theologica & Christiana; hæc autem sicut Deum respicit fidei luce, non potest non esse meritoria. Qualiter meditationes Christianorum differrent à meditationibus Ethnicorum, si ambæ perficerentur lumine naturali? absit, ut hoc sentiat. Meditatio res est sancta, Christianis propria, magni meriti, nec minoris efficaciam. Nam rectè continuata ad virtutem, ad charitatem, ad perfectionem, ad contemplationem perducit.

3. Propositio decima quarta. *Is, qui semel se dedit contemplationi, redire*

228 Diff. V. De Contemplatione mystica &c.
non debet ad meditationem; alioquin à meliori in pejus proficeret.

4 Observatio. Hæc propositio repugnat experientiæ & rationi. Docemur nimis apertè, quòd non possimus semper contemplationi vacare, sed aliquando tepeamus, frigeamus. Quid autem facimus tempore hyemis & frigoris? accendimus ignem, nosque calefacimus. Sic etiam in vita spiritûs procedendum est; tepor & frigus animi meditatione pellendus ac expellendus est.

Pl. 33. v. 4. Nam in meditatione exardescit ignis. A dæmone ergo illuduntur, qui sibi persuadent, quòd nunquam habeant opus meditatione, qua se excitent & ad contemplationem sustollant. Hinc Author de Scala Paradisi contemplatorem sapienter instruit cap. 11. his verbis: cum verò mentis humana acies infirma veri luminis illustrationem diutius sustinere non poterit &c. leviter & ordinatè ad meditationem, lectionem vel orationem, de quibus ibi sermo descendat. Equidem fa-teor, illos, qui toto die se occupant, spiritualia legendo, orando, horas canonicas recitando, dum ad meditationem accedunt, vix opus eâ habere. Unde taliter dispositis suadet omnino, ut meditatione reiecta statim ad contemplationem transeant, & huic unice ope-
ram

ram impendant.

5. Propositio decima quinta. *Si tempore contemplationis accidant cogitationes terrestres & animales, de iis expellendis satagendum non est, nec ad aliquam piam cogitationem est recurrendum: sed e contra delectandum est in eo cruciati.*

6. Observatio. Assertum profecto scandalosum & impium. Uti que solliciti esse debemus, ne pravis cogitationibus & inordinatis motibus consensum præbeamus? scelus est in eis delectari. *Circuit Diabolus tanquam leo rugiens, sed huic mandamus resistere fortes in fide.* Interim contemplatores expeditum habent medium concupiscentiæ flammam sopiendi. Quid faciunt? Deo uni intellectui & affectui & appetitui & omnibus viribus adhærent, & in eo omne suum desiderium explent; & hinc aliud nihil appetunt, affectant, desiderant. Unde tentationes ad ipsos, velut fluctus ad petram, colliduntur.

7. Propositio decima sexta. *Nec actio nec affectio interior, licet cum reflexione producta fuerint virtute pura fidei, possunt Deo placere: quia ex amore proprio nascuntur, quoties ante omnem mentis operationem, & ante omnium ex parte nostra applicationem, à Spiritu sancto inspirata non fuerint.* Unde in contemplatione vel in oratione

tione affectuum, permanendum est in otio & in actione: & sic expectanda est miraculosa Spiritus sancti inspiratio.

8. Observatio. Actus fidei à justo elicited non potest non DEO placere. Vanum autem & falsum est illud Quietistarum principium, quòd otiosi & nihil agendo debeamus inspirationem, tactum mysticum, & inactionem divinam expectare. Non enim oriando & nihil boni agendo, sed opera virtutum, maxime fidei & charitatis, exercendo ad tactum mysticum aptamur & præparamur. Quò magis & sollicitius ad bonas actiones incumbimus, hòc magis à vitiis recedimus, in gratia & charitate proficimus, & consequenter ad Deum & Dei unionem accedimus. Illusio ergo est diabolica, oriari sub oratione quietis. Nam hæc quies dicitur, non quasi nihil in ea ageretur, sed quia homo in oratione quietis positus in uno Deo mente & voluntate defigitur, semotus ab omni creatura. Quiescit ab omni motu versus creaturam, sed tamen movetur quàm maxime tum actu fidei tum actu dilectionis.

9. Cæterùm anima contemplatrix, licet quoad apicem mentis sit maxime in motu; regiones tamen inferiores & sensus ut plurimum moventur placide, non impe-

Art. V. Continua
 periosè: unde
 amur quiescere, n
 a, sed tantum à m
 tim & vehemene
 communiter po
 quam adjumento
 ritus esservesci
 tum in statu tran
 spirat casus quo
 in corpus, t
 modo versus Deu
 re esservescencia
 mystico gracia
 scilicet, eandem
 taurata & amor
 10. Prop
 quisquis est acti
 oratione quietis;
 se-jamilias vel
 no debet tunc o
 rum mandata
 ter interruptat.
 11. Obie
 tio rursus dan
 in Viennensi,
 de Hæreticis o
 rætia Beguard
 illi qui sunt in
 & spiritus libert
 ipiti obedientia
 elipsa obliqant
 spiritus Domini

imperuosè: unde phrasi Mysticorum dicuntur *quiescere*, non quasi ab omni motu, sed tantùm à nimio cessarent. Nimia enim & vehemens commotio sensuum communiter potiùs est impedimento quàm adjuvento contemplationi, in qua spiritus effervescit, corpore ut plurimum in statu tranquillo manente. Excipitur casus quo contemplatio se effundit in corpus, ubi sensus etiam suo modo versus Deum exardescunt. Nempe effervescencia corporis, quæ à tactu mystico gratia & contemplatione descendit, eandem promovet, secus, quæ à natura & amore proprio egreditur.

10. Propositio decima septima.

Quisquis est actu in contemplatione vel in oratione quietis; sive Religiosus sit sive filius-familias vel alio modo alteri subjectus, non debet tunc obedire regula, nec Superiorum mandata servare, ne contemplationem interrumpat.

11. Observatio. Hæc propositio rursus damnata est à Clemente V. in Viennensi, ut in citata Clementina de Hæreticis cap. 3. refertur, ubi hæc tertia Beguardorum gnome proscribitur: *Illi qui sunt in predicto gradu perfectionis & spiritu libertatis, non sunt humana subjecti obedientia, nec ad aliqua precepta Ecclesie obligantur: quia (ut asserunt) ubi spiritus Domini, ibi libertas.* Con-

Contrarium ergo profus docuerunt tum verbo tum facto viri & fæminæ probatissimi spiritus. Lapis enim Lydius habetur à sanctis Patribus & Doctoribus obedientia. Si namque vera est illuminatio ad humilem submissionem inclinât, fucata verò ad superbam repugnantiam. Unde legimus de sanctis animabus, quòd ex obedientia statim omiserint contemplationem, & ipsum Jesum sibi apparentem dereliquerint, ut vocem obedientiæ sequerentur. Spiritu sancto non aguntur, qui spiritu inobedientiæ; hic enim non à bono sed malo spiritu est.

12. *Propositio decima octava. Contemplativi ita immunes esse debent à rerum omnium affectu, ut à se longius repellant & aspernentur ipsa Dei dona, ipsos Dei favores, & ut ipsarum etiam virtutum amore seipsos exspolient. Tandem, ut ab omnibus rebus liberi sint, ea etiam debent agere, quæ modestiæ & honestati repugnant; modò tamen ex iis non sint, quæ decalogi præceptis expressè adversantur.*

13. *Observatio. Pro Dei donis & favoribus gratiæ agenda sunt; absit, ut illos repellamus vel omnino aspernemur. Nemo intensius amat virtutes, quàm contemplator, qui ex lumine divino earum precium optimè novit.*

Art. II. Contemplativi. Qui enim
am virtutes, quæ
& quarum ex
esse gratissim
est, quòd con
ordinare esse vi
Deus velit; se
adeptione se
mat.
14. Cæter
modestior contem
non solum ani
divina regis sa
Ecclesiastes ca
Lajentia homin
nolum est ag
sua & honestati
go tanquam b
perfectionis sta
larur?
15. Prop
ronea. Cont
tus excessus pat
natur usus libe
gratissima pecc
rii tamen eor
quatenus egerit
que solidem
injuriis proxim
phoniis in D
periculis; ed

vir. Qui enim amat Deum, amat etiam virtutes, quæ maximè placent Deo, & quarum exercitatio ei non potest non esse gratissima. Interim hoc verum est, quòd contemplator non velit inordinatè esse virtuosus, & ampliùs quàm Deus velit; sed etiam in ipsa virtutum adeptione se divinæ voluntati conformat.

14. Cæterùm nemo *honestior & modestior* contemplatore, utpote, cuius non solum animam, sed etiam corpus divina regit sapientia. Unde de hoc Ecclesiastes cap. 8. v. 1. pronuntiat: *Sapientia hominis lucet in vultu ejus. Vitiolum est agere aliquid, quod modestia & honestati repugnat*; quàm fatuè ergo tanquam bonum & perfectum & ad perfectionis statum pertinens, commendatur?

15. Propositio decima nona *erronea*. Contemplativi nonnunquam tantos excessus patiuntur, ut omnis eis adimatur usus liberi arbitrii: ita, ut cum in gravissima peccata exterius incidunt; interiorius tamen eorum minimè rei sint. Unde, *qua tunc egerint, confiteri non debent. Idque Jobi exemplo confirmatur: scilicet cum injuriis proximum laceggeret, imò & blasphemias in Deum evomeret, nullo modo peccabat; eò quòd ea omnia violento demonis*

monis impulsu perageret. *Apta verò non est Theologia scholastica aut moralis, ut de iis violentis statibus iudicium serat: sed opus est supernaturali spiritu, qui in paucissimis reperitur, & in quibus non de interiori per exterius, sed potius de exteriori per interius iudicandum est.*

16. Observatio. Hujus propositionis impietas de se liquet, ut proinde explicatione non egeat. Januam enim aperit, & viam pandit omnibus & turpissimis flagitiis, quæ Theologi mystici non dico perpetrare sed etiam nominare abhorrent. Omitto alias propositiones enarrare & confutare; quia ex his, spero, sufficienter vera mystica Theologia ab erronea secerni potest.

ARTICULUS V.

CAUTIONES.

1. *Mode.* 1. **C**autio prima. Moderari oportet desideria, quæ videntur, & etiam sunt bona, sed propter immoderationem fiunt & evadunt mala. Quædam enim animæ præservidæ, volunt statim apicem contemplationis contingere; sed imprudenter & præsumptuosè. Non debemus majorem perfectionem nec altiolem contemplationem

art. V.
nem velle: nisi
vina voluntas de
voluntatis, omni
hic amor prop
lunus propter
ferri commo
hoc voto non
nostrum quar
2. Cautio
animabus præ
qui nimis, eti
hinc desiderii
les, ni prudet
animæ pericul
hementibus pe
cussionibus cor
sanguis in su
nimium conc
habitus violen
capitis debilit
chi evectation
nes, agritudin
fructio. Ni
nulla contem
servat & aug
ta & coacta
no corrup
nz contemp
finæ human
3. Cau
logiz mysti

nem velle, nisi quam Deus vult; divina voluntas debet esse regula nostræ voluntatis, omnisque desiderii. Latet hic amor proprius: quia non purè volumus propter Deum sed propter nostrum commodum esse perfecti; & in hoc voto non tam Dei bonum quam nostrum quærimus & intendimus.

2. Cautio secunda est iterum pro *& 2. in* animabus præservidis & juvenibus, *corpore.* qui nimis, etiam in corpore, ebulliant desideriiis & commotionibus. Tales, ni prudenter agant, corporis & animæ pericula incurrunt. Nam vehementibus pectoris ac thoracis concussionibus cor in suo motu turbatur, sanguis in sua circulatione agitur & nimium concitatur, & totus corporis habitus violentè immutatur. Ex quo capitis debilitas aut dolores, stomachi eructationes, sanguinis ebullitiones, ægritudines & totius sanitatis destructio. Nempe velut divinitus immissa contemplatio valetudinem conservat & auget; sic humanitus extorta & coacta sanitatem lædit & omnino corrumpit. Opus est gratiæ diviniæ contemplatio, non fructus industriæ humanæ.

3. Cautio tertia, qui se dat Theodentia,
logiæ mysticæ, debet esse prudens, *humilitas*
hu. &c.

humilis & mediocriter saltem doctus, vel alterius magisterio & directioni se committere. Nisi enim prudens sit, facile ab insidiatore dæmone circumvenietur, & in errores, defectus ac pericula animæ præceps ageretur. Deus autem non superbis, sed *humilibus dat gratiam*, nec *revelat* arcana Theologiæ mysticæ sapientibus & prudentibus hujus sæculi, sed *parvulis* & humilibus. Hinc etiam inter fundamenta & principia superius *diff. 2. art. 4.* posui humilitatem. Doctrinam autem exigo, saltem mediocrem, vel humilem subjectionem ad spirituales Magistram itidem propter insidias diaboli, & naturæ & carnis æstus & astutias; quas ægrè simplices & rudes notabunt, nisi humiliter se dedant alterius directioni. Si autem congruus Magister (quod frequenter contingit) haberi non possit, nequaquam desperandum est: quia tali eventu Spiritus sanctus vices externi instructoris supplebit. Non errabit simplex etiam & illiterata anima, si à communibus Ecclesiæ principiis, quæ solent tradi in catechesi, de fide, spe, charitate, oratione, Sacramentis, justitiæ & misericordiæ operibus &c. nõ recedat.

4. Videtur quoque mihi, nostris & prioribus sæculis divinam providentiam,

tiam, quæ omnia suaviter & fortiter disponit, de libello captu facili, folido, communi, qui omnium teritur manibus, providisse, cujus doctrinam & monita, si anima, etiam plebeja & indocta, sequatur, ad verticem contemplationis sine lapsûs periculo evadet. Et quisnam, ais, est hic libellus? ubi terrarum invenitur? quis author? nam decrerum est mihi hunc exemplo comparare, assiduo legere, evolere, considerare. Suppono, quod jam habeas: non enim alium intelligo, nisi libellum *de Imitatione Christi*, qui omnium Sanctorum & Doctorum, in dō & omnium fidelium sensu approbatus est. Licet autem totus liber tertius viam unientem & Theologiam mysticam tradere censeatur; meo tamen iudicio etiam primum, tertium, quartum, septimum, octavum & nonum libri secundi capita animabus mysticis, seu Theologiæ mysticæ studiosis, præprimis quadrant & conveniunt. Notandum tamen est, quod hic Author per metonymiam appeller contemplationem, modò gratiam, modò consolationem, modò devotionem, modò amorem, modò divinum susurrum, modò locutionem, modò secretorum revelationem, modò dulcem tractionem,

238 *Diff. V. De Contemplatione erronea.*
nem, modò aliis nominibus & titulis
honoret.

4. *Con-*
stantia.

5. *Cautio quarta.* Quædam ani-
mæ incipiunt aspirationes; meris fere
actibus fidei, spei & charitatis & mo-
tibus anagogicis omne tempus oratio-
nis bene infumunt; affectum charitatis
per quadrantem & fortè ulteriùs conti-
nuare jam assuescunt. Sed postea in-
constantes & à diabolo vel natura cir-
cumventi orationem affectionis dere-
linquunt, & quasi hæc non foret op-
tima, alium modum assumunt, qui
ipsis amcenior & jucundior videtur, sed
nequaquam est utilior, melior & ex-
cellentior. Nihil perfectior charitate:
ergo nulla oratio oratione charitatis po-
test nobilior inveniri. Perseverandum
ergo & pulsandum, ut in hac metho-
do orationis ampliùs proficiamus. Per-
severantia coronat opus.

5. *Confi-*
dentia.

6. *Cautio quinta.* Aliqui prorsus
diffidunt, & quia insolitas illustratio-
nes & dulcedines experiuntur; animo
dejiciuntur, & arbitrantur, se non ve-
ros actus supernaturales tum charitatis
tum alios exercere. Profectò diffiden-
tia hæc noxia est spiritui & profectui.
Non est illusio, monet sapienter aureus
libellus lib. 3. cap. 6. *quòd aliquando in*
excessum subito raperis & statim ad solitas
inop-

propius cordis re-
magis patris
dilatant, & re-
non paratio.
urum verè amer-
confidenter spera-
tine gratiæ ad-
concursum, si e-
nobis præcipit
sponatur ista d-
re affectionis &
hæc vita hæc
7. Omittit
pus ex præmi-
colligere; max-
Michaelis d-
itate docent,
alogiæ mysticæ

1. Scientia p-
græ my-
est ulius ap-
id ulum p-oc-
sequentibus co-
derat in Theo-
debet primò il-
tam, nobilitat

ineptias cordis reverteris. Illas enim invirè magis pateris quàm agis : & quamdiu displicent , & reniteris , meritum est & non perditio. Equidem non scimus , utrùm verè amemus Deum , sed tamen confidenter speramus & supponimus divinæ gratiæ adjutorium , influxum , & concursum , si ea faciamus , quæ Deus nobis præcipit & præscribit. Quare seponatur ista diffidentia & ab oratione affectionis & quietis non cessetur , donec vita hæc misera cesset.

7. Omitto plures alias cautiones , quas ex præmissis hinc inde pronum est colligere ; maximè autem propositiones Michaëlis de Molinos falsæ sua falsitate docent , quid verè studioso Theologiæ mysticæ cavendum sit.

ARTICULUS VI.

Reflexio & usus doctrina tradita.

1. **S**cientia purè speculari Theologiæ mysticæ parum juvat , nec est ullius apud Deum meriti : quare ad usum procedendum est , qui ferè in sequentibus consistit. Unde qui desiderat in Theologia mysticâ progredi , debet primò se examinare , an naturam , nobilitatem , utilitatem , & ingen-

*Reflexio
in ordine
ad usum
doctrina
tradita.*

ria

tia bona Theologiae mysticae sufficienter capiat? an desiderio hujus divinissimae sapientiae ardeat? an firmiter decreverit, se totum & totis viribus cum electione & usu mediiorum eidem dare & consecrare?

2. Secundò, an per viam purificationis & illuminationis se ad hanc Theologiam pro modo gratiae se disposuerit & praepararit? An oret, desideret, quærat appositis mediis contemplationem? an silentio & taciturnitati studeat? num à sæculo mundanisque negotiis se abstrahat? num solitudinem pro sui status conditione amet? an bene capiat duo hujus sapientiae principia, nempe sui & mundi vilipensionem ac Dei summam æstimationem?

3. Tertiò, an Christum studeat & Deum sibi per actum fidei proponere, ut intimè præsentem, ut Bonum infinitum tam *omnonymum*, quàm *anonymum*? an contentus sit tali obscurâ & simplici notitiâ, vel inquietus reddatur? an non DEum corporeis velut lineamenti sibi effingat, sed ut purum spiritum animo proponat? Errant, qui clariorem divinae præsentiae notitiam & experientiam aut nisi corporis vel luminis naturalis speculatione, & non

poriùs

Art.
potius luminis
divinae implora
tur.

4. Quar
tioni responde
ni affectione?
concupiscentiae
mysticus & pe
nitentiam & impe
esse debet omni
motum aman
bet esse solus

5. Quintò
studeat, quòd
victa & possit v
viget tum cog
ectio, quàm
item an contem
det DEus null
oratione quietis
terminat vel
nem affectionis
sibus fidei

6. Sextò
purationibus
quo effectu ea
ercendis fatig
tione & impu
ris? utrum d
vatores, &
tam? an ex

potius luminis fidei intensione & gratiæ divinæ imploratione obtinere conantur.

4. Quartò, an studeat, ut cognitioni respondeat congrua amoris puri affectione? dico *puri*. Amor enim concupiscentiæ nequaquam est amor mysticus & perfectorum, sed incipientium & imperfectorum. Procul hic esse debet omnis amor proprius, & morivum amandi solum & unicum debet esse solus & unicus Deus

5. Quintò, an speret, sibi que persuadeat, quòd in contemplatione insipida & possit vigere & æquè aut magis vigeat tum cognitio tum & maximè dilectio, quàm in sapida & delitiosa? Item an contentus sit & quietus, licèt DEus nullum prorsus gustum sub oratione quietis conferat? an non prætermittat vel abbreviet contemplationem affectionis, si nullum saporem in actibus fidei & charitatis experiatur?

6. Sextò qualiter se habeat in aspirationibus? quoties? quo affectu? quo effectu eas adhibeat? an in eis exercendis fatigetur? an utatur contentione & impulsione cordis aut corporis? utrùm dirigat ad Christum Salvatorem, & Deum ut intimè præsentem? an ex puro amore benevolentiae

L

pro-

proficiscantur ? num ad istum finem Scripturæ sententias in memoria teneat & discat ? & quas ?

7. Septimò qualiter procedat & succedat contemplatio affectionis ? an possit per mediam horam vel horam durare in solis affectibus fidei, spei & charitatis, & aliis virtutibus ab hac expressè imperatis ? an in eorum exercitio nec nimis sit actuosus nec nimis otiosus ? an eisdem affectibus semper utatur, an diversis ? quoties & quando ad meditationem redeat ? an meditatio ipsi dura accidat vel facilis ? an sub contemplatione motibus divinis pareat ? an voluntati divinæ se accommodet, qualitercunque succedat contemplatio ? nam pro certo tenendum est, quòd præcipuum medium, imò & exercitium Theologiæ mysticæ ponatur in studio devotæ orationis. Unde S. Nilus in Tractatu, qui inscribitur *Capita de oratione*, cap. 57. breviter & sapienter edixit: *Si es Theologus, nempe mysticus, verè orabis: & si eris Theologus, & verè orabis, Theologus verè eris.* Oratio ergo & facit Theologum mysticum, & supponit. Facit, quia elevat ad contemplationem; supponit, quia nullus perfectè orat, nisi Theologus mysticus. *Addit ibidem*

Art.
 Item tribus se
 notandas sent
 considerandas.
 modo Dei deside
 rati, omnesque
 temporis temper
 pedis, tunc te
 mino orationis
 sicum infirmis
 imparis venit:
 dicit orantem
 & totum mult
 rationem, qu
 let, hortans
 orationis. Ca
 peris efficiunt
 tiones aut con
 Deus per seip
 nationem eorum
 & per mentem
 perat ac lenis
 accepisti chari
 iuste & acci
 8. Or
 vira agente
 sub his colle
 conseruet?
 barum poss
 presentem
 ex quibusli
 su percepti

dem tribus sequentibus capitibus tres
 norandas sententias, quas hic præbeo
 considerandas. Cùm mens, inquit, tua
 multo Dei desiderio paulatim se à carne sub-
 ducit, omnesque ex sensu aut memoria aut
 corporis temperatione ortas cogitationes re-
 pudiat, tunc te existima appropinquasse ter-
 minis orationis. Spiritus sanctus dolens no-
 biscum infirmitatem nostram etiam ad nos
 impuros venit: qui, si mentem solam stu-
 diosè orantem reperiat, ascendit in eam,
 & totam multitudinem cogitationum, aut
 motionum, qua mentem circumdant, de-
 let, hortans eam ad amorem spiritualis
 orationis. Cateri per immutationem cor-
 poris efficiunt in mente cogitationes aut no-
 tiones aut contemplationes: contra verò
 DEUS per seipsum in mentem ascendens cog-
 nitionem eorum, qua vult, in illa ponit:
 & per mentem inaequalitatem corporis tem-
 perat ac lenit. Et cap. 81. Si nondum
 accepisti charisma orationis aut Psalmodia,
 insiste & accipies.

8. Octavò qualem se habeat in
 vira agente & operibus externis? an
 sub iis collectionem spiritûs perdat vel
 conservet? an in medio mundi & tur-
 barum possit spiritum elevare, DEUM
 præsentem considerare & amare? an
 ex quibuslibet visis, auditis vel aliàs sen-
 su perceptis consurgat ad Deum & di-

244 *Diff. V. De Contemplatione erronea.*
vina? an novis rumoribus & eventibus
cum bonis, cum malis, cum lætis, cum
afflictis non turbetur, & de apice men-
tis dejiciatur? verbo: an sub actione
possit exercere contemplationem? per-
fectos enim contemplatores non im-
pedit actio vel operatio externa. Un-
de sapienter aureus libellus de Imitatio-
ne lib. 2. c. 1. *Qui ab intra scit ambu-
lare, & modicum ab extra res ponderare,
non requirit loca, nec expectat tempora
ad habenda devota exercitia.* Omni lo-
co, omni tempore insistere potest de-
votioni, contemplationi & dilectioni.
Si autem contingat evagatio; *Homo in-
ternus citò se recolligit: quia nunquam se
totum ad exteriora effundit.* Et subdit:
*non illi obest labor exterior, aut occupatio
ad tempus necessaria, quò minùs con-
templationi se dedat vel interrumpat;
sed sicut res eveniunt, sic se illis accom-
modat in spiritùs pace & tranquillitate.*
*Qui intus bene dispositus est, & ordinatus,
non curat mirabiles & perversos hominum
gestus dicta & facta. Tantùm homo im-
peditur & distrahitur, quantum sibi res
attrahit. Si rectè tibi esset, & bene pur-
gatus esses, omnia tibi in bonum cederent
& profectum. Idèd multa tibi displicent,
& sapè conturbant; quia adhuc non es
perfectè tibi ipsi mortuus, nec segregatus
ab om-*

ab omnibus terrenis. Nil sic maculat, & implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius, poteris speculari cœlestia, & frequenter jubulare interius. Verba hæc significatu clara sunt, & tamen sensu mystico & recondito abundant.

9. Pro coronide hic ex animo testor & protestor, quod singulas periodos, membra, incisa, verba, & litteras, imò & apices, Ecclesiæ & summi Pontificis judicio submissos velim, paratus emendare, si quid fortè mihi aut rem non sufficienter expendenti aut nescienti, excidisset. Materia enim hæc delicata est, lubrica, salebrosa, casibus nota, obnoxia, & infamis. Cæterùm faxit DEUS ter optimus maximus, ut levis & præproperus hic labor cedat ad ejus gloriam & plurium salutem. Omnia enim quæ hic dixi & scripsi, eo fine dicta & scripta sunt,

*Ut in omnibus glorificetur
DEUS.*

S. Benedictus c. 57. Reg.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

U. S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT
DENVER, COLORADO

TIFFEN® Gray Scale

© The Tiffen Company, 2007

- A** 1 **R**
- G** 2 **G**
- B** 3 **B**
- M** 4 **5** 6 **W** 7 **8**
- G** 9 **10**
- K** 11 **12**
- C** 13 **14**
- Y** 15 **16**
- M** 17 **18** **19**

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimeters 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
								
								
								

